

รายงานการวิจัย

การส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและ
บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

The Research and Development on Learning Network Innovation of
Teachers and Educational Personnel's to Develop Student Quality

รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เครือศรี วิเศษสุวรรณภูมิ
นายอนุศักดิ์ ตั้งปณิธานวัฒน์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ประจำปีงบประมาณ 2552

กันยายน 2552

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ได้รับทุนอุดหนุนจาก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2552 โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดปัตตานี เพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

ขอขอบคุณสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ได้อุดหนุนทุนวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปัตตานี เขต 1 และ 3 เทศบาลเมืองปัตตานี ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์ โรงเรียนสายบุรี “แจ้งประชาคาร” และโรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ ตลอดจนศึกษานิเทศก์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักศึกษาปฏิบัติการสอนในเครือข่าย ที่ได้ร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาให้เครือข่ายการศึกษาศรีตรัง ให้มีความเข้มแข็ง และมีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

ขอขอบคุณ ดร. อุสมาน สารี ดร.ชวลิต เกิดทิพย์ และ ดร. ศักรินทร์ ชนประชา ที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการจัดทำรายงานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณคุณปณิดา คำรงสุสกุล และคุณสุขสันต์ ยูลชิต ที่ได้ประสานงานและให้ความช่วยเหลือให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานวิจัยครั้งนี้ จะนำมาซึ่งความตระหนักในการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

คณะผู้วิจัย

กันยายน 2552

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. ชื่อวิจัย

การส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

The Research and Development on Learning Network Innovation of Teachers and Educational Personnel's to Develop Student Quality

2. วัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาบทบาทของสถาบันผลิตครูในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2) เพื่อวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ตามวงจรเดมมิง (PDCA or Deming Cycle) ซึ่งประกอบด้วย ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติตามแผน ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์ และขั้นสรุปนำไปใช้ และสร้างเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

4. ขอบข่ายการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้ยุทธศาสตร์พื้นที่เป็นที่ตั้ง เพื่อแสวงหานวัตกรรมใหม่ๆในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน โดยศึกษาเฉพาะสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 และ 3 และสถานศึกษาที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีเท่านั้น ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 และ 3 เทศบาลเมืองปัตตานี

5. วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) การประชุมระดมสมอง (Brainstorming) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้มาซึ่งบริบทเบื้องต้นของพื้นที่จังหวัดปัตตานีและสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนสภาพปัญหาอันเนื่องมาจากคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้ มีการเก็บข้อมูล จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ การประชุมระดมสมอง และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากนั้น ทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) อันได้แก่ การพรรณาข้อมูลตามปรากฏการณ์และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อที่จะแสวงหาข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยอันเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

6. ผลการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย มีความคาดหวังในบทบาทของคณะศึกษาศาสตร์ในฐานะสถาบันผลิตครู ดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยให้กับชุมชน
- 2) ทำหน้าที่จัดอบรม สัมมนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3) ผลิตครูรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพและเปี่ยมไปด้วยความเป็นครู
- 4) เป็นสื่อกลางในการนำเทคนิคการอบรมและสิ่งใหม่ๆ ทางการศึกษามาแนะนำต่อชุมชน
- 5) เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 6) เป็นสื่อกลางทางความคิด โดยอาศัยการวิจัย
- 7) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี และทันสมัย
- 8) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกรูปแบบ

2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นด้วยกับการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ศรีตรัง หรือเครือข่าย SEN บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ที่ประสบกับสถานการณ์

ความไม่สงบ การเดินทางอยู่ในสถานะเสี่ยง ดังนั้นการหลีกเลี่ยงการเดินทางที่ไม่จำเป็นจะทำให้ครูมีความปลอดภัยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนานวัตกรรมระดับบุคคล พบมากในรูปของแบบฝึกและบทเรียนแบบโปรแกรม แต่ครูไม่สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมได้ เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษาวิจัยน้อย ไม่สามารถเตรียมการได้ทัน ทำให้ผู้วิจัย ต้องเปลี่ยนรูปแบบการบริหารเครือข่าย จาก R2R เป็น D2R แทน ทั้งนี้พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษายังมีปัญหาในการใช้เครือข่าย SEN ครูประจำการมีปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์ แม้ว่าจะมีประสบการณ์มาก มีความรู้เพียงพอที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่ไม่สามารถทำได้ สำหรับนักศึกษาปฏิบัติการสอน แม้ว่าจะมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ แต่เนื่องจากมีประสบการณ์ในการสอนน้อย จึงไม่มั่นใจที่จะแลกเปลี่ยนเนื่องจากกลัวความผิดพลาด อย่างไรก็ตาม ทั้ง 2 กลุ่ม มีปัญหาในการใช้เครือข่าย SEN ร่วมกัน คือ ไม่มีเวลามากพอที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย เนื่องจากได้รับภาระงานอื่นๆ นอกเหนืองานสอน ต่อความคาดหวังที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายมีต่อ เครือข่ายการศึกษา SEN พบว่า มีความคาดหวังสูง โดยเฉพาะ คาดหวังจะให้ SEN เป็นเครือข่ายที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ มีการผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เผยแพร่ รวมทั้ง คาดหวังให้ SEN เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการศึกษา และขอให้ทุกองค์กรทางการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเครือข่าย SEN โดยเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้ปกครอง และผู้เรียนทุกระดับ นอกจากนี้ ยังต้องการให้ SEN จัดกิจกรรมสม่ำเสมอ และมีปฏิทินกิจกรรมที่แน่นอน

3) นโยบายที่นำเสนอเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีดังนี้

3.1) ควรส่งเสริมให้โรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยและเพียงพอ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนานวัตกรรมต่างๆในการพัฒนาผู้เรียน และใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ร่วมวิชาชีพอื่นๆ

3.2) เพิ่มบุคลากรสายสนับสนุน เพื่อให้ครู ไม่ต้องทำหน้าที่อื่นๆที่ไม่ใช่การสอน อาทิ งานธุรการ เป็นต้น อันจะทำให้มีเวลามากพอในการเตรียมการสอน และการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

3.3) สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้มากขึ้น เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายผู้เรียน และเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

3.4) เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

3.5) ส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ

7. ปัญหาในการดำเนินการวิจัย

- 1) ปัญหาในการบริหารโครงการวิจัย ได้แก่การประสานงาน การสร้างความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย เนื่องจากมีระยะเวลาในการวิจัยสั้นมาก
- 2) ปัญหาเนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการนิเทศโรงเรียนเครือข่ายได้ตามกำหนด และเหตุการณ์ดังกล่าว ยังส่งผลต่อการเดินทางมาพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย
- 3) ปัญหาเนื่องมาจากผลกระทบทางวัฒนธรรม ประเพณี เนื่องจากในระยะของการวิจัย ตรงกับเดือนรอมฎอน ของพี่น้องไทยมุสลิม ซึ่งต้องปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัดเหนือกิจกรรมอื่นใด ทำให้กิจกรรมบางอย่างต้องเลื่อนออกไป
- 4) ปัญหาการพัฒนาวัตกรรมการระดับบุคคล ด้วยระยะเวลาอันสั้น และต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีเวลาในการรังสรรค์นวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนน้อย ทำให้ผู้วิจัยต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารโครงการจาก R2R เป็นรูปแบบ D2R แทน
- 5) ปัญหาในการพัฒนาวัตกรรมการระดับเครือข่าย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นเครือข่ายการศึกษาศรีตรัง (Sritrang Educational Network) หรือ เครือข่าย SEN เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ และผู้สนใจทั่วไป ในระยะแรกประสบปัญหาในเรื่องความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้ไม่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่ายได้มากเท่าที่ควร ประกอบกับ ผู้บริหารเครือข่าย ไม่มีทีมทำงานที่ชัดเจนทำให้เครือข่ายขาดความทันสมัย และมีความเคลื่อนไหวน้อย

8. การนำผลการวิจัยไปใช้

ในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรคำนึงความต้องการที่แท้จริงของครูและบุคลากรทางการศึกษากลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสร้างค่านิยมใหม่ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน รวมทั้งความเหมาะสมทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของสถาบันผลิตครูในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) เพื่อพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

วิธีการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร(Documentary Research) โดยการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นข้อมูลระดับทฤษฎีเพื่อให้ได้มาซึ่งบริบทเบื้องต้นของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนสภาพปัญหาอันเนื่องมาจากคุณภาพผู้เรียน และ ประชุมระดมสมอง (Brainstorming) ทีมนักวิจัย ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต1และ2 ผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย และนักศึกษาปฏิบัติการสอนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเข้าใจร่วมกัน ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) เป็นสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 และ 2 และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่เทศบาลเมืองปัตตานี จำนวน 44 คน ด้วยวิธีการวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย มีความคาดหวังในบทบาทของคณะศึกษาศาสตร์ในฐานะสถาบันผลิตครู ดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยให้กับชุมชน
- 2) ทำหน้าที่จัดอบรม สัมมนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3) ผลิตครูรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพ
- 4) เป็นสื่อกลางในการนำเทคนิคและสิ่งใหม่ๆมาแนะนำต่อชุมชน
- 5) เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 6) เป็นสื่อกลางทางความคิด โดยอาศัยการวิจัย
- 7) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี และทันสมัย

8) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกรูปแบบ

2.ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นด้วยกับการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้สตรีต หรือเครือข่าย SEN บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ที่ประสบกับสถานการณ์ความไม่สงบ การเดินทางอยู่ในสภาวะเสี่ยง ดังนั้นการหลีกเลี่ยงการเดินทางที่ไม่จำเป็นจะทำให้ครูมีความปลอดภัยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนานวัตกรรมระดับบุคคล พบมากในรูปของแบบฝึกและบทเรียนแบบโปรแกรม และครูไม่สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมได้ เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษาวิจัยน้อย ไม่สามารถเตรียมการได้ทัน ทำให้ผู้วิจัยต้องเปลี่ยนรูปแบบการบริหารเครือข่าย จาก R2R เป็น D2R แทน ทั้งนี้พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษายังมีปัญหาในการใช้เครือข่าย SEN ครูประจำการมีปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์ แม้ว่าจะมีประสบการณ์มาก มีความรู้เพียงพอที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่ไม่สามารถทำได้ สำหรับนักศึกษาศึกษาปฏิบัติการสอน แม้ว่าจะมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ แต่เนื่องจากมีประสบการณ์ในการสอนน้อย จึงไม่มั่นใจที่จะแลกเปลี่ยนเนื่องจากกลัวความผิดพลาด อย่างไรก็ตาม ทั้ง 2 กลุ่ม มีปัญหาในการใช้เครือข่าย SEN ร่วมกัน คือ ไม่มีเวลามากพอที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย เนื่องจากได้รับภาระงานอื่นๆนอกเหนืองานสอน ต่อความคาดหวังที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายมีต่อ เครือข่ายการศึกษา SEN พบว่า มีความคาดหวังสูง โดยเฉพาะ คาดหวังจะให้ SEN เป็นเครือข่ายที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ มีการผลิตสื่อ IT เผยแพร่รวมทั้ง คาดหวังให้ SEN เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการศึกษา และขอให้ทุกองค์กรทางการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมกับ SEN โดยเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้ปกครอง และผู้เรียนทุกระดับ นอกจากนี้ ยังต้องการให้ SEN จัดกิจกรรมสม่ำเสมอ มีปฏิทินกิจกรรมที่แน่นอน

3. นโยบายที่นำเสนอเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีดังนี้

1) ควรส่งเสริมให้โรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย และเพียงพอ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนานวัตกรรมต่างๆในการพัฒนาผู้เรียน และใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ร่วมวิชาชีพอื่นๆ

2) เพิ่มบุคลากรสายสนับสนุน เพื่อให้ครู ไม่ต้องทำหน้าที่อื่นๆที่ไม่ใช่การสอน อาทิ งานธุรการ เป็นต้น อันจะทำให้มีเวลามากพอในการเตรียมการสอน และการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

3) สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้มากขึ้น เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายผู้เรียน และเครือข่ายประชาชนชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

4) เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

5) ส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ

Abstract

The research and development on Learning network innovation of teachers and educational personnel's aimed to 1) study the roles of teacher-production institutions for support Learning network of the teachers and educational personnel's to develop student quality , 2) develop Learning network innovation , 3) propose the suggestion for making policies to support learning network.

The methodology in this qualitative research was composed of the study on document ; articles, journals, collecting data from academic documents, thesis, research reports, and the data from the internet. These second data resources were the basic contexts in three southern border provinces, including the related problems of student quality.

The method of brainstorming was used for the collecting some opinions from the experts ; the research team, the region educational administrators, the school administrators the teachers and educational personnel's in the school network, and internship students, for creating on knowledge managements (KM). The in-depth interview was an another process for collecting the real situations with the open-ended questions. The procedure of interview could be explained by fourth-four teachers and the educational personnel in school network. The content analysis was used for described answers in the research questions, and written in the sequently contents.

The research was found that :

1. The teachers and the educational personnel in the school network expected to the faculty of education as the producing institute in the followings :

- 1) To be the modern-learning resource for the communities,
- 2) To be the training and seminar center for the teachers and the educational personnel's,
- 3) For the producing of new teachers with the efficiency and effectiveness,
- 4) For the leading current techniques to the improving community.
- 5) For the leading in knowledge management (KM).
- 6) To be the center of creative knowledge by the researches.
- 7) To be the modern and effective in learning resources.
- 8) To develop the teachers and the educational personnel's in the various methods.

2. The teachers and the educational personnel were mostly agreed with the development of learning network "Sitrang Education Network-SEN" on the internet. The reason was the suitable of the context of the school in the critical area of southern border provinces, they worked with safety and

insurance. However, for the individual development, they were practiced by programmed lessons, and the teachers could not do action research or classroom research because of the short time for doing research. It needed the time to collect data in the action research, then the researchers changed in management by changing research to research instead of doing research (R2R-D2R). However, they had the problems with accessing the SEN network because some teachers could not run the computer program by themselves, and some internship students could not insure for exchange some ideas because of lacking on experiences. They also have a little attention time for creative knowledge, because of their responsibilities on classroom teaching. The research results were indicated that they expected to improve experience by their SEN network with the using media and processing information, and expected to be the media for education. SEN could be opened for all, especially the private school, parents, all levels of students.

3. The proposal policies for developing educational quality in the southern provinces were as follows :

- 1) Should be supported by the school administrators on the upper level to increase of computers in the school to be sufficient for teachers and educational personnel's
- 2) Should have the specialize personnel's in general administration for teachers pay attention on teaching and learning without the other responsibility. They could have enough time to prepare teaching instruction and improving learners with faithfulness of professional teachers.
- 3) Should support to increase of learning network for other educational resources ; parents network, student, local excellencies, etc.,
- 4) Should be opened for the private sectors to participate in educational management,
- 5) Should support in teacher supervision with continuation to improve on educational quality.

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	ข
บทคัดย่อ.....	จ
Abstract.....	ช
สารบัญเรื่อง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ผ
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ความสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายของเครือข่าย.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายการเรียนรู้.....	9
ประเภทของเครือข่าย.....	9
การเกิดเครือข่าย.....	11
แนวทางในการสร้างเครือข่าย.....	13
องค์ประกอบของเครือข่าย.....	15
การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง.....	32
บริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	36

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	67
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	71
ขั้นตอนการวิจัย.....	72
วิธีการศึกษา.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	75
ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน.....	75
ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ.....	82
ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์.....	105
ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป นำไปใช้และสร้างมาตรฐานในการนำไปปฏิบัติ.....	108
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	112
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	112
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	112
วิธีการศึกษา.....	112
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	113
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	113
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	113
อภิปรายผลการวิจัย.....	115
การสะท้อนคิดและความเป็นไปได้ในการขยายผล.....	117
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	118
บรรณานุกรม.....	119
ภาคผนวก.....	124

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
ภาพประกอบ 2 รูปแบบการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	81
ภาพประกอบ 3 เว็บไซต์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เข้าสู่เมนูคณะ/ หน่วยงาน.....	84
ภาพประกอบ 4 เมนูคณะ/หน่วยงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เข้าสู่คณะศึกษาศาสตร์.....	85
ภาพประกอบ 5 เว็บไซต์คณะศึกษาศาสตร์ เข้าสู่หน้าเว็บ SEN : Sritrang Educational Network.....	86
ภาพประกอบ 6 เว็บไซต์คณะศึกษาศาสตร์ เข้าสู่หน้าเว็บ SEN : Sritrang Educational Network.....	87
ภาพประกอบ 7 เข้าสู่หน้าแรกเว็บ SEN : Sritrang Educational Network เพื่อเข้าสู่หน้าหลัก.....	88
ภาพประกอบ 8 เข้าสู่หน้าหลักเว็บ SEN : Sritrang Educational Network.....	89
ภาพประกอบ 9 เมนูเข้าสู่ SEN.....	90
ภาพประกอบ 10 เมนูเข้าสู่ SEN เข้าสู่ประวัติความเป็นมา.....	90
ภาพประกอบ 11 เมนูเข้าสู่ SEN เข้าสู่วิสัยทัศน์.....	91
ภาพประกอบ 12 เมนูเข้าสู่ SEN เข้าสู่บุคลากร.....	92
ภาพประกอบ 13 เมนูเข้าสู่ SEN เข้าสู่แบบฟอร์ม.....	93
ภาพประกอบ 14 เมนูเข้าสู่ SEN เข้าสู่ตราสัญลักษณ์.....	94
ภาพประกอบ 15 เมนูเข้าสู่ SEN เข้าสู่ผังเครือข่ายการเรียนรู้.....	95
ภาพประกอบ 16 เมนูเข้าสู่วิจัย.....	96
ภาพประกอบ 17 เมนูภาพโครงการและกิจกรรมต่างๆ.....	96
ภาพประกอบ 18 เมนูตัวอย่างการเชื่อมเครือข่าย.....	97
ภาพประกอบ 19 เมนูการดำเนินงาน SEN.....	98

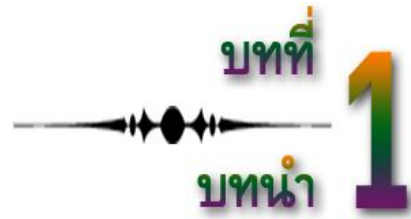
สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพประกอบ 20 เมนูเว็บไซต์เข้าสู่งานวิจัย	98
ภาพประกอบ 21 เมนูเว็บไซต์นำเสนอใจต่าง ๆ	99
ภาพประกอบ 22 เมนูเว็บไซต์นำเสนอใจต่าง ๆ ตัวอย่างในหลวงกับการศึกษา 1.....	99
ภาพประกอบ 23 ช่องทางสมัครเป็นสมาชิก	100
ภาพประกอบ 24 เว็บเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1	101
ภาพประกอบ 25 เว็บเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2	102
ภาพประกอบ 26เว็บเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3	103
ภาพประกอบ 27 เว็บเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4	104
ภาพประกอบ 28 เว็บเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5	104

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียนเครือข่าย	76
ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	81

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุกด้าน และเป็นเครื่องมือในการเพิ่มและพัฒนาความสามารถของคน ซึ่งในการจัดการศึกษานั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคน โดยต้องจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และการจัดการศึกษานั้น ถือเป็นภาระที่สำคัญยิ่งของรัฐบาล ที่จะต้องจัดให้ได้อย่างทั่วถึงเสมอภาคสำหรับทุกคนในชาติ อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็น โจทย์ที่ยากและมีความซับซ้อน เพราะนอกจากจะต้องจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ต้องเร่งกระจายโอกาสทางการศึกษา ให้เกิดความเท่าเทียมและหลากหลายแล้ว ยังจำเป็นต้องเร่งพัฒนากำลังคนในสามจังหวัดชายแดนใต้ให้มีความสามารถมีองค์ความรู้ที่จำเป็น มีทักษะการคิด มีทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถแก้ปัญหาให้กับตนเองและสังคมส่วนรวมได้

อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนากำลังคนในประเทศให้มีความคุณลักษณะดังกล่าว จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ให้มีความชัดเจน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดทิศทางการพัฒนากำลังคนบนความต้องการของประเทศ มิใช่จัดการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนแต่เพียงอย่างเดียว ความท้าทายจากสถานการณ์ดังกล่าว ต้องอาศัยปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญกลุ่มปัจจัยสถาบัน เช่น วิสัยทัศน์ผู้บริหารสถานศึกษา ความเป็นมืออาชีพอของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ตลอดจนความร่วมมือกันระหว่างองค์กร ต่าง ๆ ทางการศึกษา อาทิ เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และสถาบันผลิตครูในพื้นที่ เป็นต้น (สำนักวิจัยและพัฒนาศึกษา,2552)

เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคลและองค์กรที่เกี่ยวข้อง มารวมตัวกันเพื่อร่วมกระบวนการแก้ไขปัญหา หรือแสวงหาแนวทางการพัฒนา โดยใช้หลักการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลัง และใช้กระบวนการวิจัยเป็นกลไกในการค้นหาคำตอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้จริง และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเดินทางของครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีความเสี่ยงเป็นอย่างยิ่ง ส่งผลให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ค่อยๆ ลดลง เวลาที่จำกัด และการเดินทางที่อันตราย จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลอย่างยิ่งต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและนำมาซึ่งคุณภาพผู้เรียนในที่สุด

คณะศึกษาศาสตร์ เล็งเห็นว่า การจัดให้มีนวัตกรรมที่แก้ปัญหาดังกล่าว เป็นความสำคัญและถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้ครูในพื้นที่ที่มีเวทีในการแสดงความรู้สึก ความต้องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อนำไปสู่การจัดการความรู้ที่เป็นระบบ

อนึ่ง หัวใจหลักในการก้าวสู่การประสานงาน และการแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างเป็นธรรมชาติคือชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice, CoP) ที่แต่ละคนในชุมชนมีความสนใจ และมีวัตถุประสงค์ร่วมกันที่จะเข้ามาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ผ่านทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งผ่านการพบปะกันหรือผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และหากองค์กรสามารถเชื่อมโยง CoP เข้าด้วยกัน จะเป็นเครือข่าย (Social Network) ที่มีการปฏิบัติงานร่วมกันจากหลายๆ ลักษณะงาน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตระหนักในบทบาทดังกล่าว ในฐานะที่เป็นสถาบันผลิตครู และเป็นองค์กรหลักทางการศึกษาในพื้นที่ จึงได้กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาขึ้น โดยใช้เครือข่ายการเรียนรู้เป็นกลไกในการค้นหาแนวทางการพัฒนาตามบริบทของพื้นที่ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ใช้พื้นที่จังหวัดปัตตานีเป็นกรณีศึกษา ทั้งนี้ การดำเนินงานของเครือข่ายการเรียนรู้คำนึงถึงกรอบแนวคิดทางด้านวัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างองค์กร ภาวะผู้นำ และบริบทด้านความไม่สงบในพื้นที่ ตลอดจนสภาพสังคม เศรษฐกิจของพื้นที่ที่สำคัญ

คำถามวิจัย

1. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษา สถาบันการจัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาระดับต่างๆ และหน่วยงาน บุคคลผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ มีปัจจัย บริบท และเงื่อนไขอะไรบ้างที่จะทำให้การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้มีความเข้มแข็ง ยั่งยืน
2. ลักษณะเครือข่ายการเรียนรู้ที่เข้มแข็งและยั่งยืนที่เป็นการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ มีลักษณะอย่างไร มีกระบวนการเรียนรู้ในเครือข่ายอย่างไร มีความแตกต่างตามบริบท สภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่นหรือไม่อย่างไร
3. การทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับสถานศึกษาระดับต่างๆ ในลักษณะเครือข่าย มี

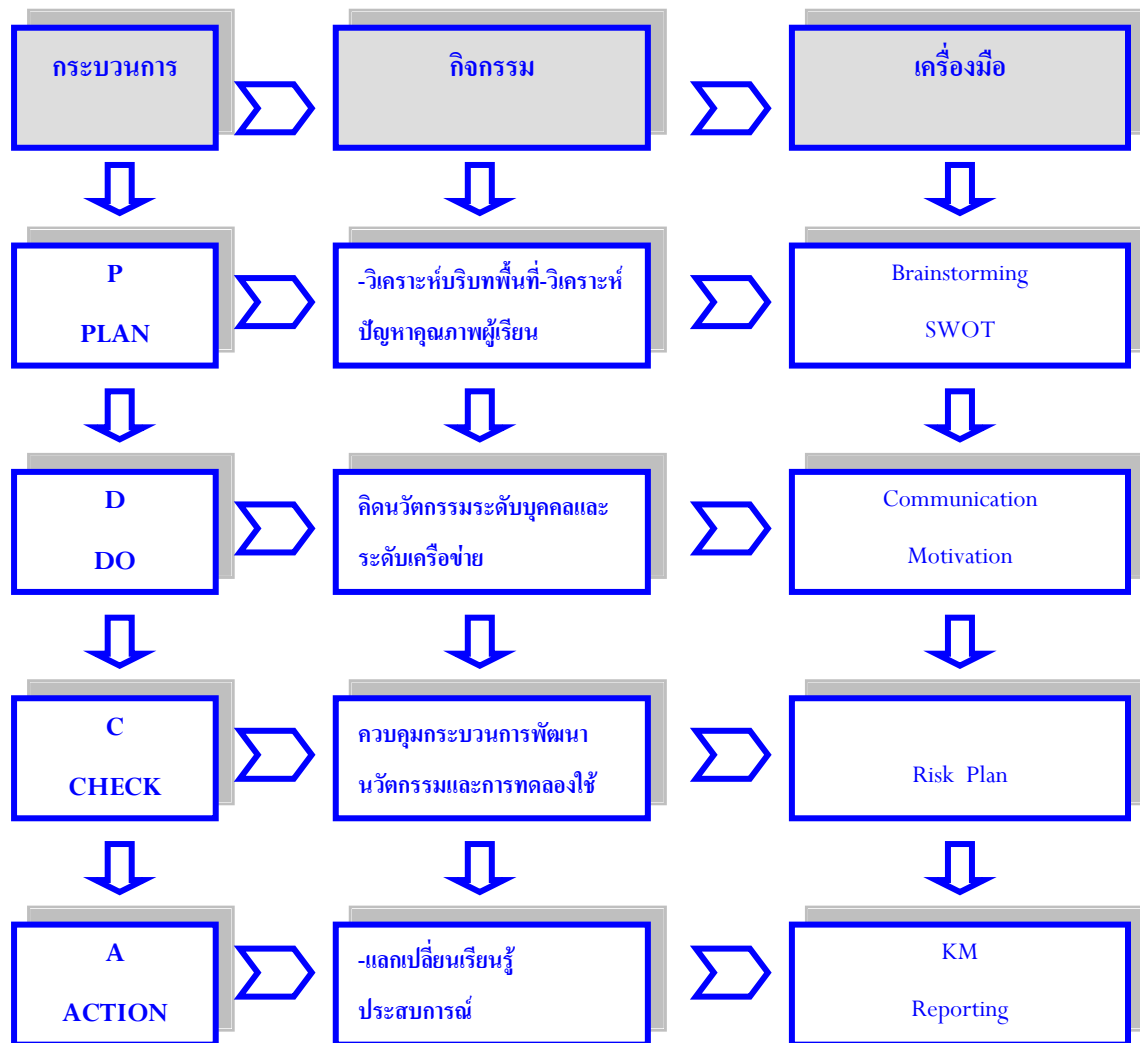
นวัตกรรมหรือระบบการบริหารจัดการอย่างไรที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน การสร้างและพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีปัจจัย เงื่อนไขอะไรบ้างที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของสถาบันผลิตครูในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. เพื่อวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา จึงใช้วงจรเคมิ่ง เป็นตัวตั้งในการวางกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้ยุทธศาสตร์พื้นที่เป็นที่ตั้ง เพื่อแสวงหานวัตกรรมใหม่ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน โดยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่จะศึกษาไว้ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร

ประชากรเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่าง

สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 และ 2 และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(เทศบาลเมืองปัตตานี)

ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 และ 2 และสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีเท่านั้น

ความสำคัญและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดนวัตกรรมเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. เกิดเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา นักศึกษาครู และคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอันเนื่องมาจากการพัฒนานวัตกรรม
3. เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษานักศึกษาครูและคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
4. ได้ข้อมูลด้านปัจจัยที่ส่งผลให้การบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน
5. ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะที่คณะศึกษาศาสตร์เป็นสถาบันผลิตครูในพื้นที่

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หมายถึง การพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย (Research Based Education Development) การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้โดยใช้การแลกเปลี่ยนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

เครือข่ายการเรียนรู้ (Learning network) หมายถึง การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ และการเรียนรู้ระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษาที่เป็นโรงเรียนเครือข่ายวิจัย

นวัตกรรม (Innovation) ในที่นี้หมายถึง **นวัตกรรมทางการศึกษา (Education Innovation)** ซึ่งเป็นการนำเอาสิ่งใหม่ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของความคิดหรือการกระทำ รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์เข้ามาใช้ในระบบการศึกษา เพื่อมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ระบบการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง นวัตกรรมที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย

ครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายทั้ง 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์ โรงเรียนสายบุรี “แจ้งประชาคาร” โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่เป็นเครือข่ายการวิจัย

คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณภาพที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนอันเนื่องมาจากการพัฒนาของครู ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อื่นๆตามที่หลักสูตรกำหนด

บทบาทของสถาบันผลิตครู หมายถึง บทบาทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่มีต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียงตามลำดับต่อไปนี้

1. ความหมายของเครือข่าย
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้
3. ประเภทของเครือข่าย
4. การเกิดเครือข่าย
5. แนวทางในการสร้างเครือข่าย
6. องค์ประกอบของเครือข่าย
7. การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง
8. บริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดน
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความหมายของเครือข่าย

คำว่า “เครือข่าย” เป็นคำที่ถูกกล่าวถึงมากในปัจจุบัน ในฐานะที่เป็นเครื่องมือรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาในทุกวงการ ที่จะเชื่อมโยง ให้องค์กรเครือข่ายและบุคคลเครือข่ายได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จต่อไป “เครือข่าย” จึงเป็นคำที่ถูกให้ความหมายไว้หลากหลาย ดังนี้

กาญจนา แก้วเทพ (2538) ให้ความหมายของเครือข่ายไว้ว่า เครือข่าย เป็นรูปแบบหนึ่งของการประสานงานของบุคคล กลุ่มหรือองค์กรหลายองค์กรที่ต่างก็มีทรัพยากรของตัวเอง มีเป้าหมาย วิธีการทำงาน และมีเป้าหมายของตนเอง บุคคล กลุ่มหรือองค์กร โดยมีการประสานงานกันอย่างยาวนาน

อรรถพ พงษ์วาท(2539) ให้ความหมาย เครือข่ายว่า เครือข่ายเป็นการเชื่อมโยงเอาความพยายาม และการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ โดยที่แต่ละฝ่ายยังคงปฏิบัติการหลักของตนอย่างไม่สูญเสียเอกลักษณ์ และปรัชญาของตนเอง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์(1543) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า เครือข่าย มีความหมายมากกว่า การที่คนมา “รวมกัน” แต่ไม่ได้ “ร่วมกัน” ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เปรียบเสมือนเอาก้อนอิฐมารวมกันย่อมไม่เกิด ประโยชน์อันใด การเชื่อมโยงกันจะเกิดขึ้นเมื่อเอาอิฐแต่ละก้อนมาก่อรวมกันเป็นกำแพง โดยมีการ ประสานอิฐแต่ละก้อนเข้าด้วยกันอย่างมีระบบ เครือข่ายจึงหมายถึง การรวมตัวเพื่อแลกเปลี่ยนกัน นำเอา ส่วนดี หรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาสนับสนุนกันและกัน เกิดการผนึกกำลัง (Synergy) ในลักษณะ 1+1 ได้ ผลรวมมากกว่า 2 เสมอ ($1+1>2$) เป็นการรวมกันให้เกิด “พลังทวีคูณ” ไม่ใช่ทวีบวก ผลลัพธ์ที่ได้จากการ ทำงานเป็นเครือข่ายจึงต้องดีกว่าผลลัพธ์ของการนำเอาผลลัพธ์ของการต่างคนต่างทำแล้วนำมารวมกัน

วิทย์ เทียงบุญธรรม(2543) ให้ความหมายว่า เครือข่าย คือ สิ่งที่คล้ายร่างแห ตาข่ายร่างแห มี แผนงานประสานซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ(2549) ได้ให้ความหมายของเครือข่ายว่า เครือข่าย หมายถึง การแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิด ข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ และการเรียนรู้ระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร และแหล่ง ความรู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จนเป็นระบบที่เชื่อมโยงกัน ส่งผลให้เกิดการ เผยแพร่และการประยุกต์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาชีพหรือทางสังคม

1. ความหมายของเครือข่ายการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2535) กล่าวว่า เครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึงการ ประสานแหล่งความรู้และข้อมูลข่าวสาร การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและการทำงานอย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงกันทั้งระหว่างงานที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาในและนอกระบบ โรงเรียนและระหว่างหน่วยงาน อื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับต่างๆ ตลอดจนระบบการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อสร้าง แลกเปลี่ยน ถ่ายทอดและกระจายความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความต้องการของบุคคลและชุมชน

สีลาภรณ์ นาคทรพรพ(2538) สรุปไว้ว่า เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ด้านการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ ความคิด ความรู้ และทักษะระหว่างกันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และขยายวงกว้างไปยังบุคคล กลุ่ม และชุมชน เพื่อยกระดับการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา ที่สูงขึ้นเรื่อยๆ

ไพพรรณ เกียรติโชติชัย (2541:62) กล่าวว่า เครือข่ายการเรียนรู้ หมายถึง การประสานแหล่ง ความรู้และข้อมูลข่าวสาร การใช้ทรัพยากรและการปฏิบัติงานอย่างสอดคล้อง เชื่อมโยงกันทั้งระหว่าง

หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในและนอกระบบและระหว่างหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับต่างๆ ตลอดจนระบบการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อสร้าง แลกเปลี่ยน ถ่ายทอด และกระจายความรู้อย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการของบุคคลและชุมชน

2. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายการเรียนรู้

ในประเทศไทยแนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มที่มีความคิดว่า เครือข่ายการเรียนรู้ ควรมีการจัดการศึกษาทุกรูปแบบไปพร้อมๆ กัน ทั้งการศึกษาในและนอกระบบ รวมทั้งการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีมีคุณภาพ แนวคิดนี้ส่วนใหญ่มาจากความคิดเห็นของนักการศึกษา
- 2) กลุ่มที่เชื่อว่า เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครือข่ายที่ให้การศึกษแก่คนทั้งมวล และคนทั้งมวลเพื่อการศึกษา (Education for all , All for Education) นั่นคือ เอาคนเป็นหลัก โดยเชื่อว่า คนคิดอย่างไร รู้อะไร สิ่งที่เขารู้ สิ่งที่เขาคิดอยู่มีพลังที่สามารถแก้ปัญหาได้

3. ประเภทของเครือข่าย

เครือข่ายสามารถแบ่งได้หลายประเภท ทั้งนี้พิจารณาได้จากสมาชิก พื้นที่ กิจกรรมหลัก วัตถุประสงค์และโครงสร้างในลักษณะองค์กรของเครือข่ายเอง(เสรี พงศ์พิศ,2548)

นฤมล นิราทร(2543) สรุปว่า เครือข่ายสามารถแบ่งได้หลายมิติ ดังนี้

- 1) จำแนกตามพื้นที่ดำเนินงาน เช่น เครือข่ายระดับตำบล จังหวัด และประเภท
- 2) จำแนกตามประเภทกิจกรรมหรือประเด็นปัญหา เช่น เครือข่ายทำงานด้านเด็กและสตรี เครือข่ายด้านเศรษฐกิจ เครือข่ายด้านมนุษยชน และเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- 3) จำแนกตามอาชีพ หรือสถานภาพทางสังคม เช่น เครือข่ายแรงงาน เครือข่ายครู เป็นต้น
- 4) จำแนกตามรูปแบบโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ ที่เกิดขึ้นในเครือข่าย 2 ลักษณะ คือ เครือข่ายแนวนอนและเครือข่ายแนวตั้ง

เครือข่ายแนวตั้ง หมายถึง เครือข่ายที่มีโครงสร้างเป็นช่วงชั้น ความสัมพันธ์ในองค์กรภายในเครือข่ายไม่เท่ากัน มีองค์กรที่มีสถานภาพสูงกว่าและอยู่ในฐานะที่มีสถานภาพสูงกว่าและอยู่ในฐานะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรลูกข่าย เครือข่ายแนวตั้งจะพบมากในองค์กรธุรกิจ เช่น เครือข่ายทางการค้าต่างๆ

เครือข่ายตามแนวนอน เป็นเครือข่ายที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่างๆภายในเครือข่ายมีความเท่าเทียมกัน ลักษณะการแลกเปลี่ยนเป็นไปโดยการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน การติดต่อภายในเครือข่ายเป็นการติดต่อระหว่างบุคคล หรือองค์กร หรืออาจจะมืองค์กรทำหน้าที่ประสานงานระหว่างเครือข่าย เช่น การจัดประชุม กระจายข้อมูลข่าวสาร หรือเป็นแกนกลางเมื่อต้องการให้มีการปฏิบัติการร่วมกัน

เครือข่ายตามแนวนอน เป็นเครือข่ายที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่างๆภายในองค์กรมีความเท่าเทียมกัน ลักษณะการแลกเปลี่ยนเป็นไปอย่างช่วยเหลือเกื้อกูล

สหทยา วิเศษ(2547) แบ่งประเภทของเครือข่ายออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) เครือข่ายที่แบ่งตามลักษณะการเกิดของเครือข่าย เช่น

1.1) เครือข่ายที่เกิดจากการจัดการของภาครัฐ เช่น เครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน เครือข่ายอาสาพัฒนาชุมชน

1.2) เครือข่ายที่เกิดจากการสนับสนุนจากองค์กรพัฒนาเอกชน เช่น เครือข่ายสิ่งแวดล้อม เครือข่ายสุขภาพ เครือข่ายประเภทนี้มักเป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีลักษณะไม่เป็นทางการ มีการจัดโครงสร้างแบบง่ายๆ ไม่ซับซ้อน

2) เครือข่ายที่แบ่งตามกิจกรรม ได้แก่เครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา เป็นเกณฑ์ มีการรวมตัวกันเป็นครั้งคราว เช่น เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นต้น

Lewis, Goodman and Fandt(2004:292) ได้แบ่งเครือข่ายเป็น 3 ประเภท คือ

1) เครือข่ายภายใน(Internal Network) เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นในองค์กรเพื่อป้องกันการใช้ทรัพยากรภายนอกหน่วยงาน ลักษณะโครงสร้างเครือข่ายภายใน คือ การให้แต่ละหน่วยงานมีความเป็นอิสระในการผลิตงานตามความสามารถเฉพาะของหน่วยงานนั้นๆ โดยไม่มีความซ้ำซ้อนในการผลิต และมีหน่วยงานกลางขององค์กรเป็นผู้ประสานระหว่างหน่วยงาน

2) เครือข่ายยั่งยืน(Stable network) เป็นเครือข่ายที่มีลักษณะที่เกิดขึ้นภายในองค์กร แต่บางส่วนมีการติดต่อกับหน่วยงานภายนอกเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของงาน โดยที่หน่วยงานกลางเป็นผู้ทำสัญญาในการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับหน่วยงานภายนอก

3) เครือข่ายพลวัต(Dynamic Network) เป็นเครือข่ายที่เน้นการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก แต่ยังมีหน่วยงานแกนกลางที่เป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติงานและมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายนอกและภายใน

4. การเกิดเครือข่าย

สมพันธ์ เตชะอธิกและคณะ(2534) สรุปไว้ว่า เครือข่ายอาจเกิดได้ 2 รูปแบบ คือ

1) เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ

เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เป็นสายใยของความสัมพันธ์ตั้งแต่อดีต ซึ่งอาจมาจากสายสัมพันธ์ทางเครือญาติ ครูกับศิษย์ หรือบุคคลที่เคยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความไว้วางใจกัน เรียนรู้ที่จะเก็บเกี่ยวประสบการณ์ที่ดีระหว่างกัน

2) เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยการจัดตั้ง เนื่องมาจากความพร้อม และความต้องการที่จะเป็นผู้นำเครือข่ายเอง

อย่างไรก็ตามเครือข่ายสามารถเปรียบได้กับสิ่งมีชีวิต ธรรมชาติของเครือข่ายต้องมีการเจริญเติบโต ดังนั้น การเกิดเครือข่ายจะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์)

1) ขั้นตอนการเกิดเครือข่าย

การก่อตัวของเครือข่ายอาจเกิดได้ 2 แนวทางใหญ่ๆ คือ แนวทางแรก เครือข่ายที่เกิดจากรัฐเข้าไปมีส่วนเป็นผู้ริเริ่ม กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักในปัญหา สร้างความตื่นตัวให้เกิดความสนใจรวมตัวกัน แนวทางที่สอง คือ เครือข่ายที่มีประชาชนเป็นแกนนำในการจัดตั้ง โดยเกิดจากการริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มประชาชนเอง เพราะตระหนักและตื่นตัวในปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งการพัฒนาเครือข่ายควรให้มีการดำเนินการไปทั้งสองทาง โดยพิจารณาถึงความสามารถในการรวมตัวกันของประชาชนเป็นหลักในเครือข่านั้น

2) ขั้นตอนการประสานเชื่อมโยง

เมื่อมีการสร้างเครือข่ายก็ต้องมีการจัดระบบบริหารเครือข่าย ประกอบด้วยการจัดฝังกกลุ่มเครือข่าย การจับตบทาหน้าทีของสมาชิกในเครือข่าย การจัดระบบติดต่อสื่อสาร การจัดระบบการเรียนรู้ร่วมกัน และการจัดระบบสารสนเทศ

สอดคล้องกับ John M. Cohen T. Uphoff (1980) ที่สรุปไว้ว่า เครือข่ายที่มีคุณภาพ สมาชิกต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) การตัดสินใจ
- 2) การปฏิบัติการ
- 3) การได้ประโยชน์
- 4) การประเมินผล

3) การพัฒนาเครือข่าย

การพัฒนาเครือข่าย ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมต่างๆของเครือข่ายเพื่อให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4) การธำรงรักษาเครือข่าย

การจัดกิจกรรมที่ดำเนินร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งกิจกรรมดังกล่าวกลายเป็นแบบแผนของการกระทำที่สมาชิกเครือข่ายยอมรับโดยทั่วกัน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การธำรงรักษาเครือข่าย สามารถกระทำได้โดยการกำหนดโครงสร้างกิจกรรมอย่างชัดเจน ทั้งในแง่ของเวลา ความถี่ และการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจเพียงพอที่จะดึงดูดสมาชิกให้เข้าร่วม ความสัมพันธ์ที่ดีเปรียบเสมือนน้ำมันที่คอยหล่อลื่นการทำงาน เช่น การกำหนดกลไกสร้างระบบจูงใจ การจัดหาทรัพยากรการสนับสนุนอย่างเพียงพอ การให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาและการสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นตอนคือ

- 1) การวิเคราะห์เครือข่าย
- 2) การกำหนดภารกิจหลักของเครือข่าย
- 3) การศึกษาความต้องการของเครือข่าย
- 4) การกำหนดสิ่งที่จะต้องทำตามลำดับความสำคัญ
- 5) การวางแผนการดำเนินงาน
- 6) การนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติ ดังนี้

เป็นการศึกษาขอบเขตความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคน องค์กรต่างๆ ที่เข้ามา
ร่วมกันในเครือข่าย รวมถึงการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส ปัญหา อุปสรรค

ธนา ประมุขกุล(2544) กล่าวถึง การเกิดขึ้นของเครือข่ายไว้ว่า เครือข่ายแต่ละ
เครือข่ายต่างก็มีจุดเริ่มต้นต่างกัน หรือถูกสร้างมาด้วยวิธีการต่างๆกัน ใน 3 ลักษณะคือ

1) เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เครือข่ายนี้มักเกิดจากการที่ผู้คนที่มีความคิดเห็น
ตรงกัน ทำงานคล้ายกัน หรือประสบปัญหาแบบเดียวกันมารวมตัวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด
ประสบการณ์ และอาจรวมไปถึงการร่วมกันแสวงหาทางเลือกใหม่ที่ดีกว่า เครือข่ายในลักษณะนี้มักเกิดขึ้น
ในพื้นที่ หรือชุมชนที่มีวัฒนธรรม ความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน เข้ามารวมเป็นกลุ่มหรือชมรม

2) เครือข่ายจัดตั้ง เครือข่ายแบบนี้ส่วนมากมักจะมีสาเหตุเนื่องมาจากนโยบายหรือการ
ดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งจะเป็นไปตามแนวคิดแบบเดิมๆที่อาศัยกลไกของรัฐผลักดันให้เกิดการดำเนินงาน
ในรูปของเครือข่ายอย่างเป็นทางการในเวลาอันรวดเร็ว โดยมีภาคสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมิได้มีพื้นฐาน
ความต้องการ ความคิด หรือความเข้าใจที่ตรงกันมาก่อน การรวมตัวกันจึงเป็นเพียงชั่วคราว

หรือเฉพาะกิจ ไม่มีความต่อเนื่อง และมักจะจางหายไปในที่สุด ยกเว้นเครือข่ายได้รับการชี้แนะที่ดีจนสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและ นำไปสู่การพัฒนาเป็นเครือข่ายที่แท้จริงได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่มจะยังคงรักษาสถานภาพเครือข่ายไว้ได้แต่แนวโน้มเครือข่ายแบบนี้มักมีขนาดลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของเครือข่ายเมื่อเริ่มก่อตั้ง

3) เครือข่ายวิวัฒนาการ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการกำเนิดเครือข่ายที่มีได้เป็นไปตามธรรมชาติแต่แรกเริ่ม และมิได้ถูกจัดตั้งได้โดยตรง แต่จะเป็นไปในลักษณะของกระบวนการพัฒนาผสมผสานโดยเริ่มจากการที่กลุ่มคน องค์กร มารวมกันด้วยวัตถุประสงค์กว้างๆในการที่จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันไปพลางก่อน โดยอาจจะยังไม่ได้มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมเฉพาะใดๆที่ชัดเจนนักหรือในอีกลักษณะหนึ่ง อาจเกิดจากการถูกประกายความคิดจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการได้รับฟัง หรือการได้เห็นเครือข่ายอื่นๆแล้วเกิดความคิดที่จะรวมตัวกัน สร้างพันธะสัญญาเป็นเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือพัฒนาตนเองบ้าง เครือข่ายที่วุ่นนี้ แม้ว่ามีได้เกิดจากแรงกระตุ้นจากภายในตั้งแต่แรก แต่หากสมาชิกมีความตั้งใจ จริงใจที่เกิดจากจิตสำนึกที่ดี และได้รับการกระตุ้น ก็สามารถร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ทำให้เครือข่ายสามารถพัฒนาตนเองต่อไปจนสร้างเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งได้เช่นเดียวกับเครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติได้เช่นกัน

5. แนวทางในการสร้างเครือข่าย

Starkey(อ้างถึงใน ขนิษฐา กาญจนรังสีนนท์,2549 : ออนไลน์) ได้เสนอแนวทางในการสร้างเครือข่ายไว้ดังนี้

1) เชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาประชุม โดยมีหัวข้อการประชุมที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมกัน หรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกันและมอบหน้าที่ในการบริหารจัดการ การจัดการประชุมให้กับบรรดาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อการหาข้อตกลงร่วมกันในกิจกรรมที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันดังกล่าว

2) กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่าย ทิศทางกิจกรรมหลัก และคุณสมบัติของสมาชิกให้ชัดเจน โดยให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ด้วย เพื่อป้องกันการครอบงำจากคนบางกลุ่ม ทั้งนี้ควรมีการทบทวนสิ่งที่ได้กำหนดไว้เป็นระยะๆ เพื่อปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของสังคมและความต้องการของสมาชิกในเครือข่าย

3) จัดตั้งกลุ่มแกนนำเครือข่าย ที่พิจารณาตัวเข้ามาทำหน้าที่ประสานงานจัดการและสงกำลังบำรุง

ให้กับสมาชิก ซึ่งต้องไม่ติดอยู่กับกิจกรรมประจำวันขององค์กรตัวเองและกลุ่มแกนนำต้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มผู้นำเครือข่าย เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของสมาชิกและป้องกันการผูกขาดอำนาจ

4) ความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของและความผูกพันที่เหนียวแน่น มีส่วนอย่างสำคัญต่อความสำเร็จของเครือข่าย ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การเลือกกิจกรรม และวิธีการทำงานของเครือข่ายในลักษณะเป็นประชาธิปไตย

5) เครือข่ายต้องมีวิธีการจัดหาและจัดการทรัพยากรเพื่อควมามีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่ายและมีความสามารถในการพึ่งตนเอง ทรัพยากรนี้ไม่ได้หมายถึงเงินทุนเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงคุณภาพของสมาชิก วิธีการจัดการแบบมีส่วนร่วมและเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้วย เช่นกัน

6) ทำให้เครือข่ายมีสภาพถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้เครือข่ายและผู้นำเครือข่ายได้รับการสนับสนุนและควมไว้วางใจจากสมาชิกเครือข่าย อีกทั้งยังสามารถทำให้การดำเนินงานทำได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น อาจกำหนดให้มีชื่อและสัญลักษณ์ของเครือข่ายเพื่อให้สามารถจดจำได้ง่ายขึ้น

7) สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกับเครือข่าย เพื่อเสริมให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งมีได้ทั้งในแนวราบ แนวตั้ง หรือในภูมิภาคต่างระดับกัน การเชื่อมโยงเครือข่ายทำได้ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน หรือเป็นตัวแทนร่วมกันในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง

8) มีการติดตามผลและประเมินผลเป็นประจำวันสม่ำเสมอและถี่ถ้วน โดยดูความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์ ความก้าวหน้า และความสำเร็จของเครือข่ายในแต่ละระยะ ทั้งนี้ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิธีและเครื่องชี้วัดประสิทธิภาพของกิจกรรมเครือข่าย และควรให้สมาชิกร่วมเรียนรู้ตลอดกระบวนการติดตามและประเมินผล

9) ควรจัดให้มีหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการจัดการเครือข่ายให้กับแกนนำองค์กร หรือผู้นำเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

10) ถ้าวัตถุประสงค์ของเครือข่ายดี การเชื่อมโยงภายในเครือข่ายเหมาะสมก็จะเอื้อให้เกิดความเคลื่อนไหวของเครือข่ายตามกิจกรรมและความเข้มแข็งของสมาชิก หรือกิจกรรมจะมีลักษณะกระจายอำนาจไปให้กับมวลสมาชิกที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานของเครือข่ายอันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในที่สุด

เสรี พงศพิศ(2548) กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างเครือข่ายไว้ดังนี้

1) ร่างเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อให้รู้ว่าสาเหตุความเป็นมาของการก่อตั้งเครือข่ายคืออะไร ทำไมจะต้องมีเครือข่ายนี้ ตั้งแต่แล้วจะทำกิจกรรมใด

- 2) บอกเป้าหมายและวัตถุประสงค์
- 3) กำหนดแผนการดำเนินงาน
- 4) กำหนดกฎระเบียบ กฎเกณฑ์พื้นฐาน
- 5) กำหนดกระบวนการในการตัดสินใจ
- 6) เตรียมแผนการสื่อสารระหว่างสมาชิก
- 7) เลือกโครงสร้างการจัดการองค์กร
- 8) จัดหาทุนในการดำเนินงาน

6. องค์ประกอบของเครือข่าย

ชยันต์ วรรณะภูมิ(ม.ป.ป.) ได้สรุปองค์ประกอบของเครือข่ายการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. องค์ความรู้ ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ด้านคือ

1.1) ลักษณะของความรู้ที่มีลักษณะเป็นทวีลักษณ์ คือ มีทั้งความรู้ที่มาจากปัจเจกและความรู้ของกลุ่ม องค์กร สถาบัน ทั้งภายในและภายนอกชุมชน

1.2) ระดับของเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยปัญหาในเชิงวิเคราะห์ควบคุมคุณธรรมและการปฏิบัติ

2. กระบวนการเรียนรู้

2.1) ลักษณะการเรียนรู้ของเครือข่ายมี 2 ลักษณะ คือ

2.1.1) การเรียนรู้แบบดั้งเดิม เป็นการเรียนรู้ในมิติของวัฒนธรรม และการเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์จากผู้อื่น

2.1.2) การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับภายนอกผ่านเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการอบรมในรูปแบบต่างๆ

2.2) ขั้นตอนของการเรียนรู้ ซึ่งมี 3 ระดับ คือ

2.2.1) ขั้นตอนการคิดได้

2.2.2) ขั้นตอนการแสวงหาความรู้

2.2.3) ขั้นตอนการนำไปใช้

ความสำคัญของเครือข่าย

พระมหาสุทิตย์ อาภากร(2547) กล่าวถึง ความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายไว้ดังนี้

1) สถานการณ์ปัญหาและสภาพแวดล้อม ได้แก่ สถานการณ์ปัญหาที่ซับซ้อน หลากหลาย และ

ขยายตัวเกินความสามารถขององค์กรใดองค์กรหนึ่งที่จะดำเนินการแก้ไขได้ จำเป็นต้องมีการรวมพลังหรือกลไกการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์นั้น

2) การสร้างพื้นที่ทางสังคม เนื่องจากเครือข่ายเป็นเครื่องมือและยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อการระดมทรัพยากรและระดมความคิดเห็นจากฝ่ายต่างๆ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา การใช้พลังเครือข่ายในฐานะเครื่องมือดังกล่าว ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งทางสังคมที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ และการสร้างพื้นที่ทางสังคม เพราะเมื่อสมาชิกและกลุ่มต่างๆมีความต้องการคล้ายกัน มีความคิดเห็น มีอุดมการณ์เหมือนกัน มารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรอื่น จะทำให้ตนหรือกลุ่มของตนมีความรู้สึกว่ามีพื้นที่ทางสังคมที่ชัดเจน ซึ่งเป็นการตอบสนองทางด้านจิตใจ ความเชื่อมั่น และความไว้วางใจแก่กัน

3) การประสานประโยชน์อย่างเท่าเทียม ถือเป็นความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เพราะเมื่อทุกกลุ่ม องค์กร หรือเครือข่าย มีการประสานประโยชน์ต่อกันในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกันแล้ว สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ เครือข่ายเกิดการเรียนรู้และมีกิจกรรมการพัฒนาที่ต่อเนื่องซึ่งจะช่วยให้เกิดการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

คุณภาพการศึกษา

การจัดการศึกษาในปัจจุบัน กล่าวถึง “คุณภาพการศึกษา” กันมาก ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาคุณภาพการศึกษาอยู่ในสภาพที่ตกต่ำ อย่างไรก็ตาม มิแ่งคิดมุมมองมากมายเกี่ยวกับความหมายคุณภาพการศึกษาไว้มากมาย ดังนี้

กรมวิชาการ (2538) ให้ความหมาย คุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่างๆ ครอบคลุมตามความคาดหวังของหลักสูตรอันเป็นผลมาจากการที่หน่วยงานและบุคคลทุกระดับทุกฝ่ายทั้งจาก ส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และร่วมชุมชนจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์(2541) สรุปว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามความมุ่งหมายของผู้ให้บริการ ตรงตามมาตรฐานการศึกษาและความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ โดยใช้กระบวนการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพ

สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย (2542) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมพอใจในคุณภาพของผลผลิต หรือนักเรียน มีคุณภาพตามมาตรฐานการผลิตที่กำหนด

อามร จันทวานิช และ ไพบูลย์ แจ่มพงษ์ (2542) ได้สรุปไว้ว่า คุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 3 มิติ ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ได้แก่

1) คุณภาพของปัจจัยที่ใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ หลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา

2) คุณภาพของกระบวนการ ได้แก่ การเรียนการสอน และการบริหารจัดการ

3) คุณภาพของผลผลิต ได้แก่ คุณภาพของการเรียน อันประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ได้กล่าวถึงความสำคัญของเครือข่ายไว้ดังนี้

1) การกระตุ้นความคิด ความใฝ่แสวงหาความรู้ จิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

2) การถ่ายทอด แลกเปลี่ยน การกระจายความรู้ทั้งในส่วนของวิทยากรสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ

3) การแลกเปลี่ยนข่าวสารกับหน่วยงานต่างๆ ของทั้งในภาครัฐและเอกชน

4) การระดมและประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อการพัฒนาและลดความซ้ำซ้อน สูญเปล่าให้มากที่สุด

ในปลายปี 2550 กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 รวม 6 ด้าน คือ

1) การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2) การพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

3) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

4) การจัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

5) การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษา

6) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม

กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาการศึกษาชาติไว้ดังนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ,2550)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เป้าหมาย :

ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย มีความพร้อมในการเรียนรู้ มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความสามารถคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา

ระดับปฐมวัย

กลยุทธ์ 1 : เตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัย (อายุ 3-5 ปี) ทุกคนได้รับการพัฒนาตามวัยอย่างเหมาะสม

มาตรการ :

1. เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้า ป. 1
2. ทุกกระทรวง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรชุมชน ร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนการจัดบริการเตรียมความพร้อมที่มีคุณภาพให้แก่เด็กทุกคน เพื่อปูพื้นฐานความรู้ก่อนเข้าเรียนในระดับพื้นฐาน
3. จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของเด็ก (Brain-based learning) และรณรงค์ให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองให้เข้าใจเรื่องพัฒนาการทางสมอง

กลยุทธ์ 2 : ให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็กและครู ในการพัฒนาเด็กตามหลักจิตวิทยา และพัฒนาการของเด็กที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัย

มาตรการ :

1. จัดบริการเสริมความรู้ความเข้าใจให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เลี้ยงดูเด็กและครู ให้มีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาเด็กปฐมวัยและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กทุกคนในสภาวะต่างๆกันอย่างถูกต้อง เหมาะสมตามวัย โดยผ่านสื่อต่างๆและการฝึกอบรม

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ 1 : ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน การวัดประเมินผล เพื่อพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสร้างเสริมแรงจูงใจเพื่อประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

มาตรการ :

1. ทบทวนเกณฑ์การวัดและประเมินผล รวมทั้งปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผลผู้เรียนโดยการใช้วิธีการที่หลากหลาย
2. รับหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน โดยลดสาระการเรียนรู้เนื้อหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ฝึกการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหาให้มากขึ้น
3. ปรับระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้เชื่อมโยงกับการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ฝึกอบรมครูประจำการในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และทักษะกระบวนการคิด

กลยุทธ์ 2 : ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาสำหรับคนพิการ ผู้มีความสามารถพิเศษ และ ผู้ด้อยโอกาส

มาตรการ :

1. วิจัยและพัฒนาารูปแบบวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการเฉพาะ
2. ผลิตรูปร่างกิจกรรมการจัดการศึกษาพิเศษ
3. ระดมความร่วมมือสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานแก่เด็ก เช่น จัดสรรทุน สนับสนุนค่าใช้จ่ายที่

จำเป็น จัดโครงการอาหารเช้า โครงการอาหารกลางวัน อุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น

การอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ 1 : สร้างภาพลักษณ์และเจตคติที่ดีในการเรียนอาชีวศึกษา

มาตรการ :

1. รมรณรงค์สร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนอาชีวศึกษา โดยประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ให้เห็นว่าความสามารถในการปฏิบัติได้/ทำจริงมีคุณค่า/สำคัญกว่าใบปริญญาที่แสดงเพียงคุณวุฒิ
2. จัดโครงการอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์ ในรูปแบบหลากหลายให้เห็นว่าเป็นผู้ทำประโยชน์ให้กับสังคม
3. จัดให้มีระบบแนะแนวให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง และสาขาอาชีพต่างๆ เพื่อจะได้เลือกเรียนได้ตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการ
4. จัดให้มีศูนย์ข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อการศึกษาและการทำงาน
5. พัฒนาการเชื่อมโยงกับการศึกษาระดับอื่น ได้แก่ มัธยมศึกษาตอนต้นและระดับการศึกษาอื่นๆ เช่น จัดให้มีการวัดแนวความถนัดของผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

กลยุทธ์ 2 : พัฒนาระบบค่าตอบแทนควบคู่กับการยอมรับในสังคม

มาตรการ :

1. พัฒนาระบบค่าตอบแทนที่เน้นทักษะฝีมือ ทักษะปฏิบัติ สมรรถนะวิชาชีพ ไม่เน้นเฉพาะคุณวุฒิตามใบปริญญา
2. ยกย่องเชิดชูเกียรติศิษย์เก่าที่ประสบผลสำเร็จในอาชีพการงานให้ผู้เรียนเห็น โอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ
3. จัดประกวดสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่และจัดแข่งขันทักษะวิชาชีพ เพื่อให้สังคมรับรู้และยอมรับมากขึ้น
4. จัดตั้งสถาบันเทียบคุณวุฒิวชิพเป็นองค์การมหาชนในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ และ

จัดทำคุณวุฒิวิชาชีพไทย (Thai Vocational Qualifications : TVQ) รวมทั้งส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพจัดทำมาตรฐานอาชีพ และพัฒนาระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อสามารถเข้าศึกษาต่อและสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ

5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนอาชีวศึกษามีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น โดยเฉพาะในสายวิชาชีพ โดยจัดการศึกษาแบบบูรณาการระหว่างภาคปฏิบัติในภาคอุตสาหกรรมกับการศึกษาต่อ

กลยุทธ์ 3 : พัฒนความร่วมมือระหว่างรัฐและภาคเอกชน สถานประกอบการและชุมชนในการจัดการศึกษา

มาตรการ :

1. สถาบันการอาชีวศึกษาประสานกับภาคธุรกิจและสถานประกอบการและเอกชนเป็นเครือข่าย เพื่อจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งประสานความร่วมมือด้านอื่นๆ ทั้งกำหนดหลักสูตร การฝึกอบรม รวมทั้งส่งเสริมการจัดศูนย์การเรียนรู้ในสถานประกอบการ เพื่อพัฒนากำลังแรงงานของประเทศ

2. จัดการอาชีวศึกษา สारพัดช่าง วิทยาลัยการอาชีพ และการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น ระยะยาว เพื่อผลิตและพัฒนากำลังแรงงาน และส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น

การศึกษาระดับอุดมศึกษา

กลยุทธ์ 1 : การเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีความตระหนักในการศึกษาที่เชื่อมโยงกับการทำงาน

มาตรการ :

1. จัดให้มีระบบฐานข้อมูลสาธารณะอุดมศึกษา สำหรับผู้ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและเป็นข้อมูลในการทำงาน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการศึกษาในระดับอุดมศึกษากับการทำงาน และให้ความเข้าใจในลักษณะอาชีพเพื่อเลือกเรียนตามความถนัด สนใจของตน

2. เชื่อมโยงการศึกษาระดับอุดมศึกษากับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อม เช่น ให้มีการทดลองฝึกเรียนในสาขาวิชาแพทย์ เป็นต้น

3. เตรียมความพร้อมและปรับพื้นฐานความรู้ที่จะเรียนในระดับอุดมศึกษา อาทิ จัดระบบวัดแวว แนะนำแนวในการศึกษาต่อที่เชื่อมโยงกับการอาชีพ

กลยุทธ์ 2 : ยกระดับการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

มาตรการ :

1. รมรงค์ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ เน้นความสำคัญของความรู้มากกว่าการเน้นปริญญา

2. ปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผล เพื่อสร้างนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน คิดวิเคราะห์

เป็น แก้ปัญหาได้ และเสริมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับผู้เรียนมากขึ้น

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลยุทธ์ 1 : สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรการ :

1. จัดการส่งเสริมการอ่านให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อสร้างนิสัยใฝ่เรียนใฝ่รู้ นิสัยรักการอ่าน และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
2. กระจายแหล่งเรียนรู้และสื่อต่างๆ เพื่อการเรียนรู้ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ราคาถูก
3. จัดให้มีการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายและมีคุณภาพ เพื่อเป็นการศึกษาทางเลือกสำหรับเยาวชน และสามารถสนองตอบตามความต้องการที่หลากหลาย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

เป้าหมาย :

มีครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาพอเพียงตามเกณฑ์ และมีคุณภาพที่จะจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งมีระบบการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อมุ่งส่งเสริมคุณภาพและตอบสนองความต้องการในการพัฒนาการศึกษาโดยรวมของประเทศ

กลยุทธ์ 1 : เร่งแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา

มาตรการ :

1. ขอลดอัตราเกษียณ และเกษียณก่อนกำหนด (early retire) และวงเงินให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ในอัตราร้อยละ 100 ในเวลา 5 ปี
2. ยกเลิกระบบครูอัตราจ้าง และจัดให้มีระบบคัดสรรครูที่มีคุณภาพ เพื่อพิจารณาบรรจุเป็นข้าราชการครู
3. ปรับเกณฑ์กำหนดอัตราครู โดยกำหนดภาระงานครูให้ชัดเจนและจัดให้มีบุคลากรสายสนับสนุนให้เหมาะสมเพียงพอ และสนับสนุนให้มีอัตรากำลังครูตามเกณฑ์ที่กำหนด ไม่ให้มีสถาบันใดขาดครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยแยกเกณฑ์ให้เหมาะสมตามระดับ/ประเภทการศึกษา
4. ขยายอายุเกษียณราชการให้แก่ครูที่มีความเป็นมืออาชีพ รวมทั้งครูสาขาวิชาหลัก สาขาขาดแคลนที่มีคุณภาพ ถึงอายุ 65 ปี
5. สนับสนุนให้สถาบันอาชีวศึกษาจ้างผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์จากสถานประกอบการเข้ามาเป็นอาจารย์มากขึ้น

6. เร่งผลิตและพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา โดยเฉพาะสาขาขาดแคลนและพัฒนาให้มีคุณวุฒิและตำแหน่งวิชาการตามเกณฑ์ โดยจัดสรรทุนพัฒนาอาจารย์ทั้งในและต่างประเทศ ขยายการจัดบัณฑิตศึกษาโดยส่งเสริมสถาบันวิจัยจัดบัณฑิตศึกษาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา

กลยุทธ์ 2 : ทบทวนระบบการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อมุ่งเสริมสร้างคุณภาพและตอบสนองความต้องการ

มาตรการ : การผลิตครูใหม่

1. จัดให้มีสถาบันเฉพาะด้านการผลิตและพัฒนาครู เป็น National Institute of Education กระจายอยู่ทุกภูมิภาค ในลักษณะเครือข่าย ทำภารกิจด้านผลิตครูใหม่ พัฒนารูปประจำการ และวิจัยเพื่อความเป็นเลิศในด้านวิชาชีพครู โดยจัดการเรียนการสอนถึงระดับปริญญาเอก และมีสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับอย่างครบถ้วน ทั้งหอพัก สถานที่ฝึกอบรมที่ทันสมัย

2. ปรับและทบทวนหลักสูตรการผลิตครูให้สนองต่อการใช้งาน พัฒนาเทคนิคการสอนที่หลากหลายสอดคล้องต่อบริบทของสถานศึกษา เช่น การสอนคละชั้นใน โรงเรียนขนาดเล็ก

3. สร้างแรงจูงใจให้คนดี คนเก่งเข้ามาเรียนครู โดยให้ทุนเรียนและประกันการมีงานทำ ทั้งในลักษณะทุนที่จัดสรรให้แก่แก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาอื่นเข้ามาเรียนครู โดยรื้อฟื้นโครงการครูทายาท และ สควค.

4. ส่งเสริมการผลิตครูตาม โครงการครูสหกิจ เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาคูได้มีประสบการณ์การสอนในสถานศึกษาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานวิชาชีพ

5. สนับสนุนการเปิดหลักสูตรปริญญาควบ (วิทย-การสอน) โดยรับผู้จบปริญญาตรีทุกสาขาเข้าเรียนวิชาครู 2 ปี รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาอื่นที่มีใจรักในวิชาชีพครู มีโอกาสเข้ามาเป็นครู โดยเรียนวิชาครูเพิ่มเติมตามที่กำหนด

มาตรการ : การพัฒนาครูประจำการ

1. พัฒนารูปประจำการและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School based) ให้ทั่วถึงต่อเนื่อง และก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการในการพัฒนาการศึกษา

2. พัฒนาคูที่สอนไม่ตรงวุฒิให้ได้รับการพัฒนาเชิงวิชาการ โดยให้สถาบันผลิตครูที่อยู่ทั่วประเทศดำเนินการและให้ทุนค่าใช้จ่ายในการเรียนต่อหลักสูตรพิเศษ

3. พัฒนาหลักสูตรปริญญาโทที่เน้นการเรียนการสอน (Master of teaching) หรือ ป.บัณฑิตทางการสอน เพื่อให้ครูประจำการได้รับการพัฒนา

4. ใช้สื่อการเรียนการสอนทางไกลในการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการ

ศึกษา

5. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาทุกระดับในการพัฒนาครูฯ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนชมรม สมาคมครู ให้เป็นเครือข่ายเพื่อการพัฒนาครูฯ

กลยุทธ์ 3 : พัฒนาระบบบริหารบุคลากรที่เชื่อมโยงกับผลงานด้านคุณภาพและให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ

มาตรการ :

1. สร้างระบบจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดอายุงาน โดยจัดให้มีเงินวิทยพัฒน์สำหรับครูที่เข้ารับการพัฒนาตนเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในหลักสูตรที่ได้รับความเห็นชอบ เป็นต้น

2. พัฒนาระบบประเมินสมรรถนะวิชาชีพ โดยเน้นความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

3. ปรับระบบการโยกย้าย แต่งตั้ง โดยเน้นการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนสร้างขวัญกำลังใจ ยกย่อง ใ้รางวัลครูที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น

4. ยกฐานะมาตรฐานวิชาชีพครู คุณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับและพัฒนาระบบเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ให้จูงใจ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

เป้าหมาย :

เพื่อให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือของครู เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการสอนและการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือของผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้แก่ตนเอง นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการแก้ปัญหาขาดแคลนครู คุณาจารย์ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

กลยุทธ์ 1 : ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการสอนของครู

มาตรการ :

1. กำหนดเป้าหมายสัดส่วนนักเรียน นักศึกษา : คอมพิวเตอร์ในทุกระดับ/ประเภทการศึกษา เพื่อจัดหาให้เพียงพอ

2. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถใช้และพัฒนาบทเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ให้มีงานวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ 2 : พัฒนาเครือข่ายสารสนเทศเพื่อการศึกษา

มาตรการ :

1. เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในลักษณะเครือข่ายการศึกษาแห่งชาติ (National Education Network) โดยเชื่อมโยงทั้ง MOE-Net, Uni Net และเชื่อมโยงไปสู่ ETV หรือโทรทัศน์วิทยุเพื่อการศึกษา
2. เร่งจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและกองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เป็นหน่วยงานกลาง ดูแลด้านนโยบาย แผน ส่งเสริม การพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งดูแลด้านการผลิตเนื้อหา (content) และบทเรียนผ่านสื่อ (courseware) ตลอดจนการเตรียมบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
3. สนับสนุนหน่วยงานรัฐและเอกชนในการผลิตสื่อหนังสือเรียน ตำราเรียน หุ่นจำลองรวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งสนับสนุนการนำสื่อดังกล่าว รวมทั้งสื่อสารมวลชนทุกแขนงเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

กลยุทธ์ 3 : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้

มาตรการ :

1. รัฐมีนโยบายให้การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง
2. พัฒนาห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้เพื่อการเรียนรู้
3. เน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่เดิม ให้มีประสิทธิภาพและใช้ร่วมกันได้
4. ให้รัฐกำหนดอัตราพิเศษสำหรับค่าสาธารณูปโภคเพื่อการศึกษา และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เชื่อมโยงกันเพื่อลดค่าใช้จ่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การจัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

เป้าหมาย :

พัฒนาระบบการจัดการศึกษาในทุกกระดับ/ประเภทการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ

ระดับปฐมวัย

กลยุทธ์ 1 : ส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีมาตรฐาน

มาตรการ :

1. ส่งเสริมสถานศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ให้พัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยได้อย่างเข้มแข็งและมีมาตรฐาน ทั้งทางด้านวิชาการ และการสนับสนุนสื่อ และบุคลากร งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ
2. พัฒนาบทบาทหน่วยงานรับผิดชอบ คู่มือการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีการดำเนินงานในเชิง บูรณาการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับนโยบายและปฏิบัติ

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ 1 : พัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ

มาตรการ :

1. เร่งทบทวนเกณฑ์การจบหลักสูตรแต่ละช่วงชั้นและระบบการเรียนแบบหน่วยกิตรวมทั้งพิจารณา ทบทวนระบบที่ไม่มีติดซ้ำชั้นที่ให้มีการสอนซ่อมเสริมแทน เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการบริหาร หลักสูตร
3. ปรับระบบการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้เชื่อมโยงกับการเรียนการสอนและ การพัฒนาผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ปรับระบบการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา กีฬา ศิลปะ ฯลฯ
5. ส่งเสริมสถานศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา โดยให้นำผลการทดสอบระดับชาติ (NT) และ O-NET มาประกอบด้วย
6. จัดระบบการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่น หลากหลาย สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ที่ มีพื้นฐานที่แตกต่างกัน ผู้ด้อยโอกาส ผู้มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ
7. จัดระบบการเรียนต่อออกจากการศึกษาภาคบังคับ โดยพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้จบการศึกษามี ทักษะ ความรู้ ด้านอาชีพเพื่อการทำงานตามความถนัดและความสามารถของตน หากไม่ศึกษาต่อระดับสูง ขึ้น

กลยุทธ์ 2 : สร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มาตรการ :

1. ส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกลุ่ม เพื่อร่วมมือพัฒนาการศึกษาในรูปแบบเครือข่ายทางวิชาการ โดยมีสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นเป็นแม่ข่ายและให้การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ
2. พัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็ง

กลยุทธ์ 3 : พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก

มาตรการ :

1. พัฒนาระบบวางแผนและการบริหารจัดการ โดยพัฒนาระบบวางแผนการจัดตั้งและพัฒนาโรงเรียนในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พัฒนาระบบบริหารจัดการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน และสร้างแรงจูงใจแก่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก
2. พัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน
3. เสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน โดยจัดทำมาตรฐานโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่เรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา โดยพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็ง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียน

การอาชีวศึกษา

กลยุทธ์ 1 : ส่งเสริมการจัดการอาชีวศึกษาที่หลากหลายทั้งในรูปแบบการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่สอดคล้องกับความต้องการการศึกษาและการประกอบอาชีพ

มาตรการ :

1. จัดให้มีโปรแกรมการศึกษาสาขาอาชีพที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการ แลเชื่อมโยงระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ
2. จัดระบบเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการหรือภาคเอกชนการจัดการเรียนการสอน อาทิ การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based) การจัดการศึกษาระบบ

ทวิภาคี โดยเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและความรู้ความสามารถในการปฏิบัติจริง การจัดศูนย์การเรียนรู้ในสถานประกอบการ เพื่อพัฒนากำลังแรงงาน เป็นต้น

กลยุทธ์ 2 : แก้ปัญหาผู้จบอาชีวศึกษาไม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน

มาตรการ :

1. กำหนดให้มีระบบการจ้างงาน ระบบค่าตอบแทนตามสมรรถนะวิชาชีพ และการจัดทำเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ โดยให้สมาคมหรือสถาบันวิชาชีพ สำนักงาน ก.พ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามา มีบทบาทและร่วมกับการดำเนินงาน
2. พัฒนาระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อสามารถเข้าศึกษาต่อและสร้างความก้าวหน้าในอาชีพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

กลยุทธ์ 1: ปรับระบบการศึกษาอุดมศึกษาให้มีความหลากหลายเชื่อมโยงกับอาชีพและการทำงาน

มาตรการ :

1. จัดอุดมศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่าง รวมทั้งหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนวัยแรงงานให้มีสมรรถนะในการทำงานมากขึ้น
2. เร่งแก้ปัญหาการจัดอุดมศึกษาเชิงพาณิชย์ การขยายเขตเข้าชั้น โดยขาดจุดเน้นและทิศทาง โดยให้มีการวางแผนจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต และจัดกลุ่มสถาบันตามจุดเน้นการดำเนินงานตามภารกิจ เช่น กลุ่มสถาบันที่เน้นด้านศิลปศาสตร์ (Liberal Art College) กลุ่มที่เน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น
3. พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และการซ่อมเสริม เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ
4. พัฒนาระบบการประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติให้มากขึ้น รวมทั้งระบบประเมินการวิจัย
5. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยร่วมกับสถานประกอบการ อาทิ การจัดในลักษณะสหกิจศึกษาให้ครอบคลุมกว้างขวางขึ้น

กลยุทธ์ 2 : ปรับสัดส่วนการผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการกำลังคนใน การพัฒนาประเทศ

มาตรการ :

1. จัดทำแผนการผลิตบัณฑิตและเครื่องครัดในการปฏิบัติ โดยเพิ่มสัดส่วนการผลิตบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาขาดแคลนให้สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ
2. กำหนดเกณฑ์การจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนให้เข้มงวดขึ้น และกำกับดูแลการเปิดหลักสูตรให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการอย่างจริงจัง

กลยุทธ์ 3 : ส่งเสริมการวิจัย การสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญาใน สถาบันอุดมศึกษา

มาตรการ :

1. สร้างกลไกการวิจัยและการถ่ายทอดความรู้ระหว่างภาคธุรกิจเอกชนกับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเชื่อมโยงงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และการพัฒนาประเทศ โดยร่วมมือกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม
2. สร้างแรงจูงใจให้กับอาจารย์และบุคลากรในการทำวิจัย ทั้งการพัฒนาความรู้ ความสามารถ การกำหนดภาระงาน ความก้าวหน้าทางวิชาการ ทุนสนับสนุน ส่งเสริม เป็นต้น
3. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งให้นักวิจัยมีโอกาสเห็นความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ

กลยุทธ์ 4 : พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาสู่สากล

มาตรการ :

1. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา ได้แก่ เกณฑ์มาตรฐานผู้สำเร็จการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานจัดตั้งสถาบัน เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร การรับรองวิทยฐานะ ฯลฯ
2. ส่งเสริมสมาคม สภาองค์กรวิชาชีพ วิชาการทางอุดมศึกษาให้เข้ามามีบทบาทในการรับรองมาตรฐาน
3. พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาที่เชื่อมโยงกับการประเมินคุณภาพภายนอกที่เน้นการประเมินตามพันธกิจของกลุ่มมหาวิทยาลัย
4. สร้างระบบการพัฒนาอุดมศึกษาร่วมกันระหว่างภูมิภาค/ประเทศ เพื่อความเป็นสากล

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

กลยุทธ์ 1 : ส่งเสริมจัดบริการการเรียนรู้ในรูปแบบหลากหลาย เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

มาตรการ :

1. พัฒนาห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายกระจายอยู่ทุกที่ ให้เป็นกลไกในการแสวงหาความรู้ของประชาชน รวมทั้งให้แหล่งเรียนรู้ของภาคเอกชนเข้ามาร่วมสนับสนุน
2. สนับสนุนให้สถานศึกษาทุกระดับ/ประเภท จัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย
3. จัดระบบคูปองเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้ด้อยโอกาส
4. ส่งเสริมการจัดบริการการศึกษานอกระบบที่เชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพในชุมชน และเชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับอื่น เช่น อาชีวศึกษา วิทยาลัยชุมชน การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น
5. นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดระบบการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ รวมทั้งการขยายบริการ
6. ส่งเสริมการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ระหว่างการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

กลยุทธ์ 2 : ยกย่องและขยายเครือข่ายการจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

มาตรการ:

1. ขยายภาคีเครือข่ายและพัฒนาระดับความสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้งยกระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของภาคีเครือข่ายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
2. พัฒนาระบบและกลไกการติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 5: การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ

เป้าหมาย :

พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพร้อมรับการกระจายอำนาจทั้งด้านการบริหารวิชาการ และบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากร และการบริหารทั่วไป

กลยุทธ์ 1 : พัฒนาสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาให้มีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการอย่าง คล่องตัวและมี ประสิทธิภาพ

มาตรการ :

1. กระจายอำนาจทั้งด้านบริหารวิชาการ บริหารบุคลากร บริหารงบประมาณ และบริหารทั่วไป และจัดระบบรองรับ โดยขยายโครงการนำร่อง อบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพฐ).ให้เต็มรูป
2. ส่งเสริมสถานศึกษาที่มีความพร้อม ให้พัฒนาเป็นองค์กรมหาชน
3. เร่งพัฒนาสถานศึกษาให้ผ่านเกณฑ์การประเมินและได้รับรองคุณภาพมาตรฐานจาก สมศ. ในสัดส่วนที่สูงขึ้น
4. ส่งเสริมให้มีโรงเรียนเฉพาะกลุ่มสำหรับผู้เรียนกลุ่มที่ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษให้พอเพียงกับความต้องการ
5. พัฒนาระบบนิเทศการศึกษาทั้งระบบ โดยใช้ผู้ตรวจราชการเป็นกลไกเชื่อมโยง
6. พัฒนาระบบบัญชีของสถานศึกษา รวมทั้งระบบการจัดการ การพัฒนาบุคลากร ระบบติดตามตรวจสอบ ประเมินผล เพื่อรับรองการกระจายอำนาจ

กลยุทธ์ 2 : สร้างระบบเครือข่ายการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพ

มาตรการ :

1. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ เช่น ระบบโรงเรียนพี่ โรงเรียนน้อง กลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มโรงเรียนประถม โรงเรียนมัธยม เป็นต้น
2. ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในการส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาและสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา

กลยุทธ์ 3 : การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันอาชีวศึกษา

มาตรการ :

1. พัฒนาระบบการจัดการอาชีวศึกษาที่สามารถตอบสนองการพัฒนากลุ่มอาชีพ
2. ส่งเสริมให้สถาบันอาชีวศึกษามีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ 4 : ส่งเสริมการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษา

มาตรการ :

1. ส่งเสริมธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสถาบันอุดมศึกษา และการพัฒนาบทบาทนายก และกรรมการสภามหาวิทยาลัย ให้เข้ามามีบทบาทในการบริหารและจัดการศึกษาและรับผิดชอบต่อสถาบันมากขึ้น โดยให้มีองค์กรขึ้นมารองรับการพัฒนาดังกล่าวให้เข้มแข็ง
2. พัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้การเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับ ตามศักยภาพความพร้อม เพื่อการสร้างความเป็นเลิศของอุดมศึกษาไทย และพัฒนาสถาบันที่มีศักยภาพสู่คุณภาพมาตรฐานระดับโลก (World Class)
3. พัฒนาสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นให้มีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรองค์กรปกครองท้องถิ่น (อปท.) และพัฒนาความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในระดับพื้นฐาน และอาชีวศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 6 : การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

เป้าหมาย :

ให้มีการแบ่งภาระความรับผิดชอบการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชนให้ชัดเจน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและภาคเอกชน รวมทั้งองค์กรสังคมอื่น ให้เข้ามามีบทบาทร่วมจัดการศึกษาในทุกระดับประเภท และเข้าร่วมให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาและระดมทรัพยากรอย่างกว้างขวางในรูปแบบหลากหลายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์ 1 : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการจัดการศึกษา

มาตรการ :

1. รัฐกำหนดนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนในการสนับสนุนเอกชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษา เช่น รัฐไม่จัดในสาขาที่เอกชนจัดได้มีคุณภาพดี
2. มีกลไกส่งเสริมสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ เช่น บทบาทการลดหย่อน ยกเว้นภาษีให้นำสนใจมากขึ้น เพื่อให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษามากขึ้น และในรูปแบบหลากหลายขึ้น อาทิ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพอนามัยผู้เรียน การพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ บุคลากร ให้ทุนการศึกษา ให้ใช้สถานที่ฝึกงาน ให้อาหารกลางวัน ฯลฯ
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมจัดการศึกษาในทุกระดับ/ประเภท เพื่อให้การจัดบริการการศึกษากระจายได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง โดยเฉพาะในระดับการศึกษาภาคบังคับและเด็กเล็ก

4. ทบทวน ปรับแก้ไขกฎระเบียบเพื่อให้ อปท. สามารถเข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษาที่ไม่ได้จัดโดยองค์กรปกครองท้องถิ่น (อปท.) ได้

5. พัฒนา ทบทวนกลไกการมีส่วนร่วมบริหารจัดการโดยองค์กรและบุคคลในระดับประเภทต่าง ๆ ทั้งระดับชาติและระดับสถานศึกษา เพื่อมีบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6. ส่งเสริมบทบาทศิษย์เก่าและผู้ใช้กำลังคนให้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มากขึ้น ทั้งการเปิดหลักสูตรร่วมกัน (joint program) ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ การใช้ห้องทดลองปฏิบัติการเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

กลยุทธ์ 2 : การระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษา และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่ให้บริการการศึกษา

มาตรการ :

1. ศธ. และหน่วยงานภาครัฐ ประมวลความต้องการ และมีกลไกสื่อสาร และรณรงค์เชิงรุกเพื่อให้ประชาชนทั่วไปรู้ถึงความต้องการ และมาบริจาคสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ ทางการศึกษา

2. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายของกระทรวง เพื่อให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ

7. การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นเวลา 10 ปี จากการประเมินการปฏิรูปที่ผ่านมาพบว่า หลายเรื่องประสบความสำเร็จ เช่นการปรับโครงสร้างหน่วยงานให้มีเอกภาพ การจัดระเบียบการบริหารแบบเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้มีการพัฒนาการศึกษาอย่างบูรณาการและประสานเชื่อมโยงกัน ได้มีการจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือ สมศ. เป็นองค์การมหาชน เพื่อประเมินคุณภาพภายนอกและรับรองมาตรฐานสถานบันการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม เรื่องที่มีปัญหาและต้องพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งการคิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้คุณธรรม จริยธรรม ในด้านครู คณาจารย์ พบว่า มีปัญหาขาดแคลนครู ครูไม่มีคุณธรรม ไม่ได้เป็นคนเก่ง คนดี และไม่มีใจอยากเป็นครู

จากปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งประสบปัญหามากมาย จึงได้เกิดการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองขึ้น โดยการกำหนดหลักการและกรอบแนวคิด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย

และกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง บนฐานของหลักการและแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ดังนี้

หลักการและกรอบแนวคิด

เน้นการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้ และเสนอกลไกที่จะก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบและพิจารณาระบบการศึกษาและการเรียนรู้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการพัฒนาประเทศ ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบอื่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เกษตรกรรม สาธารณสุขและการจ้างงาน

ระบบการศึกษา

ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ครู หลักสูตร สถานศึกษา และกระบวนการสร้างและถ่ายทอดความรู้ ประเด็นสำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า ปัจจัยสำคัญอื่น ๆ คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล มีการกระจายอำนาจและทรัพยากรสู่ท้องถิ่น การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนส่งผลให้การศึกษาามีผลสัมฤทธิ์สำหรับผู้เรียนทั่วประเทศ ทั้งในเมืองและชนบท ทั้งที่มีฐานะดีและยากจน

ระบบการเรียนรู้

เป็นระบบที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และมีคุณธรรมนำความรู้ โดยอาจอยู่ในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา และมีปัจจัยและเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเต็มตามศักยภาพ ทั้งที่มาจากระบบการศึกษาปกติและจากนอกระบบ เช่น สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกแห่งและทุกเวลา ประเด็นสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ คือการเน้นความสำคัญของปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้นับตั้งแต่ครู ผู้ปกครอง ชุมชน บุคคล สื่อมวลชน รวมถึงสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี

วิสัยทัศน์ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

ปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพในทุกระดับ/ประเภท การศึกษา

เป้าหมาย ภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลัก สามประการคือ

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย พัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่ง ดี และมีใจรักมาเป็นครู คณาจารย์ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่คุณภาพ
2. โอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกกระบวนการศึกษาด้วย

ประเด็นหลักสามประการนี้จะส่งผลต่อคนไทย ดังนี้

- 1) สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต
- 2) มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3) มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม
- 4) มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริต และต่อต้านการซื้อสิทธิ์ขายเสียง และสามารถก้าวทันโลก

กรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยศึกษาประเด็นปัญหาหลักในการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยืดโยงกัน และเน้นการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ มิใช่เพียงจุดใดจุดหนึ่งแยกจากกัน ตั้งแต่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยยุคใหม่ ปรับกระบวนการทัศน์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ โดยการสร้างครูยุคใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมเข้ามาเป็นครู

และปรับระบบการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ คล่องตัว เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการนี้ จำเป็นต้องมีกลไกหรือหน่วยงานที่วิเคราะห์ปัญหาของระบบการศึกษาและการเรียนรู้ และเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน โดยกำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วน สี่ประการหลักด้วยกัน คือ

1. การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ ตั้งแต่ปฐมวัย สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างกัลยาณมิตร

2. พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ให้เอื้ออำนวยต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า มีระบบกระบวนการผลิต และพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ขณะเดียวกันสามารถพัฒนาตนเองในการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีสภาวิชาชีพที่เข้มแข็ง บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ มีขวัญกำลังใจ อยู่ได้อย่างยั่งยืน

3. พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภท ให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่คุณภาพ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ สำหรับการศึกษาและการเรียนรู้ในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

4. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่ การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ตลอดจนมีการนำระบบและวิธีการบริหารจัดการแนวใหม่มาใช้ ควบคู่กับการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลไกหลักเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา

1. คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ประกอบด้วยคณะกรรมการ 2 คณะคือ คณะกรรมการนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา คณะกรรมการทั้งสองมีกรอบเวลาในการดำเนินงาน 5 ปี โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาปฏิบัติหน้าที่เลขานุการ

2. การจัดตั้งหน่วยงาน/ปรับบทบาทหน่วยงานเพื่อเป็นกลไกรับรองมาตรฐาน และเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สถาบันคุรุศึกษาแห่งชาติ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติและกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. บริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เป็นเวลาเกือบครึ่งศตวรรษ ได้มีผู้เขียนเอกสารวิจัยเกี่ยวกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากสถาบันการศึกษาด้านความมั่นคงหลายแห่ง ทำให้เห็นได้ว่า ปัญหาดังกล่าวมีความต่อเนื่อง ยืดเยื้อ ยาวนาน สลับซับซ้อน แต่มีจุดมุ่งหมายที่ไม่เปลี่ยนแปลง สืบต่อกันมา จนถึงปัจจุบันและน่าจะดำเนินต่อไปในอนาคต

ผู้ที่อยู่ห่างไกลออกไปจากเหตุการณ์มักจะไม่เข้าใจปัญหา และมักจะไม่ใส่ใจเนื่องจากเป็นเรื่องที่อยู่ไกลตัว มีธรรมชาติของปัญหาที่ผิดแผกแตกต่างออกไป จากคนส่วนใหญ่ในประเทศ ทำให้เกิดความสับสนในสาเหตุของปัญหาในทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชน

เพื่อให้ มีความชัดเจนและเห็นภาพความต่อเนื่อง ความเชื่อมโยงในสาระสำคัญ จึงขอเสนอผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใน 4 ประเด็นหลัก คือ

1. อิสลามกับความเข้าใจที่ถูกต้องกับประเด็นที่ถูกอ้างถึงในการก่อความไม่สงบ
2. สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. แนวทางการแก้ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. แผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้

อิสลามกับความเข้าใจที่ถูกต้องกับประเด็นที่ถูกอ้างถึงในการก่อความไม่สงบ

พื้นที่ชายแดนภาคใต้ มักจะถูกกล่าวถึงความขัดแย้งทางศาสนาอยู่เสมอ ซึ่งความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอิสลามมีดังนี้

1. ศาสนาอิสลาม มีอิทธิพลเหนือขนบธรรมเนียมประเพณีของอิสลามิกชนอยู่มาก เพราะเป็นธรรมเนียมชีวิต มีคัมภีร์กุรอาน ซึ่งมีลักษณะเป็นกฎหมายอยู่ในตัว ทุกคนต้องเรียนรู้ และปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด
2. มุสลิมทุกคนถือว่าเป็นนบวช การประกาศตนเป็นมุสลิมนั้นเพียงแต่ใช้ถ้อยคำง่าย ๆ ว่าไม่มีพระ

เจ้าอื่นใดนอกจากอัลเลาะห์มะหะหมัดเป็นศาสนทูตของอัลเลาะห์

3. ชาวมุสลิมไม่มีการกราบไหว้บูชารูปเคารพ เช่น รูปปั้นหรือภาพต่าง ๆ ดังนั้นคิลปะ และปุษนียวัตถุจึงไม่มี มีแต่สุเหร่า มัสยิด และคัมภีร์กูรออัน เท่านั้น มีการต่อต้านการกลืนศาสนาอย่างรุนแรง อาจยอมตายเพื่อศาสนาได้ง่าย ๆ ถือว่าเป็นบุญมาก ถ้าสามารถชักชวนคนศาสนาอื่นให้เป็นมุสลิมได้ ถือว่าเป็นบุญมาก แต่ตนเองเปลี่ยนไปนับถือศาสนาอื่นไม่ได้เด็ดขาด ถือเป็นบาปหนักมาก

4. การตกจากศาสนาอิสลาม เกิดขึ้นได้ในทางใดทางหนึ่งในสามทางคือ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ ทางกายเช่น กราบไหว้รูปปั้นภาพจำลอง ที่สมมติเป็นที่สักการะ ทางวาจา เช่น พูดว่าอัลเลาะห์ มีรูปร่างหน้าตาอย่างนั้นอย่างนี้ หรือพูดว่าการนมัสการอัลเลาะห์ไม่เห็นได้คืออะไร ทางใจเช่นสงสัยในเรื่องนรกสวรรค์ เป็นต้น

5. วัฒนธรรมอิสลาม มีที่มาแตกต่างจากวัฒนธรรมอื่น คือมาจากคัมภีร์กูรออัน และซุนนะห์ ของนบีมุฮัมมัด จึงมีลักษณะไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา สังคม หรือสิ่งแวดล้อม เป็นวัฒนธรรมที่แข็ง

6. ศาสนาอิสลามส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาของประเทศนั้น มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาไว้ทั้งในกูรออัน และคำสอนของนบีมุฮัมมัด ว่าการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิม ผู้ใดเรียนภาษาของอีกพวกหนึ่ง จะปลอดภัยจากการหลอกลวงของบุคคลเหล่านั้น และการศึกษาทางโลกก็จำเป็น

7. นบีมุฮัมมัด กล่าวว่า ผู้ใดปรารถนาความสุขในโลกต้องศึกษา ผู้ใดปรารถนาในโลกหน้าก็ต้องศึกษา ผู้ใดปรารถนาความสุขทั้งโลกนี้และโลกหน้าต้องศึกษาทั้งสองทาง

8. ซุนนะห์ หมายถึงบรรดาโอวาท วาจา (หะดีษ) การปฏิบัติ (จริยวัตร) และคำชี้แจงปัญหาใดปัญหาหนึ่งของนบีมุฮัมมัด ตลอดจนคำกล่าว และการปฏิบัติของสาวก หะดีษเป็นส่วนหนึ่งของซุนนะห์ ที่มาของซุนนะห์สรุปได้ 3 ประการคือ

- 1) นบีมุฮัมมัดสั่งสอนหรือให้แนวทางแก่สาวก
- 2) นบีมุฮัมมัดหลังจากเห็นหรือทราบเหตุการณ์ที่เกิดแก่สาวก
- 3) จริยวัตรที่นบีมุฮัมมัดซึ่งผู้ที่อยู่ใกล้ได้พบเห็นและบอกต่อกันมา

9. ศาสนาอิสลามห้ามการกินดอกเบี้ย จากผู้ยักไร้อหรือการหมุนเวียนเงินด้วยวิธีมิชอบต่าง ๆ ห้ามการพนัน ไม่รักษาคำมั่นสัญญา นินทาว่าร้าย หมิ่นประมาทผู้อื่น กล่าวร้ายป้ายสีผู้อื่น โดยไม่มีความจริงลอบกีดลับหลัง

10. อิสลามถือว่ามนุษย์ทุกคน ถือกำเนิดมาเป็นทารก เป็นผู้บริสุทธิ์ไร้เดียงสา และไม่มีควมรับผิดชอบต่อบาปกรรมใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่เชื่อถือเรื่องกรรมแต่ชาติก่อน ถือว่าคนทุกคนเกิดมาด้วยความปรารถนาของพระเจ้า เมื่อเกิดมาแล้วสิ่งที่เขาได้กระทำในสิ่งที่บัญญัติให้กระทำ และละเว้นการกระทำในสิ่งที่บัญญัติให้เว้น จะได้รับการตัดสินในวันสุดท้ายของโลก การดำรงชีวิตในโลกก็เพื่อสะสมสิ่งที่ดีความไว้เป็นสมบัติตนเพื่อเป็นเสบียงในโลกหน้า

11. อิสลามถือความเสมอภาค ความยุติธรรม ทรนักรภาพ ผู้ปกครองคือ ผู้รับใช้ประชาชน อุดมการณ์คือ การรักษาความสงบ ไม่รุกราน หรือก้าวร้าวใคร ถ้ามีการขัดแย้งต้องหาทางปรองดอง ถ้าเป็นขึ้นมาให้อดทนถ้ารุนแรงมากต้องสูญเสียอุดมการณ์กว่าอ่านอนุญาตให้ต่อสู้ได้เต็มที่

12. กรอ่านบัญญัติให้มุ่งทำลายต้นตอที่เป็นความชั่ว วิธีระงับความชั่วไม่ได้อยู่ที่การนิ่งดูตาย หรือสั่งห้ามไม่ให้ต่อต้าน ต้องชวนขวยหาทางป้องกัน หรือควบคุมไว้ในอำนาจทั้งทางตรงและทางออก

13. กรอ่านบัญญัติว่า "สุเจ้าทั้งหลายอย่าก่อความเสียหายขึ้นในแผ่นดิน การรักษาดีกำเนิรับใช้ปฐพีที่เกิดเป็นส่วนหนึ่งในศรัทธามันในอัลเลาะห์"

14. การแต่งกายแบบมุสลิมทั้งที่ตนไม่ได้เป็นมุสลิม ชาวมุสลิมถือว่าเป็นการล้อเลียน

15. ศาสนาอิสลามมีจำนวนผู้นับถือมากที่สุดในโลก และเป็นอันดับสองในไทย หลักการของศาสนาไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคมเว้นแต่ไม่เข้าใจในหลักการอิสลามเท่านั้น

16. คัมภีร์กรอ่านป็นบทบัญญัติจากอัลเลาะห์ ให้แก่นบีมุฮัมมัด ต่างกรรมต่างวาระ รวบรวมเรียบเรียงเป็นเล่มมีทั้งหมด 6,666 บทบัญญัติ (Ayat) แบ่งออกเป็น 30 ส่วน 144 บท (ซูเราะห์) อัจญ์มะฮ์ เป็นความเห็นอันเกี่ยวกับปัญหากฎหมายอิสลามของสาวกในยุคถัดมาปรากฏอยู่ในกรอ่านและหะดีศ

17. อิสลามสอนว่า ความแตกต่างทางศาสนา และความเชื่ออื่นนั้น เป็นธรรมชาติของมนุษย์และไม่ควรถือเป็นสิ่งกีดกันความสามัคคีระหว่างมนุษย์ด้วยกัน

18. อิสลามไม่ได้บังคับให้ผู้ใดละทิ้งศาสนาของตน มาถืออิสลาม ในกรอ่านมีคำเตือนจากอัลเลาะห์ให้มุสลิมใช้สติปัญญา และ โวหารอันแยบยล ในการร่วมอภิปรายกับศาสนาอื่น ทำให้เขาเหล่านั้นเห็นพ้องโดยคุณฎีกาโดยยกเอาเหตุผลมาเสนอพร้อมอ้างอิงด้วยหลักฐาน

19. ไม่ว่าชาวอิสลามจะไปไหน เขาจะให้คู่ต่อสู้เลือกได้ 3 อย่างคือ กรอ่าน บรรณาการ หรือตาย

20. นบีมุฮัมมัด ได้สอนอุดมคติแก่มุสลิมว่า คาบถ์อูญูแใจประดุสวรร์ค เลือดหนึ่งหยด เพื่อพระเจ้าชนะการบริจาคทั้งมวล แรมศึกเพื่อพระเจ้าหนึ่งคืน มีผลมากกว่าถือศีลอดหนึ่งเดือนตายในสงครามเพื่อพระเจ้าพระเจ้าจะล้างบาปให้หมด

21. เนื้อหาในศาสนาอิสลาม แบ่งได้เป็นสองพวกคือ เปลี่ยนแปลงไม่ได้ และเปลี่ยนแปลงได้ ตามกาลเวลาและสถานที่ ประการแรกระบุไว้แน่นอนตายตัว ประการหลังระบุไว้กว้าง ๆ หรือไม่ระบุเลย ให้อยู่ในวิจรรณญาของชาวมุสลิม ว่าสิ่งไหนควรไม่ควรเช่นการเลือกอาชีพ และการศึกษา

22. บทบัญญัติซาริอาห์ เป็นเครื่องมือชี้้นำในการดำเนินชีวิต ทั้งในด้านปัจเจกบุคคล ชุมชน รวมถึงรัฐด้วย สังคมมุสลิมในระดับอุดมคติหมายถึง สังคมที่ดำเนินการตามหลักการ หรือบทบัญญัติในซาริอาห์ กลุ่มผู้รู้ทางศาสนาจะทำหน้าที่ตีความ เพื่อให้ประชาชน หรือรัฐนำเอากฎเกณฑ์และหลักการเหล่านั้นมาปฏิบัติ

23. กฎหมายอิสลามมาจากหลักฐานทางศาสนา 4 ประการ คือ กุรอาน หะดีษ หรือซุนนะห์ อิจญ์มะฮ์ และกียาส ซึ่งได้มีการปรับปรุงมาถึง (อิจราห์ ศักราช 300) หลังจากนั้นไม่มีการแก้ไขอีก คงใช้หลัก 4 ประการในการพิจารณาตีความกระทรวงยุติธรรมได้ตั้งคณะกรรมการ.แปล กฎหมายเป็นภาษาไทย เพื่อใช้ในกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการใช้กฎหมายอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่อปี 2548

24. ศาสนาอิสลามสอนไม่ให้ฆ่ามนุษย์ถึงแม้เป็นศัตรู ถ้าเลิกคิดร้ายต่อกันก็ต้องให้อภัยไม่ฆ่ากัน แต่ชนอาหรับซึ่งเป็นชนพวกแรกที่นับถือศาสนาอิสลาม มีนิสัยชอบรบราฆ่าฟัน จึงเอาศาสนาอิสลามมาบังหน้าเข้ารุกราน และฆ่าฟันผู้คนที่นับถืออิสลาม อ้างว่าเพื่อเผยแพร่ศาสนา แต่ข้อเท็จจริงนั้นเพื่อยึดทรัพย์จับเชลย

25. หลักการของศาสนาพุทธกับศาสนาอิสลามผิดแผกแตกต่างกันมาก

26. จากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคม บทบัญญัติของอิสลามจึงต้องกำหนดขึ้นให้มีความเด็ดขาด เพื่อให้สามารถควบคุมประชาชนได้ นับมีอัมหมัด เป็นทั้งผู้นำศาสนา และผู้ปกครองบ้านเมือง ดังนั้นบทบัญญัติจึงต้องมีลักษณะเป็นกฎหมายไปในตัว เพื่อสามารถต่อสู้ให้อยู่รอด

ศาสนาอิสลามในไทย

1. ศาสนาอิสลามถือว่า ชาวอิสลามทุกคนมีสภาพเป็นนักบวชตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกคนต้องเรียนศาสนาใครไม่เรียนถือว่าบาป และในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ยังสอนบิดเบือนอีกว่า การเรียนอย่างอื่นถือว่าเป็นบาปแต่ความจริงในอัลกุรอานมิได้ห้ามเรียนวิชาอื่น

2. คนมุสลิมรังเกียจศาสนาอื่น โดยเฉพาะคนไทยอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้จะถือว่า การคบค้ากับผู้ถือศาสนาอื่นเป็นบาป จะเปลี่ยนศาสนาไม่ได้ หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม บางข้อ ขัดกับบทบัญญัติทางกฎหมายทำให้เกิดความรู้สึกว่าถูกกีดกันกดขี่บีบบังคับ

3. สถาบันที่ทรงอิทธิพลคือ ปอเนาะ ซึ่งเป็น โรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ตามแบบที่รับมาจากอียิปต์ และแพร่เข้าสู่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยเมื่อประมาณ ปี พ.ศ.2450 ทุกหมู่บ้านจะมีปอเนาะ เพื่อให้การศึกษาในด้านศาสนาโดยเฉพาะแก่เยาวชน โดยมีโต๊ะครู เป็นเจ้าของ และเป็นผู้สอน หลักสูตรที่เรียนไม่จำกัดระยะเวลา โต๊ะครูอาศัยแรงงานของลูกศิษย์มาช่วยงานธุรกิจของตน ปอเนาะไหนมีลูกศิษย์ (โต๊ะปาเก) มากก็จะมีอิทธิพลมาก ทุกหมู่บ้านจะมีปอเนาะ

4. ผู้นำทางศาสนามักได้รับการแต่งตั้งโดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานการศึกษา และศาสนาทำให้ไม่รู้ซึ่งถึงแก่นแท้ของศาสนาอิสลามทุกอย่างดูเป็นเรื่องของศาสนาไปทั้งสิ้น

5. มุสลิมนับถือศาสนาเคร่งครัด เคารพบูชาผู้นำ และผู้มีความรู้ทางศาสนาอย่างยิ่ง ซึ่งชวนอย่างไรก็ตาม

ตาม ผู้ที่ประชาชนนับถือมากที่สุดคือ โตะครู ที่ตั้งปอเนาะ ใครไม่นับถือโตะครูถือว่าบาป

6. ผู้นำศาสนาวยโอกาสเรื่องภาษา หาประโยชน์เข้าตน สอนประชาชนให้เกลียดภาษาไทยอ้างว่าเป็นภาษาพุทธศาสนา มุสลิมต้องพูดภาษามลายูเท่านั้น ผู้นำศาสนาบิดเบือนหลักศาสนาเพื่อประโยชน์ตน

7. สภาพโดยทั่วไปของไทยอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ถ้าแยกเอาวัฒนธรรมบางเรื่องออกจากศาสนา แล้วลักษณะโดยทั่วไปของครอบครัว อันเป็นวัฒนธรรมทางจิตใจ ได้ถือแบบอย่างครอบครัวชาวไทยภาคใต้ทั้งสิ้น

8. หลักศาสนาอิสลามคือ คัมภีร์ กูรอ่าน เขียนไว้เป็นภาษาอาหรับ ปัจจุบันมีผู้แปลเป็นไทยแล้ว แต่ยังไม่แพร่หลายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และชาวไทยอิสลาม ทางจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่เลื่อมใส ชาวไทยอิสลามส่วนใหญ่ จึงไม่ทราบรายละเอียดในคัมภีร์ ผู้รู้ศาสนาจึงเป็นบุคคลสำคัญต้องเป็นที่พึ่งทางใจเป็นที่เชื่อถือและกลายเป็นบุคคลสำคัญ

9. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้มีการแปลคัมภีร์กูรอ่าน เป็นภาษาไทย เพื่อเผยแพร่และมอบให้ประชาชนไทยอิสลาม และองค์กรอิสลามต่าง ๆ พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อสมทบทุนสร้างมัสยิดในจังหวัดต่างๆหลายแห่ง

10. ผู้นำศาสนาได้แก่ โตะครู โตะอิหม่ามบางคน ทำการปลุกระดมชี้นำชาวไทยอิสลาม ในลักษณะที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติอย่างต่อเนื่อง เช่น ให้เกลียดเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกลียดคนไทยที่นับถือศาสนาอื่นผลักดันคนไทยพุทธให้ออกจากพื้นที่ด้วยวิธีต่าง ๆ

11. การปฏิบัติของคาวะห์ ได้ขยายตัวกว้างออกไปยิ่งขึ้นก่อให้เกิดผลเสียหายทาง เศรษฐกิจเพราะสมาชิกไม่ประกอบอาชีพใด ๆ ทั้งสิ้น หลีกเลี้ยง ไม่เคารพกฎหมาย ตลอดจนสถาบันต่างๆของชาติ

12. จุฬาราชมนตรี เป็นตำแหน่งสูงสุดของฝ่ายศาสนาอิสลามในไทย มีมาแต่สมัยอยุธยาคือ พระยาเจกฮาหมัดรัตนเศรษฐี (คนแรก) ต่อมาก็มีบรรดาศักดิ์เรื่อยมาจนถึงคนที่ 5 ประมาณปี 2479 ต่อมาในปี พ.ศ. 2488 มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม จุฬาฯ มีฐานะเป็นข้าราชการประจำ ในมาตรา 3 ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2491 กำหนดฐานะ จุฬาฯ ว่า "พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจุฬาฯ เพื่อให้คำปรึกษาแก่กรมการศาสนา กับเกี่ยวกับศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม และมีเงินอุดหนุนฐานะตามสมควร

13. คณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย ตามพระราชกฤษฎีกาปี พ.ศ.2488 มาตรา 55มีว่ารัฐบาลจัดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ ในกิจการเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ในมาตรา 6 ระบุว่าคณะกรรมการฯ ประกอบด้วยกรรมการที่เป็นอิสลาม จำนวนไม่ต่ำกว่า 5 นาย แต่งตั้งถอดถอน โดยพระบรมราชโองการ ตามคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจุฬาฯเป็นประธาน โดยตำแหน่ง มีกรรมการกลาง33คน

14. ศาสนาอิสลามแพร่เข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อปลายพุทธศตวรรษที่ 18 โดยมีพ่อค้าชาวอาหรับ และอินเดียนำมาเผยแพร่ เจริญรุ่งเรืองตามชายทะเลของเกาะสุมาตราก่อนแล้วขยายเข้ามาในแหลมมลายูและอินโดนีเซียแพร่เข้าไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย

15. ปอเนาะ แปลว่า กระโจม เป็นสถานที่สอนศาสนาอิสลาม ก่อนในอียิปต์ก่อน ต่อมาได้แพร่ขยายเข้ามาในมาเลเซีย แล้วเข้ามาสู่ไทยแพร่ไปทุกจังหวัดที่มีมุสลิมอยู่ ปอเนาะที่เก่าแก่ที่สุดของไทยเริ่มปี 2442 ปอเนาะประกอบด้วย บ้านโต๊ะครู และกระโจมเล็กๆ ซึ่งนักเรียนสร้างอาศัยอยู่ ผู้จัดการปอเนาะต้องเป็นคนมุสลิมเท่านั้น ผู้เป็นโต๊ะครูต้องเป็นหะยี มีอำนาจบารมีสูงเหนือจิตใจไทยอิสลามในสังคมนั้น

16. ภาษามลายู ใช้สอนศาสนาอิสลามในปอเนาะ มีคัมภีร์กูรออันเพียงเล่มเดียวที่ใช้ภาษาอาหรับทำให้ภาษามลายูท้องถิ่น(ภาษายาวี)มีอิทธิพลเหนือภาษาไทย

17. คำราชาเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เป็นภาษามลายูทั้งสิ้น คำราชาที่พิมพ์เป็นภาษาไทยมีอยู่น้อยมากมักไม่สมบูรณ์ไม่เป็นที่นิยม

18. ปี พ.ศ.2538 มีมัสยิดจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้ว 2,800 แห่ง กรรมการ 30,000 คน มีจังหวัดที่จัดตั้งคณะกรรมการประจำ จังหวัดอยู่ 18 จังหวัด มีกรรมการอิสลามประจำจังหวัด400คน(จังหวัดละ15คน) กรุงเทพมหานครมี30คน

19. ในมาเลเซียไม่มีปอเนาะ การสอนศาสนา และภาษาอาหรับในมาเลเซีย ได้จัดตั้งเป็นโรงเรียนโดยตรงปอเนาะมีเฉพาะในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยเท่านั้น

20 . วัฒนธรรมอิสลามมาจากอาหรับ ประเพณีต่าง ๆ ของอิสลามถูกนำมาใช้ในงานพิธีต่างๆมีแทรกอยู่ในศิลปะและวรรณคดีของชาติด้วย

21. ศาสนาอิสลามบัญญัติว่า เจ้าทั้งหลายอย่าก่อความเสียหายขึ้นในแผ่นดิน การรักษาดำเนินการ รับใช้ปฏิวัติที่เกิด ส่วนหนึ่งของศรัทธา ขบวนการโจรก่อการร้ายไปบิดเบือนว่า การรักษาดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของศรัทธา

22. ขบวนการโจรก่อการร้าย ซึ่งนิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา มีการเผยแพร่ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นัดประชุมโดยอ้างพิธีทางศาสนาบังหน้า กล่าวโจมตีรัฐบาล ประชาชนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยทั่วไปนับถือในกายสุหนี่เช่นเดียวกับมาเลเซียและโลกมุสลิมส่วนใหญ่

23. จุดแข็งของขบวนการโจรก่อการร้ายอาศัยศาสนาอิสลาม โดยอ้างว่าขบวนการของตนต่อสู้เพื่อศาสนา

คนไทยอิสลาม

1. ไทยอิสลาม เป็นคำที่ทางราชการบัญญัติขึ้น เพื่อใช้เรียกคนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม
2. ชาวไทยอิสลามใน จังหวัดชายแดนภาคใต้มีแนวโน้มที่จะแยกตัวไปอยู่กับมาเลเซีย เนื่องจากเห็นว่ามีความเชื่อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมเดียวกัน และเมื่อมีการปลุกระดมทางประวัติศาสตร์ของเมืองปัตตานี ทำให้ความรู้สึกดังกล่าวรุนแรงอีกยิ่งขึ้น มีความรู้สึกว่าคุณไม่ใช่คนไทยเป็นคนมลายู จึงไม่ควรขึ้นอยู่กับประเทศที่ต่างศาสนา และไม่ยอมพูดและเรียนภาษาไทยถือว่าเป็นบาป
3. ได้รับการสอนจากผู้นำศาสนาว่า ชาวอิสลามทุกคนต้องศึกษาภาษาอิสลาม เพื่อให้เข้าใจศาสนาของตนเด็กส่วนใหญ่ถูกบังคับไม่ให้พูดภาษาไทย
4. คนไทยอิสลามไม่นิยมเรียน และพูดภาษาไทย เมื่อรัฐบาลพยายามส่งเสริมให้เรียนภาษาไทยและพูดภาษาไทยจึงเกิดความรู้สึกว่าถูกบีบบังคับไม่ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาอิสลาม
5. จังหวัดสตูล มีสภาพผิดไปจากจังหวัดชายแดนภาคใต้อื่น ๆ ที่คนพื้นเมือง เพียง 2-3 ตำบลเท่านั้นที่ไม่นิยมพูดภาษาไทยส่วนสงขลาไม่มีปัญหาเรื่องภาษาเลย
6. มุสลิมทุกคนนับถือศาสนาเป็นสรวงแห่งชีวิต และปฏิบัติตามหลักศาสนาอย่างเคร่งครัด ภายใต้อำนาจสั่งสอน และกำกับดูแลของผู้นำศาสนาที่ประชาชนเชื่อถือ ผู้นำศาสนาจึงเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจของประชาชน
7. ไทยอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความสำคัญเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของตนอย่างสูง โดยเฉพาะเกี่ยวกับอารยธรรม หรือความยิ่งใหญ่ของปัตตานี เห็นว่าเจ้าเมืองปัตตานีนับถือศาสนาอิสลามมาโดยตลอดเมืองปัตตานีเป็นของมลายูมาก่อนไทยยึดครองภายหลัง
8. ชาวไทยอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นผู้ที่มิถุนานอยู่ในพื้นที่ดั้งเดิม มิได้อพยพหรือมีเชื้อสายอินเดียปากีสถานหรือมาเลย์จึงรังเกียจถ้ามีผู้มาเรียกว่าแขก
9. ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับประชากรในกลันตัน ตรังกานูและเปรักของมาเลเซีย
10. คนไทยอิสลามภูมิใจในศาสนาของตน ถือว่าศาสนาอิสลามดีกว่าศาสนาอื่น คุณถูกและรังเกียจคนต่างศาสนา ไม่ต้องการคบหาสมาคมด้วย การที่คนต่างศาสนา โดยเฉพาะข้าราชการจะไปแนะนำชี้ชวนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจึงทำได้ยากบางครั้งเจตนาดีกลับเสียได้
11. ชาวไทยอิสลามในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเป็นอยู่ง่าย ๆ รักสงบ วุ่นนอนสอนง่าย อ่อนน้อม เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ผู้ที่สามารถทำให้เขาเชื่อถือได้ จะได้รับการยกย่อง และปฏิบัติตามข้าราชการ ได้รับการยกย่องเป็นทุนเดิมอยู่มาก คำพูดที่ใช้กับข้าราชการมักนำเอาศัพท์สูง ๆ ที่ใช้กับเจ้ามาใช้ ผู้ที่ผ่านงานปกครองภูมิภาคต่าง ๆ มาแล้วกล่าวว่า การปกครองคนไทยอิสลามสี่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ง่ายกว่าภาคอื่น

ทั้งหมด

12. โดยทั่วไปประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะชาวไทยอิสลามส่วนใหญ่ไม่รู้เรื่องและไม่ใส่ใจเรื่องการเมืองมากนักมุ่งทำมาหากินด้วยความสงบ

13. การปฏิบัติประจำวันของชาวไทยอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีแหล่งที่มา 2 ทางคือ จากบทบัญญัติทางศาสนาโดยตรง และจากจารีตประเพณี และการปฏิบัติตั้งแต่เดิม ซึ่งสืบทอดมาถึงปัจจุบัน ทั้งสองแหล่งกลมกลืนกันอย่างแนบแน่นชาวบ้านธรรมดาแยกไม่ออก ส่วนมากเชื่อว่าการฝ่าฝืนหรือปายเบี่ยงจะเป็นบาป

14. นิกายในศาสนาอิสลามมี 4 นิกายคือ ซาฟีฮ์อี ฮานาฟี ฮำบาลี และมาลิกี ชาวไทยอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้นับถือนิกายซาฟีฮ์อี

15. คนไทยอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่รู้ถึงความเป็นพลเมืองของตนเอง และพูดว่าเราเป็นคนแขก อยู่ในปกครองของพระยาเมืองไทย แต่เดิมสมัยพ่อและสมัยปู่ นั้น พระยาเมืองเป็นแขกเหมือนกัน พระยาเมืองไทยเพิ่งมาภายหลัง คนที่พูดภาษาไทย และนับถือพุทธศาสนา เท่านั้นที่เป็นคนไทย

16. อิทธิพลของศาสนาอิสลามที่ด้อยการศึกษา ถูกชักจูงเลี้ยมสอน และปลุกฝังความรู้สึกนึกคิดไปในทางแบ่งแยก ว่า คนไทยอิสลามกับคนไทยพุทธ ไม่ใช่คนชาติเดียวกัน ผลักดันคนไทยอิสลามให้มีใจออกห่างจากความจงรักภักดีต่อประเทศชาติ ให้เกลียดชังคนต่างศาสนา โดยเฉพาะคนไทยพุทธ

17. วิชาที่เรียนในปอเนาะ เป็นวิชาเกี่ยวกับศาสนาทั้งสิ้นมี 7 ประการ นอกจากนี้ยังมีการเรียนภาษามลายูท่องถิ่น(ขาวี)คณิตศาสตร์ภาษาไทยเป็นต้น

18. โต๊ะครู จะยึด กิตาบ (หนังสือสอนศาสนา) เป็นหลักในการสอนแล้วอธิบายตามเนื้อหา โดยที่นักศึกษาก็มีกิตาบอยู่ในมือคนละเล่ม เมื่อสอนเล่มใดเล่มหนึ่งจบ ก็จะเริ่มสอนเล่มอื่นต่อ หรือไม่ก็สอนซ้ำ กิตาบมีทั้งเป็นภาษามลายูและภาษาอาหรับซึ่งสั่งซื้อจากต่างประเทศ

19. การสอนของ โต๊ะครูบางคนก็ชักจูงให้เกิดความเชื่อมั่นในสิ่งที่ผิด ๆ ไปได้ง่าย เป็นปัญหาอยู่ทุกวันนี้ เช่น การสอนว่า การพูดการเรียนภาษาไทยเป็นบาป ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

20. ความไม่พอใจของชาวไทยอิสลามมีหลายประการ เช่น ปี พ.ศ.2477 รัฐบาลได้ออกใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว ซึ่งขัดกับความเชื่อของอิสลาม (ต่อมาได้มีการยกเว้นการใช้ในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้)

21. กระทรวงยุติธรรมได้ตั้ง คณะกรรมการแปลกฎหมายเป็นภาษาไทย เพื่อใช้ในกระบวนการยุติธรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามใน 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่อปี 2546 (<http://tpw.tv5.co.th/service/mod/heritage/nation/situation/sit2.htm>)

สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัจจุบันสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นทั้งทางด้านการเมืองและการทหาร เฉพาะห้วงเวลาดังแต่ 4 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2549 ความถี่ของการก่อเหตุรวมทั้งสิ้น 5,460 ครั้ง(1) แยกเป็นพื้นที่ นราธิวาส 2,074 ครั้ง ปัตตานี 1,656 ครั้ง และยะลา 5,460 ครั้ง และในบางพื้นที่ของจังหวัดสงขลา 318 ครั้ง นับเป็นเวลาความรุนแรงในระดับสูงสุดเท่าที่สังคมภาคใต้ตอนล่างเคยประสบมา

จากเหตุรุนแรงดังกล่าว ทำให้มีผู้เสียชีวิตไปแล้ว จำนวน 1,730 คน บาดเจ็บ 2,513 คน รวมผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตในระยะเวลาเพียง 32 เดือน มีจำนวนมากถึง 4,243 คน ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนว่าสถานการณ์ความรุนแรงจะยุติลงเมื่อใด จากปรากฏการณ์ความรุนแรงที่ยืดเยื้อต่อเนื่องมาดังกล่าว ทำให้เกิดผลกระทบในเชิงลบอย่างทั่วทุกด้าน ทั้งทางด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมทุกสิ่งเลวร้ายลงอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน หากองค์กรและผู้เกี่ยวข้องโดยทั่วไปยังเพิกเฉย ไม่ตระหนักถึงผลกระทบของความรุนแรงดังกล่าวนี้ เชื่อว่าอีกไม่นานคนไทยทุกคนคงได้เห็นในสิ่งที่ไม่คิดว่าจะได้เห็นในช่วงชีวิตของตนก็อาจเป็นไปได้

สถานการณ์ฝ่ายรัฐ

นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ปล้นปืนค่ายปิเหล็ง จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2547 จนกระทั่งบัดนี้ เวลาได้ล่วงเลยผ่านไป 3 ปีเต็ม (2547-2549) ไม่น่าเชื่อว่ากลไกอำนาจรัฐไทยจะยังไม่มีความชัดเจนถึงตัวตนของกลุ่มก่อความไม่สงบที่แท้จริงและกลุ่มดังกล่าวได้มีเป้าหมายยุทธศาสตร์และยุทธวิธีอย่างไร ที่กล้าสรุปว่ายังไม่มีความชัดเจนก็เนื่องจากได้พิจารณาทำที่ที่แสดงออกต่อสาธารณะของคณะผู้นำในรัฐบาลที่มีทำที่ให้ผู้ฟังคิดไปในทำนองว่า เหตุการณ์ความไม่สงบเกิดจากรัฐบาลเก่าใช้ความรุนแรงที่ไม่เป็นธรรมต่อประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดก่อน จนประชาชนทนไม่ไหว ลุกขึ้นได้กลับด้วยความรุนแรงในระดับที่ทัดเทียมกันหรือยิ่งกว่า แนวคิดพื้นฐานดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นที่มาในการกล่าวคำขอโทษของ พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรีซึ่งภายหลังได้กล่าวเพิ่มเติมผ่านสื่อว่าจะให้ไปปูผ้ากราบใครที่ไหนก็ได้ ที่ทำให้เหตุการณ์สงบและเกิดสันติสุขอย่างถาวรได้ ในช่วงข้ามคืน นอกจากคำกล่าวขอโทษและคำพูดที่แสดงความจริงใจอย่างซื่อ ๆ ตรงไปตรงมาดังกล่าว ผู้ใหญ่หลายท่านก็ยังพูดเป็นเสียงเดียวกันอีกว่า รัฐบาลจะใช้แนวทางสมานฉันท์ สันติวิธีในการแก้ไขปัญหาอย่างแน่วแน่กลไกของรัฐทุกระดับจะใช้ความอดทนอดกลั้นเข้าแก้ปัญหาไม่ใช้ความรุนแรง หรือวิธีการที่ไม่เป็นธรรมทุกรูปแบบ แต่จะใช้ยุทธวิธี การเข้าใจ การเข้าถึง และพัฒนาต่อประชาชนเป็นสำคัญสรุปว่า หากประเมินจากทำที่ของคณะ

ผู้นำรัฐบาลดังกล่าว อาจสรุปได้ว่ารัฐบาลกำลังใช้ความสมานฉันท์ และสันติวิธีเป็นยุทธศาสตร์ ใช้การ
อดทนอดกลั้น เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาคล่องตัวทางสังคม เป็นยุทธวิธี

สถานการณ์ฝ่ายกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ

ในห้วงเวลา 3 ปีที่ผ่านมา ได้มีกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จากฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหารและ
นักวิชาการจำนวนหนึ่ง ได้พยายามรวบรวมหลักฐานที่เก็บได้ในที่เกิดเหตุ ผลการสอบสวนผู้ต้องหา ผู้เข้า
มอบตัว และหลักฐานที่ได้จากการเข้าตรวจค้นพื้นที่เป้าหมายแล้วนำมาประมวลผลความน่าจะเป็น ทำให้
เห็นภาพของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่ค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบที่ปฏิบัติการก่อเหตุร้าย
รายวันอยู่ในขณะนี้ คือ กลุ่มแบ่งแยกดินแดนที่มีขบวนการ BRN Coordinate เป็นแกนนำ มีเป้าหมายในการ
แบ่งแยกดินแดน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่บางอำเภอในเขตจังหวัดสงขลา ออกจากการปกครอง
ของรัฐบาลไทย จัดตั้งเป็นรัฐเอกราชปาตานี คารุสลาม ใช้ยุทธศาสตร์ดำเนินการสร้างอัตลักษณ์มลายู มุสลิม
ปัตตานีให้โดดเด่น ขับไล่คนต่างเชื้อชาติและศาสนาออกจากพื้นที่สร้างสถานการณ์ให้เกิดสงครามกลาง
เมืองระหว่างเชื้อชาติ มุ่งสู่การพัฒนา ยกระดับเป็นสงครามศาสนา เพื่อใช้เป็นเงื่อนไขห้องคี่กรมุสลิม
ระหว่างประเทศ ผลักดันให้องค์การสหประชาชาติ(UN) เข้าแทรกแซงและมองเห็นความจำเป็นของการเกิด
รัฐใหม่ ที่ลักษณะเฉพาะทางด้านเชื้อชาติและศาสนา ใช้ยุทธวิธีสร้างความน่าสะพรึงกลัว ด้วยการก่อ
วินาศกรรม ทำลายสถานที่ราชการ ก่อภัยของต่อผู้บริสุทธิ์ เช่น ฆ่าแล้วเผา ตัดหัวแขกร่าง เพื่อให้ ความ
กลัวปกคลุมอยู่ทั่วไปในหมู่ประชาชน สร้างความสับสนด้านข้อมูลข่าวสาร ปลอ่ยข่าวลวง ปฏิบัติการก่อการ
ร้ายแล้วป้ายสีให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ การส่งแนวร่วมแทรกซึมองค์กรราชการ พยายามเข้าถึงชั้นความลับแล้วส่ง
ข่าวแก่ขบวนการ จัดสายลับสองหน้าเข้าเกาะติดผู้นำการเมืองฝ่ายปกครอง ตำรวจ ทหาร กุมสภาพนโยบาย
ยึดครองสื่อหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อประชาสัมพันธ์ทั้งด้านกว้างและด้านลึกเอื้อประโยชน์ของกลุ่มผู้ก่อความ
ไม่สงบ จากการกำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีที่ชัดเจน การเกาะติดคู่ต่อสู้อย่างชาญฉลาดของกลุ่ม
ก่อความไม่สงบดังกล่าว ทำให้ปฏิบัติการของฝ่ายก่อการอยู่ในท่ารุก และรุกอย่างต่อเนื่อง สะสมชัยชนะ ยึด
พื้นที่ กุมจิตใจประชาชนเพิ่มขึ้นทุกวัน

สถานการณ์การต่อสู้

หากติดตามสถานการณ์ที่ดำเนินอยู่ในขณะนี้ ทั้งสภาพของฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐและฝ่ายก่อความไม่สงบ
เราจะพบระดับพัฒนาของฝ่ายก่อความไม่สงบค่อนข้างชัดเจนขณะเดียวกันเราก็เห็นภาวะชะงักงัน ของฝ่าย
เจ้าหน้าที่รัฐกล่าวคือ หลังจากทีรัฐบาลเก่าเริ่มจะจับทางถูกในช่วงท้ายๆ ด้วยการใช้นโยบายทาง

กฎหมายอย่างเข้มงวดกับกลุ่มติดอาวุธ ลดเงื่อนไขกับแนวร่วมชั้นใน และพัฒนาคุณภาพชีวิตมวลชนพื้นฐาน กับและร่วมชั้นนอกยังไม่เกิดผลก็หมดอำนาจ รัฐบาลเข้ามารับช่วงต่อได้ประกาศนโยบายสมานฉันท์ สันติวิธีทันที หากมองผิวเผินก็คล้ายกับว่า รัฐบาลใหม่สามารถสานต่อนโยบายได้อย่างทันกาล น่าจะเป็นสัญญาณที่ดี ความรุนแรงก็น่าจะลดลง ตามที่ฝ่ายความมั่นคงคาดหมายไว้แต่เวลาผ่านไปสามเดือนเศษ แทนที่ความรุนแรงจะลดลง กลับยกระดับเพิ่มขึ้น เหตุร้ายเกิดถี่สยดสยองและเหี้ยมโหดมากขึ้น การช่วยโยให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างคนไทยพุทธกับคนไทยมุสลิมเริ่มได้ผล กลุ่มประชาชนที่ถูกกระทำอย่างหนัก หนักงและรุนแรง กำลังคิดหาทางช่วยเหลือตัวเองด้วยการจัดตั้งกลุ่มติดอาวุธในรูปแบบของกองกำลังป้องกันตนเอง กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้เริ่มไม่เชื่อคำชี้แจงจากรัฐบาลว่า หากใช้ความรุนแรงตอบโต้ก็จะเข้าทางโจร พวกเขากลับเห็นว่า เมื่อผู้ก่อการใช้ความกลัว ความสยดสยอง และความสับสนมาบีบบังคับวิถีชีวิตจนไม่มีที่ไป พวกเขาก็ควรที่จะมีสิทธิ์ตอบโต้อย่างรุนแรงในระดับเดียวกัน จึงสามารถหยุดฝ่ายก่อการได้ ไม่เช่นนั้นคนดีมีแต่จะถอยหนี อำนาจรัฐจะยิ่งย่อหย่อนและหุดแคบ มวลชนส่วนใหญ่ไม่มีที่พึ่ง พวกเขาก็จะหันไปพึ่งอำนาจของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบแทน อันนี้ต่างหากคือประเด็นที่เข้าทางโจร สำหรับฝ่ายของกลุ่มความไม่สงบ สถานการณ์การสู้รบที่ใช้รูปแบบสงครามกองโจรมาตั้งแต่ต้น ได้พัฒนายกระดับคุณภาพมากขึ้นทั้งทางด้านการเมืองและการทหาร ในด้านการเมืองพวกเขาเป็นต่อในเรื่องอุดมการณ์เชื้อชาติ ศาสนาและมาตุภูมิ การจัดตั้งก็สามารถสร้างเครือข่ายแนวร่วมขึ้นได้ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ระดับชาติและระดับสากล การสร้างพลังทางจิตวิญญาณ พวกเขาสามารถหลอมประเด็นการต่อสู้เพื่อเอกราชของชาวมลายูปัตตานีกับภารกิจฮาดตามหลักศาสนา สามารถมีฐานที่มั่นในเมืองได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย ทำให้ครูสอนศาสนาบางส่วนกลายเป็นนักโฆษณาปลุกระดม นักจัดตั้งและกลายเข็มนักรบเพื่อพระเจ้าได้ในเวลาเดียวกัน การหล่อหลอมมวลชนอย่างมีประสิทธิภาพดังกล่าว ทำให้กลุ่มก่อการสามารถมีโครงสร้างสงครามที่แข็งแกร่งได้อย่างไม่น่าเชื่อ การปฏิบัติการในระยะหลัง ๆ สามารถดำเนินการไปได้พร้อมๆ กัน ทั้งในระดับพื้นที่ ระดับชาติ และในระดับสากล แม้ใช้เพียงการตั้งรับในสงครามตามแบบก็สามารถรุก และรุกอย่างต่อเนื่องได้ในสงครามนอกแบบตลอดเวลาและในขณะนี้ รอเพียงให้การต่อสู้ยกระดับเป็นสงครามกลางเมืองระหว่างเชื้อชาติ สถานการณ์ก็จะพัฒนาตัวเองเป็นสงครามศาสนาไปได้อย่างต่อเนื่อง

แนวทางการแก้ปัญหาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างสันติสุข ซึ่งมีเป้าหมายให้ประชาชนทุกคนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงตลอดชีวิต ได้เรียนภาษาไทย ประวัติศาสตร์ และวิชาสามัญอย่างครบถ้วน ปีการศึกษาเฉลี่ย 9.5 ปี ได้เรียนรู้วิชาชีพที่จำเป็นต่อการ

ดำรงชีวิต และเรียนรู้หลักศาสนาที่ถูกต้อง รวมถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีงานทำ เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ เป็นศาสนิกชนที่ดี มีความสมานฉันท์ ก่อให้เกิดสังคมสันติสุข โดยมี 8 ข้อหลัก คือ

1. ใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ให้ทุกคนมีการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพทั้งด้านวิชาสามัญ วิชาชีพ และศาสนา สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้ถูกต้อง มีความรู้ภาษามลายูกลางและภาษาจีนกลาง เพื่อติดต่อสื่อสารและเจรจาธุรกิจ โดยจะมีการสำรวจความต้องการทางการศึกษาของประชาชนเป็นรายบุคคล และจัดทำแผนงาน โครงการรองรับในทุกระดับ

2. ใช้ตำบลเป็นพื้นที่เป้าหมาย คือ มุ่งให้เกิดการ บูรณาการการปฏิบัติงานร่วมกันในตำบลทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยสำรวจทรัพยากรทางการศึกษา จัดทำแผนการศึกษาที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬาระดับตำบล รวมทั้งจัดให้มีคณะพัฒนาการศึกษาประสานงานการศึกษาที่เชื่อมโยงทุกมิติ โดยมี สถาบันอุดมศึกษา วิทยาลัยชุมชน และสถาบันอาชีวศึกษาเป็นพี่เลี้ยงทางวิชาการ

3. ใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยการปรับหลักสูตรและพัฒนาสื่อการสอนให้หลากหลาย และทันสมัยตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

4. การใช้ทรัพยากรร่วมกันขององค์กร เป็นการนำทรัพยากรทั้งด้านมืออยู่ที่ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และงบประมาณร่วมกันทั้งของรัฐและเอกชน รวมทั้งมีการเชื่อมโยงเครือข่ายทรัพยากรทางการศึกษาทุกมิติ

5. การสร้างสมานฉันท์เพื่อสันติสุข โดยสร้างความตระหนักและเข้าใจในคุณค่าของความหลากหลาย ส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ส่งเสริมให้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกัน ตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์โดยรับเด็กจากทุกตำบล จัดรายการสถานีโทรทัศน์เพื่อท้องถิ่น เพื่อสื่อสาร ประชาสัมพันธ์เป็นภาษาไทย มลายูและจีนกลาง รวมทั้งจัดการวานสร้างเสริม สันติสุข ให้ความรู้ ปลูกฝัง สร้างเจตคติที่ถูกต้องในสถานศึกษา

6. การวิจัยและพัฒนาเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยให้สถาบันอุดมศึกษาและวิทยาลัยชุมชนเป็น เจ้าภาพวิจัยและพัฒนา

7. การปรับระบบบริหาร โดยปรับสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 12 ให้เป็นศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปรับองค์กรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่ง ให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาในพื้นที่ สร้างเครือข่ายในการทำงานให้เกื้อกูลและสัมพันธ์กัน

8. การสร้างขวัญและกำลังใจ โดยจัดให้มีศูนย์บำรุงขวัญเพื่อเยี่ยมเยียนให้ความช่วยเหลือ และแก้ปัญหาอย่างทันเหตุการณ์ มีการจัดสวัสดิการเป็นพิเศษ แรงจูงระบบสื่อสาร จัดให้มีศูนย์ป้องกันและรักษา สวัสดิการและทรัพย์สิน จัดฝึกอบรมป้องกันตนเอง ซ่อมแซมปรับปรุงบ้านพักครูและบุคลากร รวมทั้งจัด เยียวยาและฟื้นฟูจิตใจอย่างต่อเนื่อง

สำหรับ มาตรการที่จะนำมาปฏิบัติในแผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างสันติสุขใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย

1. จัดตั้งกลไกและ โครงสร้างพิเศษด้านการศึกษา โดยจัดให้สำนักผู้ตรวจราชการเป็นศูนย์กลาง ประสานงาน มีหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์ ประสาน บูรณาการแผนงาน โครงการ งบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหา
2. ให้มีการกำหนดกฎระเบียบเพิ่มเติม เช่น ออกร่างพ.ร.บ.ยกฐานะวิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นเอกเทศ
3. พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนศาสนา อิสลามศึกษาทั้งระบบให้สามารถเทียบโอนได้
4. พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนทุก โรงเรียน พัฒนาโรงเรียนต้นแบบ
5. พัฒนาตาดิคาและสถาบันการศึกษาปอเนาะทั้งด้านกายภาพ หลักสูตร บุคลากร คุณภาพ นักเรียน ที่มีผลการเรียนสูงสามารถต่อในระดับสูงขึ้นได้
6. พัฒนาสถานศึกษาในรูปแบบ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 3 โรงเรียน และ โรงเรียนวิทยาศาสตร์ 1 โรงเรียน โดยปรับจากสถานศึกษาที่มีอยู่แล้ว
7. วางระบบเทียบคุณวุฒิทางการศึกษา สำหรับผู้ที่จบการศึกษาต่างประเทศสามารถใช้เป็นพื้นฐาน ศึกษาต่อในประเทศ และเป็นคุณวุฒิเข้าทำงานได้
8. ส่งเสริมการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน เน้นการจัดการศึกษา หลักสูตร 2 ปี (อนุปริญญา) เพื่อ เชื่อมต่อกับระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคอุตสาหกรรม เพื่อเชื่อมโยงกับ การศึกษาต่อและการมีงานทำ
9. ขยายการศึกษานอก โรงเรียนเพื่อตอบสนองเยาวชนนอกระบบการศึกษาให้มีการจัดการศึกษา อาชีพ การศึกษาสำหรับเด็กยากจน ด้อยโอกาส รวมทั้งนักเรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะ
10. ปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทย ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภาษาต่างประเทศ เช่น อังกฤษ จีนกลาง มลายูกลาง พัฒนาระบบการเรียนร่วมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ในระดับการศึกษาภาค บังคับ
11. จัดระบบ ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ติดตาม โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทุกประเภท
12. ส่งเสริมการศึกษาตามอัชญาศัย โดยจัดให้มีรายการสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น
13. จัดคาราวานสร้างสันติสุขให้ความรู้ ปลูกฝังความรักชาติและเจตคติที่ถูกต้องในสถานศึกษา
14. ขยายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศด้านอิสลามศึกษากับมหาวิทยาลัยอัล-อัสฮัร เพื่อให้ถูกต้องตามหลักศาสนา สามารถเป็นศูนย์กลางอิสลามศึกษาในภูมิภาค

15. จัดทุนการศึกษาให้แก่เด็กกำพร้าทุกคน เด็กด้อยโอกาส เด็กยากจนให้มีโอกาสศึกษาต่อตามศักยภาพและความต้องการ (แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา 3 จังหวัดชายแดนใต้ เพื่อสร้างสันติสุข ปี 48-51)

การพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ให้สูงขึ้นเท่าเทียมกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เกิดจากความสมานฉันท์และ มีเจตนารมณ์ที่ร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียนของรัฐและเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และ โต๊ะครูสถาบันศึกษาปอเนาะ

จากสภาพเหตุการณ์ในปัจจุบันที่ปรากฏอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ชี้ให้เห็นว่าชุมชนประสบปัญหาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและอื่นๆ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาความมั่นคงของประเทศชาติ สถาบันศึกษาปอเนาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและตาดีกา รวมทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชนและองค์กรที่มีหน้าที่จัดการศึกษา จำเป็นต้องให้ความร่วมมือร่วมใจในการร่วมพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมยกระดับคุณภาพประชาชนและสังคม ประกอบด้วยรัฐบาลปัจจุบันมีนโยบายที่จะพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา และสร้างสังคมให้เข้มแข็งยั่งยืน เพื่อให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ สังคมคุณธรรม และสังคมสมดุล รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกฝ่ายรับผิดชอบการจัดการศึกษาและฝึกอบรม ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดบูรณาการทางการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และกีฬาในการให้การศึกษอบรมแก่เด็กและเยาวชน

แผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2552-2555)

แผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้(2552-2555) ได้จัดทำขึ้นโดยยึดนโยบายแห่งรัฐ ประกอบด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) นโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 นโยบายเสริมสร้างสันติสุขชายแดนภาคใต้ คณะกรรมการพัฒนาพื้นที่ชายแดนภาคใต้(กพต.) และนโยบายระดับกระทรวง เพื่อมุ่งตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะยาว

1. แนวนโยบายแห่งรัฐ

1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทยมุ่งพัฒนาสู่ “ สังคมอยู่เย็นเป็นสุข คนไทยมีคุณธรรม นำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุคใหม่ ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืนอยู่ภายใต้ระบบการจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี” โดยกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข

1.2 นโยบายการศึกษาของรัฐบาล ที่เน้นปฏิรูปโครงสร้างและการบริหารจัดการ ปรับปรุงกฎหมาย ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และระดมทรัพยากรเพื่อการปรับปรุงการบริหารจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา พัฒนาคู พัฒนาระบบการคัดเลือกเข้าสู่มหาวิทยาลัย พัฒนา หลักสูตร รวมทั้งปรับหลักสูตรวิชาแกนรวมถึงวิชาประวัติศาสตร์ ปรับปรุงสื่อการสอน พัฒนาทักษะใน การคิดวิเคราะห์ ปรับบทบาทการศึกษานอกโรงเรียนเป็นสำนักงานการศึกษาตลอดชีวิต และจัดให้มีศูนย์ การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมการกระจายอำนาจให้ทุก ภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ที่มุ่งเน้น คุณธรรมนำความรู้อย่างแท้จริง รวมทั้งเสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัวร่วมกับสถาบันทางศาสนา สถาบันการศึกษา และสถาบันทางสังคมอื่นๆ ในการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดีและการเฝ้าระวังทาง วัฒนธรรมที่มีผลกระทบต่อระเบียบวินัยพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน รวมทั้งสนับสนุนการผลิตสื่อ สร้างสรรค์ สร้างกระแสเชิงบวกให้แก่สังคม และเปิดพื้นที่สาธารณะที่ดีแก่เด็กและเยาวชน

1.3 นโยบายเฉพาะในการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคมบนพื้นฐานความหลากหลายทาง วัฒนธรรม และเร่งรัดให้เกิดการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาในทุกระดับที่สอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของพื้นที่อย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ผู้รู้ทางศาสนาและผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่มีส่วน ร่วมเสนอแนะการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม

1.4 คณะกรรมการพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กพต.) ได้มีมติเรื่องการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อดำเนินการ 4 เรื่อง คือ

- 1) จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัดและอำเภอ
- 2) จัดตั้งสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดและอำเภอ
- 3) ตัดโอนอัตรากำลังของข้าราชการครูที่กระทรวงศึกษาธิการส่งไปปฏิบัติงานในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม

4) ปรับระบบการอุดหนุนการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สถาบัน ปอเนาะ และศูนย์ศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดิกา) ให้มีประสิทธิภาพ

2.นโยบายระดับกระทรวง

2.1 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอนโยบายการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ลงพื้นที่เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดทำร่างข้อเสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ปรับปรุงร่าง

ข้อเสนอนโยบายดังกล่าว โดยการจัดสัมมนา ซึ่งผลการประชุมพบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เห็นควรให้มีนโยบายและแผนการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์

2.2 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัด

ชายแดนภาคใต้เฉพาะ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืนของชุมชนและท้องถิ่นให้เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศในระยะยาว ซึ่งการพัฒนาการศึกษาประกอบด้วย ยุทธศาสตร์และมาตรการที่ครอบคลุมมิติของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษาต่อและการมีงานทำของเยาวชน การขยายโอกาสการศึกษาไปยังกลุ่มเป้าหมายต่างๆ การพัฒนาการสอนศาสนาทุกศาสนาให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้และการเป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งนี้ โดยมี ยุทธศาสตร์และมาตรการเร่งด่วนเฉพาะในเรื่องการดูแลรักษาความปลอดภัยของครู ผู้บริหาร บุคลากร นักเรียน นักศึกษาในพื้นที่ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมั่นคง โดยกำหนดแนวนโยบายไว้ 6 ประการ ดังนี้

แนวนโยบายที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานการศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับสภาพปัญหา การดำเนินชีวิตบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม

แนวนโยบายที่ 2 การส่งเสริมศาสนศึกษา โดยส่งเสริมการพัฒนาศาสนศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

แนวนโยบายที่ 3 การเสริมสร้างโอกาสทางการศึกษา ในการรับการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงอุดมศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนทุกกลุ่ม รวมถึงเด็กยากจน เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการ

แนวนโยบายที่ 4 การพัฒนาการศึกษาเพื่อการอาชีพและกรมีงานทำ โดยเน้นการศึกษาด้านวิชาชีพที่ตอบสนองต่อตลาดแรงงานทั้งในและนอกพื้นที่ เช่น ในประเทศโลกมุสลิม

แนวนโยบายที่ 5 การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

แนวนโยบายที่ 6 การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งรัฐ

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. รูปแบบการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความหลากหลายทั้งในมิติของรูปแบบและประเภทการศึกษา ได้แก่

1) สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสายสามัญและสายอาชีพ ได้แก่ สถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชน และสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) สถานศึกษา โรงเรียนและสถาบันที่จัดการสอนด้านศาสนา ได้แก่ ศูนย์การศึกษา

อิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม(ซึ่งมีทั้งสอนควบคู่สามัญ และสอนศาสนาอย่างเดียว) สถาบันปอเนาะ (ปอเนาะที่จดทะเบียน)

3) การศึกษานอกระบบ ซึ่งจัดโดยศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2. ข้อมูลพื้นฐานของการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่านักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เลือกเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 รวมทั้ง ปวช. ในโรงเรียนเอกชน โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีอัตราสูงกว่าโรงเรียนของรัฐ สำหรับการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษานั้น หน่วยงานที่จัดการศึกษาประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา(สอศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานบริหารคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และกระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีสัดส่วนการจัดการศึกษามากที่สุดคือ ร้อยละ 70

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีสถาบันอุดมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน อย่างไรก็ตามพบว่า นักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวนหนึ่งออกไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสถาบันนอกพื้นที่(ทั้งส่วนกลางและภูมิภาคอื่นๆ) โดยปัจจุบัน มีนักศึกษาไทยมุสลิมเป็นจำนวนมากที่เดินทางไปศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในแถบตะวันออกกลาง เอเชียใต้ และประเทศมุสลิมเพื่อนบ้านของประเทศไทย ประมาณ 4,000 ถึง 5,000 คน และคาดว่ามีความเสี่ยงที่ไม่มีข้อมูล ทั้งนี้ เหตุผลหนึ่งจากการที่มหาวิทยาลัยในประเทศส่วนใหญ่จะไม่มีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อนักศึกษามุสลิม อาทิ มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ มักจะมีคาบเรียนในเวลาละหมาด หรือ บางครั้งก็มีคาบเรียนตอนเย็นถึงค่ำ ซึ่งถ้าเป็นช่วงเดือนรอมฎอนจะไม่สามารถเปิดบวชได้ทัน ทั้งนี้ นักศึกษาจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไปเรียนในต่างประเทศส่วนใหญ่ที่ประเทศ อียิปต์ โดยเรียนสาขาศาสนามากที่สุดสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาด้านอิสลามศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้สถานศึกษาที่จัดอิสลามศึกษามีอิทธิพลสำคัญตลอดชีวิตวัยเรียนของนักเรียนไทยมุสลิมส่วนใหญ่ยังเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล แต่ด้วยหน้าที่ของ(ปกครองที่ต้องส่งเสียให้ลูกได้เรียนวิชาทางศาสนา ผู้ปกครองจึงมักส่งลูกหลานไปเรียนศาสนาขั้นพื้นฐานเพิ่มเติมในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) เมื่อถึงระดับมัธยมศึกษานักเรียนเหล่านั้นจะย้ายไปเรียนต่อในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากมีการเรียนการสอนอิสลามศึกษาที่เข้มข้นกว่า และเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานนักเรียนไทยมุสลิมที่ต้องการจะศึกษาต่อสายอาชีพ ก็สามารถเข้าศึกษาต่อได้ในสถาบันอาชีวศึกษา ส่วนในระดับอุดมศึกษา ส่วนหนึ่งจะเข้าเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนอิสลามศึกษาในประเทศ อาทิ

วิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ และ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลาซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

อนึ่ง การจัดการศึกษาด้านอิสลามศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้แบ่งเป็น 5 แบบ แต่ละมีลักษณะ แต่ละแบบมีลักษณะโดยสังเขป ดังนี้

1) โรงเรียนของรัฐ โดยโรงเรียนของรัฐทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีนักเรียนมุสลิมจำนวนมาก จะจัดให้การเรียนการสอนวิชาอิสลามศึกษา อย่างไรก็ตาม สัดส่วนเวลาที่เรียนค่อนข้างน้อยคือ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จึงไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น นักเรียนมุสลิมในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐส่วนใหญ่จึงไปเรียนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดิกา) เพิ่มเติมด้วย

2) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งแปรสภาพมาจากโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนปอเนาะดั้งเดิมที่แปรสภาพตามนโยบายของรัฐ ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 2 ส่วนหลักคือ วิชาสามัญ และวิชาศาสนา ตามสภาพข้อเท็จจริงพบว่า ในระดับมัธยมศึกษา ผู้ปกครองส่วนใหญ่นิยมส่งบุตรหลานไปโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากกว่าโรงเรียนของรัฐ เนื่องจากมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความเชื่อและวิถีชีวิต โดยจัดวิชาด้านศาสนามากกว่าในโรงเรียนของรัฐ

3) ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดิกา) เป็นสถานที่อบรมเด็กเล็กคู่กับมัสยิด เปิดสอนวันเสาร์-อาทิตย์ หรือช่วงเย็นของวันธรรมดา (ยกเว้นวันศุกร์ซึ่งเป็นวันหยุดตามหลักของศาสนาอิสลาม) ภาษาที่ใช้คือ ภาษามลายูท้องถิ่นและมลายูกลาง วิชาที่เรียนนอกจากภาษาอาหรับแล้ว ยังมีวิชาอิสลามศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเรียกว่า “อิบติดาอียะห์” ซึ่งจำแนกออกเป็น 6 ชั้นย่อย เพื่อให้สอดคล้องและควบคู่ไปกับการเรียนวิชาสามัญในระดับประถมศึกษา

4) สถาบันศึกษาปอเนาะ เป็นสถาบันสังคมของชุมชนอิสลามสำหรับเสริมสร้างการเรียนรู้ทางศาสนาอิสลามและวัฒนธรรมให้สมาชิกในชุมชนมีความรู้และความประพฤติที่งดงามในการดำรงชีพอย่างสันติสุขและมีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ การเรียนการสอนในสถาบันปอเนาะ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่มีหลักสูตรเป็นลายลักษณ์อักษร เน้นการอ่าน การอรรถาธิบายคัมภีร์อัลกุรอานและวิชาภาษาอาหรับ ไม่มีระบบชั้นเรียน ผู้เรียนจะเรียนตลอดทั้งวัน กล่าวคือ หลังจากการละหมาดตอนหัวรุ่ง (ตีห้า) จะเริ่มเรียนเป็นช่วงๆ ช่วงละประมาณ 2 ชั่วโมง การเรียนในสถาบันปอเนาะ ไม่มีกำหนดเวลาแน่นอน อาจเป็น 5 ปี 10 ปี ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียน และการประเมินของโต๊ะครู

5) สถาบันอุดมศึกษาอิสลามศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาพิเศษ และมีหลักสูตรการศึกษาพิเศษที่เกี่ยวข้องกับอิสลามในระดับอุดมศึกษา มี 2 แห่ง วิทยาลัยอิสลามศึกษาจังหวัดยะลา และมหาวิทยาลัยอิสลามยะลา

ปัญหาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการติดตามด้านคุณภาพการศึกษา พบว่า นักเรียนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบของสำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติต่ำกว่าร้อยละ 50 และส่วนใหญ่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยยกเว้นจังหวัดสงขลาที่มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเล็กน้อยในวิชา คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ ผลการประเมินคุณภาพภายนอก พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กประมาณ 200 แห่ง ไม่ผ่านการรับรองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) พบว่า ส่วนหนึ่งมีผลมาจากการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ทำให้นักเรียนและครูไม่มีความปลอดภัยในการมาเรียน และสอน การเผาโรงเรียนทำให้การจัดการศึกษาไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ครบถ้วนตามตารางเรียน นอกจากนี้ ยังพบปัญหานักเรียนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เนื่องจากเด็กมุสลิมส่วนหนึ่งต้องการมีทักษะภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอาหรับ

ครูและบุคลากรทางการศึกษา

พบว่ามีครูขอย้ายออกจากพื้นที่จำนวนมาก โดยเฉพาะ ครูผู้สอนใน 4 วิชาหลัก คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิดสภาวะการณ์ขาดแคลนครูในพื้นที่ แม้ว่ารัฐจะเปิดโอกาสให้มีการจ้างครูอัตราจ้าง แต่ความรู้และประสบการณ์ของครูอัตราจ้างยังมีไม่มากพอ จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนเอกชนด้วย เนื่องจากครูโรงเรียนเอกชนส่วนหนึ่งลาออกไปสมัครทำงานในโรงเรียนของรัฐ

การศาสนศึกษา

พบว่าผู้เรียนในสถาบันปอเนาะ ไม่สามารถเทียบโอนวุฒิได้ เนื่องจากสถาบันการศึกษาปอเนาะเน้นการเรียนคัมภีร์อัลกุรอาน และภาษาอาหรับเพื่อให้เข้าใจในพระคัมภีร์ รวมถึงแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งแนวทางและวิธีการดำเนินชีวิตไม่มีการกำหนดตายตัว ขึ้นอยู่กับโต๊ะครูเป็นหลัก ดังนั้น ปอเนาะส่วนใหญ่จึงไม่มีหลักสูตรแน่นอน และไม่มีการวัดผลที่เป็นระบบ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนที่จบจากสถาบันปอเนาะส่วนใหญ่ต้องไปศึกษาต่อด้านศาสนาในต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่ไปศึกษาต่างประเทศ เมื่อจบการศึกษากลับมาแล้วมักไม่สามารถหางานทำได้ภายในประเทศ เนื่องจากรัฐบาลไทยยังไม่ได้รับรองคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษาต่างๆเหล่านั้น และเมื่อไปทำงานในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจึงมักได้รับเงินเดือนในอัตราที่ต่ำกว่าและไม่เป็นไปตามคุณวุฒิที่ได้รับ

ความไม่ปลอดภัยในการเดินทาง

จากสถานการณ์ความไม่สงบ การเดินทางเต็มไปด้วยความเสี่ยง รถประจำทางไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน ประกอบกับนักเรียนส่วนใหญ่ยากจน จึงไม่สามารถเดินทางไปเรียนในโรงเรียนของรัฐได้ ความ

ไม่ปลอดภัยในการเดินทางของครูจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

เนื่องจากโรงเรียนในพื้นที่ประมาณ 1 ใน 3 ของโรงเรียนในพื้นที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และกระจายอยู่ในพื้นที่ห่างกัน รวมทั้งพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ในพื้นที่ยังขาดปัจจัยพื้นฐานด้านเทคโนโลยี และปัจจัยอื่นที่จำเป็น นอกจากนี้ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีความพิเศษ มีความแตกต่างกัน ทำให้การทำงานไม่มีเอกภาพทั้งทางศาสนา วัฒนธรรม ภาษา ทำให้มีหลายหน่วยงานเข้ามาดูแล เพื่อแก้ไขปัญหาเป็นรายกรณี และแม้ว่าจะแก้ไขปัญหาได้ระดับหนึ่ง แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่า ในบางครั้งก็ก่อให้เกิดปัญหาใหม่ขึ้นมาด้วย ที่สำคัญการดูแลสถานศึกษา โดยเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม และสถาบันปอเนาะยังไม่มีการบริหารจัดการที่ดี และการดูแลยังไม่ทั่วถึง

แผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้(2552-2555)

วิสัยทัศน์

มุ่งจัดการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีมาตรฐานการศึกษาชาติ สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและพัฒนาพื้นที่ โดยยึดแนวทางพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ตลอดจนหลักคุณธรรมนำความรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรศาสนา เพื่อสร้างสันติสุขและเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับวิถีชีวิตและเชื่อมโยงสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก ภายในปี 2555

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาให้ทั่วถึงและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น
2. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต เสริมสร้างสังคมสันติสุข และเสริมสร้างความมั่นคงของชาติภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม
3. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน
4. จัดกลไกการบริหารจัดการด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
5. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพและการมีงานทำ

ยุทธศาสตร์และมาตรการการพัฒนาศึกษา

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาของรัฐ

เร่งยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น เร่งพัฒนาครูตราจ้าง ประจําการ และครูสอนไม่ตรงวุฒิ

ส่งเสริมการศึกษาระบบทวิภาษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ภาษาไทย ทั้งฟัง พูด อ่านออกเสียง ควบคู่กับภาษาท้องถิ่น ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางของผู้เรียน

จัดการเรียนการสอนวิชาสามัญ เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้เรียนจบการศึกษาภาคบังคับ และเร่งรัดแก้ไขปัญหาเด็กขาดโอกาสการศึกษาในระบบ เนื่องจากปัญหาครอบครัว การออกกลางคัน หรือเด็กที่ไม่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในรูปแบบที่ต่าง ๆ ด้วยการจัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสม

2. สนับสนุนกิจกรรมอิสลามศึกษาทุกระดับอย่างจริงจัง

ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเปิดสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม ทำนองเดียวกับสถาบันปอเนาะ ในสถานศึกษาของรัฐ เพื่อส่งเสริมอิสลามศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

จัดให้มีการกำหนดมาตรฐานและวัดผลสัมฤทธิ์ด้านอิสลามศึกษา และพัฒนาระบบการเทียบโอน และสอบเทียบความรู้อิสลามศึกษาให้นักเรียนที่จบการศึกษาอิสลามศึกษาตอนปลายให้สามารถศึกษาต่ออุดมศึกษา โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดมาตรฐานและพัฒนาระบบการเทียบ โอนและสอบเทียบความรู้อิสลามศึกษา

3. สนับสนุนโรงเรียนเอกชนอย่างจริงจัง

ปรับระบบอุดหนุนการศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สถาบันสถาบันปอเนาะ ศูนย์ศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาคีตา) ให้มีประสิทธิภาพและสะท้อนกับสภาพความเป็นจริง ควบคู่กับพัฒนาระบบการกำกับ ติดตามให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา

4. ส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพ

ส่งเสริมการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน เพื่อการเสริมสร้างอาชีพอย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

5. ปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

ให้มีการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ เพื่อให้มีเอกภาพ ให้มีคณะกรรมการบริหารการศึกษาจังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดยมีผู้บริหารระดับสูงเป็นประธาน มีอำนาจสั่งการ รับผิดชอบทั้งทางด้านการบริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณ บริหารวิชาการและบริหารทั่วไป เพื่อให้สามารถประสานการดำเนินงานในการ

ขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐและกระทรวง ตลอดจนกำกับติดตามการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้บรรลุเป้าหมาย

การพัฒนาการศึกษากำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการกับยุทธศาสตร์ 6 ประการ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานการศึกษาให้ได้มาตรฐานของประเทศ และสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1.1 พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้

1.1.1 พัฒนารูปแบบและหลักสูตรการจัดการศึกษาโดยเน้นแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาทั้งในและนอกระบบให้สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิต

1.1.2 จัดกิจกรรมเรียนรู้เสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการและศักยภาพผู้เรียน

1.1.3 พัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยในทุกระดับการศึกษา

1.1.4 พัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาในบางสาขาหรือบางรายวิชา โดยยึดหลักบูรณาการศาสตร์สากลกับศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา เพื่อพัฒนาวิชาการและ วิชาชีพให้เหมาะสมกับพื้นที่

1.1.5 จัดสอนเสริมพิเศษและเตรียมความพร้อมแก่นักเรียนเฉพาะกลุ่ม เช่น นักเรียนที่เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ นักเรียนที่เตรียมสอบระดับอุดมศึกษา

1.1.6 ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศ ให้สามารถติดต่อสื่อสาร ศึกษาต่อ และประกอบอาชีพต่างประเทศได้

1.1.7 สนับสนุนให้สถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท จัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.8 ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสุขภาพอนามัย และการกีฬา เพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

1.2 ส่งเสริมการวิจัยเพื่อการจัดการศึกษา

1.2.1 พัฒนาชุดโครงสร้างวิจัยขนาดใหญ่ที่จำเป็นรองรับการพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะยาว เน้นการประกอบอาชีพในระยะเวลา 5-20 ปี

1.2.2 สนับสนุนและริเริ่มการสร้างศักยภาพด้านการวิจัยเชิงนโยบาย เพื่อรองรับการวางแผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจภาคใต้

1.2.3 พัฒนาเครือข่ายการจัดองค์ความรู้ให้เป็นรูปธรรมในรูปของเครือข่ายกลุ่มสาระหรือเครือข่ายทางวิชาการ

1.3 พัฒนาแหล่งเรียนรู้

- 1.3.1 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยสำหรับเด็ก เยาวชน ประชาชน ได้รับการเรียนรู้อย่างครอบคลุม และเสมอกับพื้นที่อื่น
- 1.3.2 พัฒนาและขยายเครือข่ายศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อสร้างทัศนคติในการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- 1.3.3 สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบการศึกษา ในลักษณะความร่วมมือระหว่างสถาบันทุกระดับการศึกษา
- 1.3.4 จัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับการเสริมสร้างการพัฒนาการศึกษาตามประเภทและระดับที่รับผิดชอบ
- 1.3.5 พัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดประชาชน ให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้
- 1.3.6 จัดตั้งศูนย์วิทยบริการประจำอำเภอ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ร่วมกันของนักเรียน

1.4 พัฒนาสื่อและเทคโนโลยี

- 1.4.1 ส่งเสริมการนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และระดับการศึกษา
- 1.4.2 พัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษา ทั้งประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสอน ฯลฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่สถานศึกษาที่อยู่ห่างไกล พื้นที่เสี่ยงภัย และครูที่มีประสบการณ์สอนไม่เพียงพอ
- 1.4.3 ส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาผลิตสื่อ นวัตกรรมและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอน โดยให้ยึดถือเป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพครูและผู้บริหารสถานศึกษา

1.5 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

- 1.5.1 ส่งเสริมสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน พัฒนาด้านกายภาพ เสริมสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
- 1.5.2 กำหนดมาตรการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพทั้งโรงเรียนที่ด้อยคุณภาพโดยการยุบหรือรวม เพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันและยกระดับคุณภาพการศึกษา
- 1.5.3 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของรัฐ ให้มีศักยภาพทางด้านวิชาการและจัดสภาพแวดล้อมสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน
- 1.5.4 จัดสร้างหอพักสำหรับนักศึกษาตามความเหมาะสมเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของชุมชน

1.5.5 บรรจุครูสายสามัญเข้าไปช่วยสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาควบคู่กับสายสามัญ

1.5.6 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่มีผลการประเมินต่ำกว่ามาตรฐานเป็นการเฉพาะ โดยมีมาตรฐานพัฒนาเป็นองค์กรวม ทั้งการลงทุนปัจจัยพื้นฐาน การพัฒนาครู การพัฒนาสื่อการเรียนรู

1.6 พัฒนาการและบุคลากรทางการศึกษา

1.6.1 พัฒนาครูให้ตอบสนองต่อการพัฒนาของผู้เรียนและเชื่อมโยงกับการเลื่อนวิทยฐานะ

1.6.2 ปรับระบบการบริหารจัดการเพื่อให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนการสอน และการบริหารอย่างเต็มเวลาและศักยภาพ

1.6.3 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านนิเทศการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญ และเป็นที่ยอมรับ

1.6.4 เปิดโอกาสให้ครูจากสถานศึกษาเอกชนได้ร่วมรับการพัฒนากับครูโรงเรียนของรัฐ

มากขึ้น

1.6.5 เร่งรัดการพัฒนาครูอัตราจ้างและพนักงานราชการในสถานศึกษาให้ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งใหม่

1.6.6 เร่งรัดแก้ปัญหาการขาดแคลนครู และครูสอนไม่ตรงวุฒิ โดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ 4 วิชา เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาต่างประเทศ

1.6.7 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถด้านนวัตกรรม

1.6.8 เร่งรัดและแก้ปัญหาครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษามีคุณวุฒิวิชาชีพ

1.6.9 ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการผลิตครูสหกิจศึกษา โดยให้การศึกษาต่อในระดับสูงควบคู่กับการปฏิบัติงาน

2. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมศาสนาศึกษา

ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมศาสนาที่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะพุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม

2.1 ส่งเสริมการศึกษาอิสลามศึกษา

2.1.1 ให้สถานศึกษาและศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดได้รับการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษา

2.1.2 พัฒนาสถาบันปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของปอเนาะและความต้องการของโต๊ะครู พร้อมทั้งพัฒนาทางกายภาพและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะวิชาชีพและทักษะสายสามัญอย่างน้อยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1.3 ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการสอนอัลกุรอานที่หลากหลาย

2.1.4 พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนอิสลามศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดม

ศึกษาให้เป็นเอกภาพไม่ซ้ำซ้อน

- 2.1.5 จัดตั้งศูนย์พัฒนาครูและบุคลากรอิสลามศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่เพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาบุคลากรทางด้านอิสลามศึกษา
- 2.1.6 เร่งสร้างระบบเทียบ โอนนักเรียนที่จบการศึกษาระดับอิสลามศึกษาตอนปลายกับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา
- 2.1.7 จัดตั้งหน่วยงานพัฒนาอิสลามศึกษา ทั้งระดับเขตเขตตรวจราชการและเขตพื้นที่การศึกษา
- 2.1.8 พัฒนาบุคลากรอิสลามในสถานศึกษาของรัฐ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เข้าสู่ระบบการออกไปประกอบวิชาชีพครูผู้สอนศาสนาอิสลาม
- 2.1.9 ปรับการอุดหนุน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สถาบันการศึกษาปอเนาะ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งงบประมาณ สื่อและอุปกรณ์การศึกษา
- 2.1.10 ปรับระบบเทียบ โอนและการสอบเทียบความรู้อิสลามศึกษาทุกระดับเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าศึกษาต่อ
- 2.1.11 พัฒนาการนิเทศด้านอิสลามศึกษา
- 2.1.12 พัฒนาระบบสุขภาพในโรงเรียนปอเนาะ
- 2.2 ส่งเสริมการศึกษาพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ
 - 2.2.1 สนับสนุนการเรียนพระพุทธศาสนาตามความเชื่อที่ถูกต้อง
 - 2.2.2 สนับสนุนการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร
 - 2.2.3 สนับสนุนการศึกษาของสงฆ์ในระดับอุดมศึกษาให้มีความเข้มแข็ง สามารถผลิตบัณฑิตทางพระพุทธศาสนาในท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2.2.4 พัฒนาบุคลากรครู ครูพระ พระธรรมทูต ให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ศาสนศึกษา รวมทั้งมีความสามารถในการใช้ภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศในการสอนอย่างเหมาะสม
 - 2.2.5 ปรับหลักเกณฑ์ในการอุดหนุนงบประมาณสำหรับสถานศึกษาพระพุทธศาสนาทุกรูปแบบให้เหมาะสมกับพื้นที่
 - 2.2.6 ส่งเสริมองค์กรศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

3. ยุทธศาสตร์ เสริมสร้างโอกาสการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- 3.1 กระจายโอกาสสู่ทุกกลุ่มเป้าหมาย
 - 3.1.1 ขยายการศึกษาระดับปฐมวัยให้มากขึ้น ด้วยการส่งเสริมศูนย์อบรมเด็กก่อน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระดับประถมศึกษา

3.1.2 จัดการเรียนการสอนให้เด็กทุกคนได้เรียนจบการศึกษาภาคบังคับ โดยขยายการจัดการศึกษาภาคบังคับไปยังกลุ่มที่ขาดโอกาส

3.1.3 จัดตั้งและพัฒนาสถานศึกษารองรับเด็กยากจน โดยการขยายโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์

3.1.4 ยกระดับการศึกษาให้แก่ประชากรวัยแรงงานให้มีพื้นฐานความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมีทักษะทางวิชาชีพ

3.1.5 จัดระบบการบริหารการเรียนรู้ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เพื่อบริการแก่ประชาชนที่ขาดโอกาสในพื้นที่ห่างไกล

3.1.6 สร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เอื้อต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

3.1.7 เร่งแก้ปัญหาเด็กขาดโอกาสการศึกษาในระบบ การออกกลางคัน เนื่องจากผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ

3.1.8 ปรับระบบการบริหารจัดการทุนการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

3.2 เสริมสร้างโอกาสการศึกษาระดับอุดมศึกษา

3.2.1 กำหนดแรงจูงใจให้นักเรียนต่างวัฒนธรรมเข้าศึกษาต่อในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ

3.2.2 พัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มีความหลากหลายในสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาพื้นที่

3.2.3 ให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ขยายสาขาอิสลามศึกษาและสาขาอื่น ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ

3.2.4 ส่งเสริมสถาบันการศึกษาให้มีบทบาทในการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสร้างสังคมสมานฉันท์และสันติสุข

3.2.5 สนับสนุนวิทยาลัยชุมชนให้จัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อระบบการศึกษา การประกอบอาชีพและวิถีชีวิต

3.2.6 สนับสนุนให้สถาบันศึกษามีนโยบายในการรองรับนักศึกษาที่มีความสามารถพิเศษ

3.2.7 พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ส่งเสริมการศึกษานักเรียนกลุ่มพิเศษ

3.3.1 สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส นักเรียนที่ขาดแคลนให้สามารถศึกษาต่อตามศักยภาพของตนเอง

3.3.2 จัดทุนการศึกษาแก่เด็กที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูง ให้เรียนจบอย่างน้อย

ปริญญาดรี

3.3.3 สนับสนุนปัจจัยพื้นฐานแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำตำบล

3.3.4 จัดทุนการศึกษาให้นักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานให้เข้าศึกษาต่อในสถาบันที่มีชื่อเสียง

3.3.5 จัดทุนการศึกษาให้นักเรียนที่มีภูมิถำเนาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

4. ยุทธศาสตร์ ส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพและการมีงานทำ

4.1 พัฒนาอาชีพกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

4.1.1 ส่งเสริมบทบาทอาชีพศึกษาในกาพัฒนาอาชีพ

4.1.2 ให้สถานศึกษาด้านอาชีพศึกษา จัดการเรียนการสอนระดับ ปวช. และ ปวส. ให้นักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จบการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 หรือ 4

4.1.3 พัฒนาทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียนในสถาบันศึกษาปอเนาะและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้เกิดทักษะวิชาชีพและสามารถประกอบอาชีพพื้นฐานได้

4.1.4 พัฒนาทักษะอาชีพให้เยาวชนและสตรีในพื้นที่เป้าหมายเฉพาะตามข้อเสนอของหน่วยงานความมั่นคง

4.1.5 จัดทุนการศึกษาสายอาชีพในสถาบันอาชีวศึกษา เพิ่มโอกาสในการพัฒนาอาชีพและการมีงานทำ

4.2 เสริมสร้างโอกาสการศึกษาด้านอาชีพ

4.2.1 ประสานความร่วมมือกับกระทรวงแรงงาน ในการผลิตและพัฒนากำลังคน ให้สอดคล้องกับความต้องการแรงงานในระดับจังหวัด

4.2.2 ปลุกฝังค่านิยมด้านอาชีพแก่นักเรียนทุกช่วงชั้นการศึกษา พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพที่ขาดแคลน

4.2.3 จัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทของภูมิสังคม

4.2.4 ส่งเสริมสถานศึกษาทุกประเภทให้มีความพร้อมเปิดการเรียนการสอนสายวิชาชีพแก่นักเรียนและเยาวชน

4.2.5 จัดตั้งศูนย์บริการวิชาชีพอาชีวศึกษาเพื่อชุมชน

4.2.6 ยกกระดับสถานศึกษาให้เป็นเลิศทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับอาชีพและประชากรในพื้นที่

4.3 พัฒนาทักษะด้านอาชีพ

4.3.1 ส่งเสริมการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพในครัวเรือน

4.3.2 ยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน สำหรับผู้ที่มีพื้นฐานด้านภาษาต่างประเทศและวัฒนธรรมตามวิถีอิสลามที่เข้มแข็ง เพื่อประกอบอาชีพในประเทศโลกมุสลิม

4.4 ส่งเสริมความร่วมมือกับสถานประกอบการ

4.4.1 ให้สถานศึกษาที่สอนด้านอาชีพร่วมมือกับสถานประกอบการปรับและพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพ ฝึกทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และความต้องการของตลาดแรงงาน

4.4.2 ประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตวัตถุดิบสำหรับการประกอบอาหารฮาลาล

5. ยุทธศาสตร์ พัฒนาการบริหารจัดการการศึกษา

เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

เสริมสร้างกลไกของศูนย์ประสานงานและการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้สามารถประสานการดำเนินงานในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและระบบการติดต่อสื่อสาร ทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะและกำหนดแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่เหมาะสม

พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีอิสระ คล่องตัว สามารถแก้ปัญหาได้อย่างเบ็ดเสร็จ

จัดให้มีสำนักงานการศึกษาเอกชนเพื่อรับผิดชอบดูแลการนิเทศการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ตามอัตรากำลังรับผิดชอบงานการศึกษาเอกชน

มีการประชาสัมพันธ์การศึกษาเชิงรุกให้ถึงกลุ่มเป้าหมายในชุมชน โดยใช้เครือข่ายประชาสัมพันธ์ ระดับศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ให้เป็นหน่วยประสานทางการศึกษาและอาชีพในระดับตำบล ในรูปของการบูรณาการทุกหน่วยงาน

จัดทำพันธะสัญญาความร่วมมือกับประเทศในอาเซียนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการจัดการศึกษา การวางแผนการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร โดยความร่วมมือในลักษณะทวิภาคีเพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้เพิ่มศักยภาพสู่ความเป็นสากลมากขึ้น

ปรับการบริหารจัดการเพื่อให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอน และการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มเวลา

ให้มีระบบการประเมินผลที่มีมาตรฐาน มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การบริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ และบริหารทั่วไป

จัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสามารถใช้ประโยชน์เพื่อการคาดการณ์อนาคต

เสริมสร้างขวัญกำลังใจ

เสริมสร้างความก้าวหน้าทางอาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้เกณฑ์เวลาที่ปฏิบัติหน้าที่และพิจารณาจากลักษณะความเสี่ยงภัย ประกอบการเลื่อนตำแหน่ง วิทยฐานะ และค่าตอบแทนพิเศษ สร้างแรงจูงใจให้ครูอัตราจ้าง โดยการทำสัญญาจ้างที่จูงใจให้เกิดการปฏิบัติเป็นพิเศษมากกว่าพื้นที่อื่น

เยียวยาครูที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์เป็นกรณีพิเศษตามเกณฑ์ที่กำหนด สร้างขวัญและกำลังใจด้วยการพัฒนาบุคลากรอัตราจ้างให้มีความมั่นคงทางวิชาการ โดยการเข้าสู่ตำแหน่งพนักงานราชการหรือข้าราชการครู

ทบทวนระบบการอุดหนุนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด สถาบันปอเนาะ และโรงเรียนเอกชน สอนศาสนา ทั้งโครงสร้างพื้นฐานและเงินค่าตอบแทนทั้งครูสอนวิชาสามัญและครูสอนศาสนา

จัดสวัสดิการและสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ เริ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรศาสนา

กำหนดสัดส่วนของผู้แทนองค์กรภาคประชาชนและองค์กรศาสนาร่วมเป็นกรรมการใน คณะกรรมการองค์กรต่าง ๆ ในการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และการปฏิบัติงานแก่คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

สร้างความเข้าใจกับยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการศึกษาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อให้เกิดความตระหนัก ให้ความร่วมมือร่วมทั้งการระดมสรรพกำลังในการจัดการศึกษา

สร้างความร่วมมือระหว่างศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด และ โรงเรียนทุกประเภท โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สนับสนุนงบประมาณให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ร่วมมือกับชุมชน และกิจกรรมเสริมสร้างขีดความสามารถและความเข้มแข็งของกรรมการสถานศึกษา ผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชนในการร่วมกับสถานศึกษา

จัดให้มีระบบการติดตามข้อมูล โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัย

6. ยุทธศาสตร์ การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง

ส่งเสริมการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคง

ส่งเสริมการจัดองค์กรปัญหาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นฐานเครือข่ายในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นตามความรู้ความสามารถ และการสร้างเครือข่ายในรูปแบบอาสาสมัครภาคประชาชน เพื่อประสานการปฏิบัติระหว่างภาคราชการและประชาชน

ส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สามารถคิดเอง ทำเอง และแก้ปัญหาเองได้ตามแนวสันติวิธี

ส่งเสริมความเป็นชาติและสังคมพหุวัฒนธรรม

ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

จัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนระดับปฐมวัยให้มีศักยภาพและความพร้อมโดยใช้กระบวนการเรียนรู้สองภาษา (ไทย-มลายูถิ่น) หรือการสอนแบบตรง หรือวิธีอื่นที่ผ่านการทดลองแล้วได้ผล

จัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจค่านิยม และปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเข้าใจในประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์และหลักศาสนาที่ถูกต้องและเหมาะสมกับระดับการศึกษา

จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เน้นแนวทางพหุวัฒนธรรมศึกษา ให้เข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรม และจัดกิจกรรมความร่วมมือระหว่าง วัด โรงเรียน และ มัสยิด

จัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่สร้างความเข้มแข็งด้านภาษาไทยและการเรียนรู้เป็นระบบตั้งแต่ปฐมวัย โดยใช้การศึกษาระบบทวิภาษาหรือพหุภาษา

ส่งเสริมสันติศึกษา

ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมเกี่ยวกับสันติศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม

จัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดสันติวิธี เพื่อสร้างความสมานฉันท์แก่ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้นำศาสนาในพื้นที่

ส่งเสริมองค์กรศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

ให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เรื่องสันติศึกษาในทุกระดับการศึกษา

ให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่จัดอบรมหลักสูตรผู้บริหารระดับสูงจากภาครัฐ เอกชน ผู้นำศาสนา เพื่อสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่อันจะนำไปสู่สังคมสันติสุข สร้างพื้นที่ทางสังคมให้เยาวชน

พัฒนาเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานพัฒนาสังคมให้มีจำนวนเครือข่ายมากขึ้น หลากหลายกิจกรรม และมีช่องทางการเสนอความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ

เพิ่มพื้นที่ดีและลดพื้นที่เสี่ยงให้แก่เด็กและเยาวชน

ให้สถาบันการศึกษาเป็นฐานในการจัดตั้งองค์กรสภาเยาวชนในพื้นที่ระดับภูมิภาค ให้ครอบคลุมทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อสร้างกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์และสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม

สร้างกลไกประชาสัมพันธ์งานเยาวชน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องส่งผลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

จัดกิจกรรมเยาวชนสร้างสรรค์ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เครือข่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาสังคม และเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

เสริมสร้างความปลอดภัยครู

เพิ่มมาตรการดูแลความปลอดภัยของครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งระหว่างที่พักอาศัย การเดินทางไปปฏิบัติราชการ และขณะปฏิบัติหน้าที่

สร้างหมู่บ้านพักครูและปรับปรุงซ่อมแซมบ้านพักครูให้มีสภาพมั่นคง

กำหนดแผนรักษาความปลอดภัยรายพื้นที่ ยุบสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กหรือมีความเสี่ยงสูงมาเรียนในสถานศึกษาที่มีความปลอดภัย

ให้สถานศึกษาร่วมกับหน่วยความมั่นคง จัดศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยเพื่อบริการข้อมูลข่าวสาร เสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา

ให้สถานศึกษาแต่งตั้งผู้นำศาสนาหรือผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้เป็นที่ยอมรับของชุมชนเป็นที่ปรึกษาวิชาการดูแลความสัมพันธ์ของชุมชน เพื่อสร้างความมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา

ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดระบบการดูแลความปลอดภัยของครูและสถานศึกษาให้มากขึ้น

สนับสนุนงบประมาณให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมความสัมพันธ์ร่วมมือกับชุมชน และกิจกรรมเสริมสร้างขีดความสามารถและความเข้มแข็งของกรรมการสถานศึกษา ผู้นำศาสนา และผู้นำชุมชนในการทำงานร่วมกับสถานศึกษา

ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเข้ามาเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นบัณฑิตที่ว่างงานในท้องถิ่น

ให้รางวัลสิ่งจูงใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่สามารถดูแลสถานศึกษาได้อย่างปลอดภัย และปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เพิ่มมาตรการป้องกันภัยทุกรูปแบบในสถานศึกษา ทั้งสัญญาณเตือนภัย โทรทัศน์วงจรปิด การเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยศึกษาและระบบการติดต่อสื่อสารเพื่อขอความช่วยเหลือ

สนับสนุนงบประมาณให้คนในท้องถิ่นเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมจิต สวชนไพบุลย์และคณะ(2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณาจารย์และชูดเรียนรูด้วยตนเองสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์หลักประการหนึ่งในการพัฒนาคุณาจารย์ คือ การส่งเสริมและเอื้ออำนาจให้คณาจารย์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ให้สามารถใช้ศักยภาพแห่งตนในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพควบคู่ไปกับการวิจัย ตลอดจนสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องด้วยชูดเรียนรูด้วยตนเอง ดังนั้น คณะวิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณาจารย์และชูดเรียนรูด้วยตนเองสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครู โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เรียกว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูและการวิจัย หรือรูปแบบ พสว. (Teaching Professional and Research Competency Development หรือ (TPRCD Model) ขึ้น เพื่อใช้ในการส่งเสริมสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามภารกิจของคณาจารย์ที่เน้นความสอดคล้องตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยจำแนกสมรรถนะไว้ 10 ด้าน ได้แก่ 1) สมรรถนะทางวิชาชีพครู2) สมรรถนะด้านการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้3) สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ4) สมรรถนะด้านการพัฒนาทักษะการคิดและการจัดการ5) สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ6) สมรรถนะด้านการเสริมพลังการเรียนรู้ 7) สมรรถนะด้านการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์8) สมรรถนะด้านเทคนิคการใช้-สร้างแหล่งการเรียนรู้ 9) สมรรถนะด้านการออกแบบหลักสูตรการสอนรายวิชา10) สมรรถนะด้านการวิจัยสู่การพัฒนาวิชาชีพครู

ภักดี รัชตวิภาสนันท์(2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถภาพครูเครือข่ายวิทยาศาสตร์กายภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยจากการพัฒนาครูเครือข่าย พบว่า

1. ภายหลังเข้าร่วมโครงการ ครูเครือข่ายวิทยาศาสตร์กายภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษากรมสามัญศึกษา เขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน 7 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน จำนวน 123 คน มีสมรรถภาพทั้ง 4 ด้าน คือ สมรรถภาพด้านวิชาชีพครู สมรรถภาพด้านความรู้เนื้อหาวิชา สมรรถภาพด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และ สมรรถภาพด้านเจตคติทางวิทยาศาสตร์สูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ และผลการปฏิบัติการสอนของครูเครือข่ายเมื่อพิจารณาจำแนกตามสมรรถภาพทั้ง 4 ด้าน ทุกสมรรถภาพอยู่ในระดับดี

2. ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนในด้านการเตรียมการสอน วิธีการสอน วิธีวัดและประเมินผล ครูเครือข่ายสามารถใช้วิธีการสอนได้หลากหลาย เช่น การสอนแบบโครงงาน การสอนแบบทดลอง การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ การสอนแบบร่วมมือร่วมใจ การสอนแบบสาธิต การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษาเป็นกลุ่มแล้วนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน การสอนแบบต่อความรู้โดยใช้สื่อประกอบการสอน เช่น รูปภาพ สื่อ วิดีทัศน์ แผ่นใส การนำนักเรียนออกไปศึกษานอกห้องเรียน การใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน

3. นักเรียนมีความรู้สึว่าครูมีความตั้งใจ และให้ความสำคัญกับนักเรียนมากขึ้น นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนอกชั้นเรียนว่าครูควรมีการเรียนการสอนนอกชั้นเรียนมากขึ้น จำนวนคาบเรียนวิทยาศาสตร์และ ปฏิบัติการในห้องทดลองควรเพิ่มมากขึ้น สิ่งที่นักเรียนได้รับคือ ประสบการณ์การทำงานด้วยกระบวนการกลุ่ม การกล้าแสดงความคิดเห็น การแสดงออก และเจตคติทางวิทยาศาสตร์

สมาน อิศวภูมิ.2549. ได้วิจัย การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษาการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารต้นแบบ รุ่นที่ 1 พบว่า

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนของตน และร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน โครงการพัฒนาเครือข่ายร่วมกับสถานศึกษาต้นแบบ

2. พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาของตนเอง เพื่อสร้างความตระหนัก และ ความพร้อมในการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามจุดมุ่งหมายของ โครงการ คล้ายกับระยะแรกของสถานศึกษาต้นแบบ

3. ทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนของตน โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน 3 รูปแบบ คือ

3.1 เลือกรูปแบบการบริหารแบบเดียวกันกับสถานศึกษาต้นแบบ โดยมีการปรับรายละเอียดในบางส่วนให้เหมาะสมกับโรงเรียนของตนยิ่งขึ้น

3.2 ปรับปรุงรูปแบบของสถานศึกษาต้นแบบใหม่ โดยใช้แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบของสถานศึกษาต้นแบบ แต่ปรับปรุงองค์ประกอบและแนวทางการใช้รูปแบบของตนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของตนมากขึ้น

3.3 นำแนวคิดและหลักการที่ได้จากรูปแบบสถานศึกษาต้นแบบ ไปประยุกต์ใช้กับรูปแบบเดิมที่สถานศึกษาเครือข่ายใช้อยู่ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่สถานศึกษาต้นแบบ หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจัดขึ้น เพื่อการพัฒนาตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาพัฒนางานของตนต่อไป

5. ดำเนินการติดตามผลการประเมินผล และพัฒนารูปแบบการบริหารของตนให้ดียิ่งขึ้น

จากผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเครือข่ายไม่ปรากฏมากนัก เพราะเริ่มต้นดำเนินงานภายหลัง และ เริ่มต้นตามสภาพความพร้อมของแต่ละเครือข่าย อย่างไรก็ตาม ผลการดำเนินงานพัฒนาเครือข่าย สรุปได้ดังนี้

5.1. ครู อาจารย์ ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการพัฒนาทั้งความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา และความตระหนักและเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษามากยิ่งขึ้น

5.2. สถานศึกษาเครือข่ายมีการบริหารสถานศึกษาของตนในระบบเปิดมากขึ้น คือ เปิดโอกาส ให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษามากขึ้น

5.3. สถานศึกษามีเครือข่ายการทำงานมากขึ้น ทั้งเครือข่ายระหว่างโรงเรียนด้วยกัน และ เครือข่ายจากชุมชน

4. สถานศึกษามีหลักการในการบริหารและบริหารงานเป็นระบบมากยิ่งขึ้น มีการวิจัย และใช้ข้อมูล ในการบริหารมากขึ้น มีการทำงานเป็นทีมมากขึ้น และ พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

5. สถานศึกษา ครู และผู้บริหาร ได้รับการยอมรับจากคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมากขึ้น

6. ชุมชนตระหนักในความสำคัญของการศึกษา และเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มากขึ้น

7. หลายเครือข่ายรายงานว่ สภาพการจัดการเรียนการสอนดีขึ้น นักเรียนมีการพัฒนามากขึ้น มี พฤติกรรมที่พึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

กฤษฎา กรุดทอง (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์ผลการวิจัยในชุด โครงการวิจัยและ พัฒนาวิชาชีพครู เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ ภูมิศึกษากลุ่มภูมิภาคกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่ การพัฒนาเครือข่ายการบริหารจัดการชุด โครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานครและ สังเคราะห์องค์ความรู้ด้านการผลิตครูหลักสูตร 5 ปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏในกรุงเทพมหานคร โครงการวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ เน้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย และการวิจัยได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในงานได้ในระดับที่แตกต่างกัน ในการบริหารจัดการชุด โครงการวิจัยออกแบบให้มีเครือข่ายวิจัยระดับแม่ข่าย(hub) 1 แห่ง ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เครือข่ายระดับภูมิภาค (node) 8 แห่ง ที่มีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภูมิภาคต่างๆ 8 แห่ง โดยกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏกรุงเทพมหานคร 6 แห่งตั้งอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา นักวิจัยในมหาวิทยาลัยที่สนใจต้องจัดทำข้อเสนอโครงการตามกรอบ TOR ของภูมิภาคของตน และเสนอขออนุมัติต่อเครือข่ายระดับภูมิภาค และเครือข่ายระดับประเทศตามลำดับและรวบรวมข้อความเห็นชอบต่อ สกอ.ต่อไป ส่วนเครือข่ายระดับภูมิภาคและเครือข่ายระดับประเทศก็ต้องดำเนินการจัดทำข้อเสนอในระดับของตนเสนอขอความเห็นชอบต่อ สกอ.และขอรับการจัดสรรงบประมาณด้วยเช่นเดียวกัน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ระยะตามวงจรเคมิ่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan)

ในการวางแผนการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการวิจัย
2. กำหนดกรอบการวิจัย
3. วิเคราะห์บริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
4. กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเข้าร่วมเครือข่าย
5. กำหนดนวัตกรรมเครือข่ายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการ
6. ศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่
7. ประชุมตัวแทนครูและบุคลากรทางการศึกษาใน
8. กำหนดแผนปฏิบัติการวิจัย

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ (Do)

ในขั้นปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมเครือข่ายตามเกณฑ์ที่กำหนดในขั้นตอนที่ 1
2. ประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน
3. นำเสนอวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ

ผู้เรียนเพื่อนำมาซึ่งการวิพากษ์ถึงความเหมาะสมและเป็นไปได้ และเปิดโอกาสให้สมาชิกเครือข่ายได้

นำเสนอนวัตกรรมส่วนบุคคลที่แต่ละคนได้คิดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์ (Check)

ในการตรวจสอบผลลัพธ์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อนำเสนอผลการพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับบุคคลและระดับเครือข่าย
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนแห่งความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาผู้เรียนทั้งระดับบุคคลและระดับเครือข่าย

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป นำไปใช้ และสร้างเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Act)

เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อยดังนี้

1. สรุปผลการพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับบุคคลและระดับเครือข่าย
2. สรุปปัญหา อุปสรรค ตลอดจนปัจจัยที่นำมาซึ่งความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับบุคคลและระดับเครือข่าย
3. เขียนรายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
4. ร่วมกันวิพากษ์รายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
5. เผยแพร่รายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษานี้ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร (Documentary research) การประชุมระดมสมอง (Brainstorming) และ การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) โดยมีเหตุผลและวิธีการศึกษาวิจัยโดยสรุปดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary research) โดยการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นข้อมูลระดับทุติยภูมิเพื่อให้ได้มาซึ่งบริบทเบื้องต้นของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนสภาพปัญหาอันเนื่องมาจากคุณภาพผู้เรียน
2. ประชุมระดมสมอง (Brainstorming) ทีมนักวิจัย ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี

เขต 1 และ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย และนักศึกษาปฏิบัติการสอนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเข้าใจร่วมกัน ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

3. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) เป็นสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน รวมถึงรายงานวิจัยครั้งนี้ด้วย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่เหมาะสมและได้นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ นอกจากการศึกษา และค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัยและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตแล้วผู้วิจัยได้ใช้วิธีการจัดให้มีการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) ขึ้น โดยได้กำหนดประเด็นและสร้างข้อคำถามที่ใช้ในการประชุมระดมสมองจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก ตลอดจนได้ใช้วิธีการพูดคุย สอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

สำหรับการสร้างแบบสัมภาษณ์เจาะลึกนั้น เนื่องจากได้กำหนดให้ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นมาตรฐาน (Unstructured or Unstandardized interview) ซึ่งเป็นวิธีการสัมภาษณ์ที่มีลักษณะ ยืดหยุ่น และเปิดกว้าง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นข้อมูลระดับทฤษฎีเพื่อให้ได้มาซึ่งบริบทเบื้องต้นของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนสภาพปัญหาอันเนื่องมาจากคุณภาพผู้เรียน

2. การสร้างแบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์เจาะลึก และการกำหนดประเด็นที่ใช้ในการประชุมระดมสมอง

ทั้งนี้ ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์เจาะลึก และการกำหนดประเด็นที่ใช้ในการประชุมระดมสมอง ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ดังปรากฏนามในภาคผนวก

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 ลักษณะดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นข้อมูลระดับทฤษฎีเพื่อให้ได้มาซึ่งบริบทเบื้องต้นของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนสภาพปัญหาอันเนื่องมาจากคุณภาพผู้เรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมระดมสมอง

โดยได้ดำเนินการประชุมเพื่อระดมสมองจาก ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 และ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่าย และศึกษานิเทศก์ ตลอดจนครูและนักศึกษาปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเครือข่าย

3. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

โดยการสัมภาษณ์ตัวแทนจาก ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 และ 3 ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่าย และศึกษานิเทศก์ ตลอดจนครูและนักศึกษาปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเครือข่าย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ใช้วิธีบันทึกเสียงและจดบันทึกการให้สัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการประชุมระดมสมองนั้น จะได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลรวมกับการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ โดยวิธีการวิเคราะห์จะได้ดำเนินไปตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative data) อันได้แก่ การพรรณนาข้อมูลตามปรากฏการณ์และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อที่จะแสวงหาข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยอันเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยทางเอกสารการสัมภาษณ์เจาะลึกและการประชุมระดมสมอง เพื่อสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ในการนำเสนอผลการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ตามขั้นตอนการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผลการวิจัย

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Plan)

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการวิจัยผลการศึกษาศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปรากฏรายละเอียดในบทที่ 2

1.2 กำหนดกรอบการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการวิจัย ดังภาพประกอบที่ 1

1.3 วิเคราะห์บริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการศึกษา พบว่า พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประสบกับปัญหาความไม่สงบในพื้นที่และส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาโดยตรง

ผลของความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องเดินทางไปกลับตามกำหนดเวลาของทหารที่ทำหน้าที่ให้ความคุ้มครอง ทำให้ช่วงเวลาในการทำงานลดน้อยลง การเดินทางไปในที่ต่างๆในพื้นที่ เป็นเรื่องที่ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในสภาวะเสี่ยง แม้กระทั่งการเดินทางในตัวเมืองเอง ดังนั้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดปัตตานี จึงมีการปรับตัวให้มีการเดินทางน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อลดความเสี่ยงในการดำรงชีวิต ส่งผลให้การแสวงหาความรู้ การเข้าร่วมอบรมสัมมนา ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันลดน้อยลงไปด้วย ซึ่งส่งผลโดยตรงในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.4 กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเข้าร่วมเครือข่าย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บริบทพื้นที่จังหวัดปัตตานี และคุณภาพผู้เรียน ซึ่งพบว่าจังหวัดปัตตานีต้องประสบกับสถานการณ์ความไม่สงบไม่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้ง ผู้เรียนยังมีปัญหาทางด้านการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารและการเรียนรู้ ตลอดจนยังขาดทักษะการคิด จึงได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเข้าร่วมเครือข่ายในระยะแรก ดังนี้

1) เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ และยอมรับการเข้าร่วมเครือข่ายด้วยความเต็มใจ

2) เป็นโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติการสอนของนักศึกษาคูครูหลักสูตร 5 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์ ด้วยมุ่งหวังว่า นักศึกษาปฏิบัติการสอนจะได้มีโอกาสสัมผัสกับบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของรุ่นพี่ในวิชาชีพเดียวกัน อันจะนำมาซึ่งวิสัยทัศน์ในการประกอบอาชีพครูต่อไป

3) เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมทางด้านคอมพิวเตอร์ และสามารถสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตได้

4) เป็นสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาที่อยู่ในเขตเมือง และเขตชนบท

5) เป็นสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐานและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในบริบทของสถานศึกษาในการเข้าร่วมเครือข่าย

จากเกณฑ์การคัดเลือก ดังกล่าว ทำให้ได้สถานศึกษาเข้าร่วมเครือข่ายในระยะแรก จำนวน 4 โรงเรียน ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 รายชื่อโรงเรียนเครือข่าย

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	สังกัด
1	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1
2	โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1
3	โรงเรียนสาขบุรีแจ่งประชาคาร	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 3
4	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ	เทศบาลเมืองปัตตานี

โดยมีรายละเอียดของบริบทแต่ละสถานศึกษา ดังนี้

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี
ที่ตั้ง เลขที่ 2 ต.สะบารัง อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000
หมายเลขโทรศัพท์ โทร. 0-7333-6575
e-mail Benjamapn@hotmail.com
ผู้อำนวยการ นายวิลาพ อุทัยรัตน์
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปัตตานีเขต 1

ความเหมาะสมในการเข้าร่วมเครือข่าย

โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี มีที่ตั้งอยู่ในตัวเมือง มีความพร้อมทางด้าน IT สูง ประกอบกับมีบุคลากรที่มีคุณภาพ มีประสบการณ์สูง สามารถที่จะถ่ายทอดความสำเร็จ ตลอดจนแนวทางในการปฏิบัติงานแก่ผู้ร่วมเครือข่ายได้เป็นอย่างดี ประกอบกับ วิสัยทัศน์และนโยบายของผู้บริหารที่สนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาปฏิบัติการสอนครูด้วยกันเองและชุมชน จึงเหมาะสมที่จะได้รับเลือกเข้าร่วมเครือข่ายการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนสุวรรณพุลย์

ที่ตั้ง ตั้งอยู่เลขที่ 170 หมู่ที่ 2 ถนนเพชรเกษม ตำบลยามู อำเภอชะหรั่ง

จังหวัดปัตตานี

หมายเลขโทรศัพท์ 0-7349-1097

e-mail swpptn1@thaismile.org

ผู้อำนวยการ นายสมคิด บุตรทองแก้ว

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปัตตานีเขต 1

ความเหมาะสมในการเข้าร่วมเครือข่าย

โรงเรียนสุวรรณพุลย์ ตั้งอยู่ในอำเภอชะหรั่ง จังหวัดปัตตานี ซึ่งถือได้ว่าเป็นพื้นที่สีแดง มีการก่อเหตุร้ายอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ความไม่สงบบ่อยครั้ง ผู้เรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีความพร้อมทางด้าน IT สูง เนื่องมาจากการเป็นโรงเรียนในโครงการ โรงเรียนในฝัน ทำให้มีความเหมาะสมกับการพัฒนานวัตกรรมเครือข่าย

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนสายบุรี แจ้ประจักษ์

ที่ตั้ง ถนนสายบุรี

ตำบลตะลุมพันธ์ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 94110

หมายเลขโทรศัพท์

0-7341-1031, โทรสาร. 0-7341-1031

e-mail

sj_saiburi@windownlive.com

ผู้อำนวยการ นายเชษฐา หะยีมาสาและ

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปัตตานีเขต 3

ความเหมาะสมในการเข้าร่วมเครือข่าย

โรงเรียนสายบุรี แจ้ประจักษ์ มีที่ตั้งอยู่ในอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่สีแดง ที่มีการก่อเหตุร้าย อันเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบบ่อยครั้ง ครูและบุคลากรส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ในบ้านพักโรงเรียน ส่วนหนึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ทำให้ต้องเดินทางไป-กลับโรงเรียนตามเวลาที่ถูกกำหนดโดยฝ่ายความมั่นคง ที่มารักษาความปลอดภัยให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ ทางโรงเรียนมีความพร้อมในเรื่อง IT พอสมควร มีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่มีอุดมการณ์ และมีจิตวิญญาณความเป็นครูสูง และสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีได้

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ

ที่ตั้ง เลขที่ 7 ถนนเดชา ตำบลสะบารัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

หมายเลขโทรศัพท์ 0-7333-5918, 0-7334-9707, 0-7334-9722, 0-7334-9733, 0-7334-9522

e-mail info@pattanicity.go.th

ผู้อำนวยการ นายสมบุญ ไชยจรัส

สังกัด เทศบาลเมืองปัตตานี

ความเหมาะสมในการเข้าร่วมเครือข่าย

โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ เป็นโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพร้อมด้านงบประมาณ และอุปกรณ์ IT ครูผู้สอนมีความพร้อมในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นร่วมกันว่า ในการสร้างเครือข่ายระยะแรก การเลือกโรงเรียนเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง ประกอบด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เปี่ยมไปด้วยอุดมการณ์ มีจิตวิญญาณความเป็นครูสูง จะช่วยให้เครือข่ายเติบโตได้เร็ว และมีความเข้มแข็ง เป็นตัวอย่างที่ดีได้

อนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะครูและนักศึกษาปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและวิทยาศาสตร์ ด้วยเล็งเห็นว่า ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ผู้เรียนประสบกับปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย จึงเห็นว่าการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาดังกล่าวเป็นความจำเป็นเร่งด่วน จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและนักศึกษาปฏิบัติการสอนที่สอนในรายวิชาภาษาไทยและวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

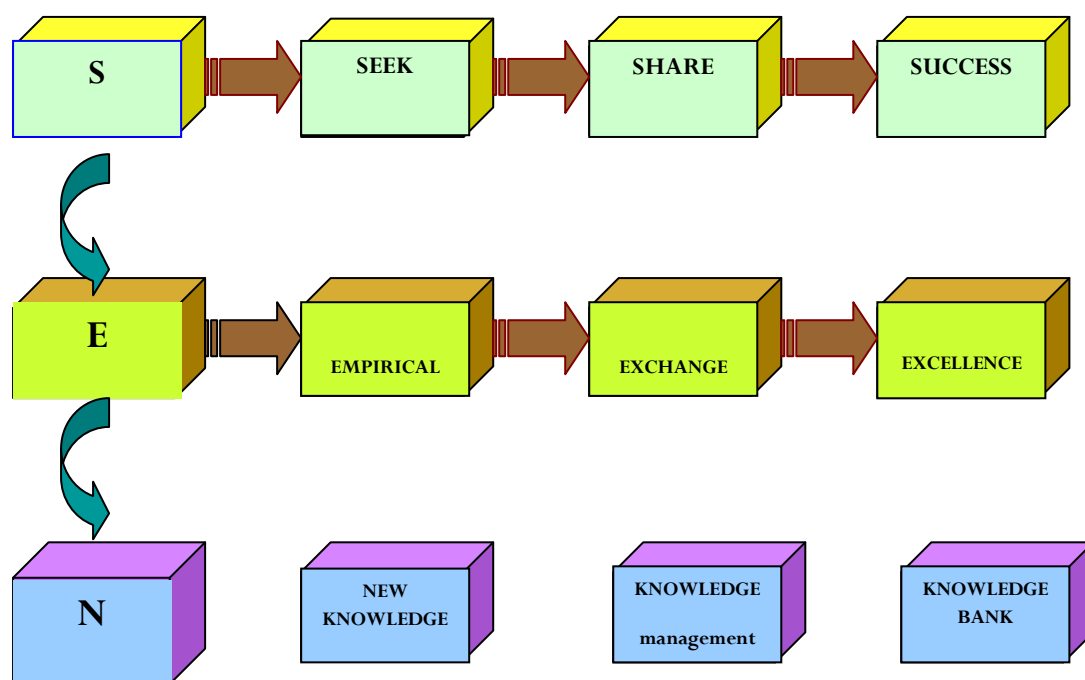
ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จึงประกอบด้วยกลุ่มบุคคลดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ลำดับที่	ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
1	ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา/หรือผู้แทน	2
2	ศึกษานิเทศก์	4
3	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	11
4	ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์	9
5	นักศึกษปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	9
6	นักศึกษปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์	9
รวม		44

1.5 กำหนดนวัตกรรมเครือข่ายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

จากบริบทจังหวัดปัตตานี ซึ่งประสบกับสถานการณ์ความไม่สงบ การเดินทางอยู่ในความเสี่ยงที่ควรหลีกเลี่ยง การได้สื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทางอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยจึงได้คิดค้นและกำหนดนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นเครือข่ายการศึกษาสร้าง หรือ Sritrang Educational Network โดยเรียกสั้นๆว่า เครือข่าย SEN ทั้งนี้ SEN เป็นทั้งชื่อย่อของเครือข่ายและชื่อที่มีความหมาย ดังนี้

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการบริหารเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.6 การกำหนดรูปแบบการบริหารเครือข่าย

ในการกำหนดรูปแบบการบริหารเครือข่าย ผู้วิจัยได้คำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

1) การมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในเครือข่าย ในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมระดมทรัพยากรร่วมกันในการแก้ปัญหาคุณภาพผู้เรียนที่เป็นปัญหาอยู่

2) เป็นการทำงานแบบแนวราบ ทุกคนทำงานด้วยความตระหนัก ไม่มีการสั่งการ

3) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการทำงานร่วมกัน

ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบ R2D โดยมุ่งหมายให้ ครูผู้สอนและ นักศึกษาปฏิบัติการสอน ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา อาทิ ผู้อำนวยการ สถานศึกษาศึกษานิเทศก์ ตลอดจน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกท่านได้ร่วมกันคิดค้น นวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และทำวิจัยของตนเอง (R) เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และนำมาซึ่งการวิจัยนวัตกรรมในการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (R) แต่ด้วยระยะเวลาอันสั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านลงความเห็นว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะพัฒนา นวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดขึ้น แต่อาจจะไม่ถึงขั้นทำวิจัยไปพร้อมๆกัน รูปแบบ การบริหาร เครือข่าย จึงต้องเปลี่ยนรูปแบบเป็น D2R ซึ่งหมายถึง การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การทำ วิจัยนวัตกรรมในการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ (Do)

ในขั้นปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมเครือข่ายตามเกณฑ์ที่กำหนดในขั้นตอนที่ 1

2) ประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน

3) นำเสนอ นวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพผู้เรียนเพื่อนำมาซึ่งการวิพากษ์ถึงความเหมาะสมและเป็นไปได้ และเปิดโอกาสให้สมาชิกเครือข่าย ได้นำเสนอ นวัตกรรมส่วนบุคคลที่แต่ละคนได้คิดขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ผลการวิจัยในขั้นปฏิบัติการพบว่า ผลการคัดเลือกโรงเรียนร่วมเครือข่ายระยะที่1 ปรากฏดังตาราง1 และผลการประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อระดมความคิดเห็น ได้ข้อสรุป ดังนี้

1) ทุกฝ่ายเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะจัดให้มีเครือข่ายการศึกษาศรีตรังขึ้นเพื่อให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป แต่มีข้อสังเกต ดังนี้

1.1) เครือข่ายเกิดง่าย ตายเร็ว จึงอยากจะทำให้ทุกฝ่ายมีความจริงจังและจริงใจ

ในการทำงานให้เครือข่ายเกิดความเข้มแข็งและคงอยู่ตลอดไป

1.2) เครือข่ายที่ดี และอยู่ได้นาน ควรจะเริ่มจากเครือข่ายที่อยู่ในระดับเดียวกัน จึงเห็นได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เท่านั้น เพื่อให้ง่ายต่อการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

2) ผลการประชุมระดมสมองของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏ ดังนี้

2.1) กลุ่มตัวอย่างประสบกับปัญหาคุณภาพผู้เรียนในระดับมาก โดยปัญหาคุณภาพผู้เรียนที่ประสบ มีดังนี้

2.1.1) ผู้เรียนขาดเรียนเป็นประจำ
2.1.2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
2.1.3) ผู้เรียนอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้
2.1.4) ผู้เรียนไม่ชอบอ่านหนังสือ
2.1.5) ผู้เรียนพูดภาษามลายูในชีวิตประจำวันทำให้ไม่สามารถสื่อสารกับผู้สอนได้

2.1.6) ผู้เรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์
2.1.7) ผู้เรียนไม่มีความรับผิดชอบ
2.1.8) ผู้เรียนไม่มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล ไม่ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2.1.9) ผู้เรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่มีความใฝ่รู้
2.1.10) ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนน้อย

2.2) ครูและนักศึกษาปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและวิทยาศาสตร์ร่วมกันคิดค้นนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียนร่วมกัน โดยได้ข้อสรุป ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ครูและนักศึกษาปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในรายวิชาภาษาไทย ซึ่งผู้เรียนมีปัญหาหลักที่ อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ สรุปเรื่องที่ไม่ได้อ่านไม่ได้ ตลอดจนไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาไทยได้ โดยเสนอแนะให้มีการจัดทำแบบฝึกวิชาภาษาไทยขึ้น เพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน โดยขอให้คณะผู้วิจัยได้กรุณาหาผู้เชี่ยวชาญประจำเครือข่ายให้ รวมทั้งขอให้คณะผู้วิจัยได้อบรมการสร้างสื่อการเรียนการสอนขึ้น ซึ่งในการนี้ คณะผู้วิจัยได้ติดต่อ ท่านอาจารย์ชาติรี สำราญ เป็นที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเครือข่ายการเรียนรู้วิชาภาษาไทย และอบรมการผลิตสื่อให้ 1 ครั้ง

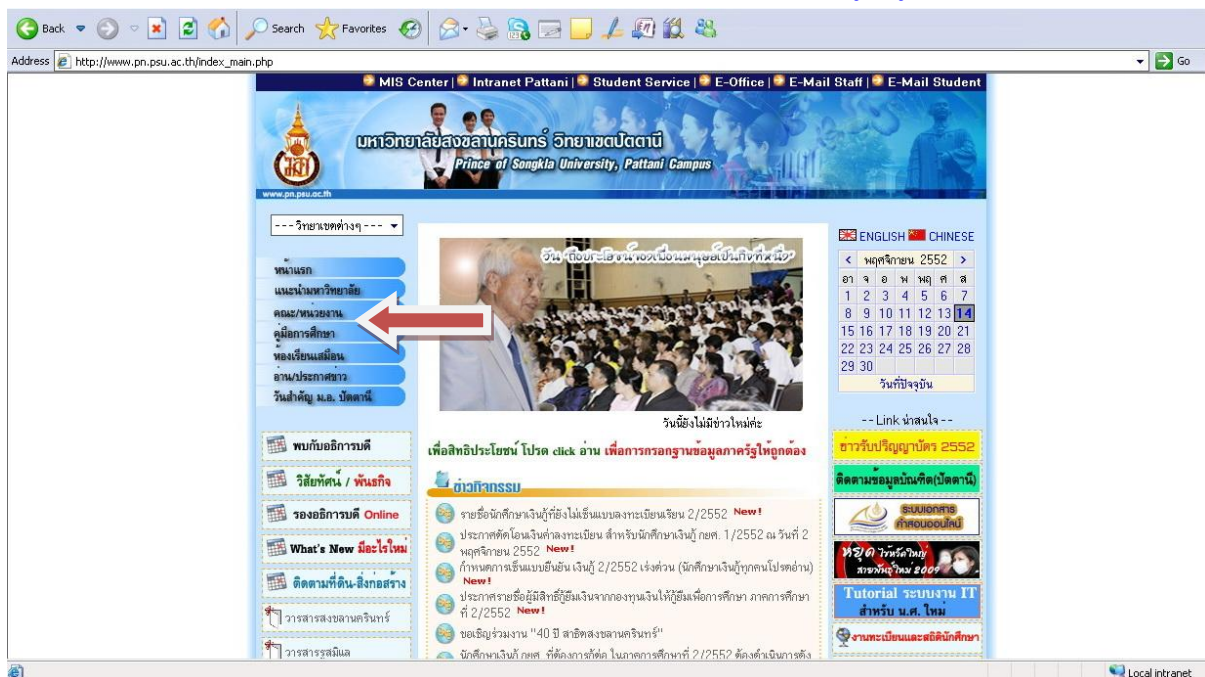
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ครูและนักศึกษปฏิบัติการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ได้ร่วมกันวิเคราะห์คุณภาพผู้เรียน ซึ่งพบว่า ปัญหาหลักคือไม่สามารถคิดวิเคราะห์ได้ ไม่ชอบปฏิบัติการและไม่สามารถสืบค้นได้ด้วยตนเอง และได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า ควรจะเลือกใช้วิธีการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) หรือ PBL เนื่องจากเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะหลายด้านพร้อมๆกัน อาทิ ทักษะการคิด ทักษะการใช้เครื่องมือ ทักษะการทำงานร่วมกัน เป็นต้น ทั้งนี้ครูและนักศึกษปฏิบัติการสอนได้ร่วมกันจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานขึ้น เพื่อใช้ร่วมกัน และจะนำผลการใช้นวัตกรรมดังกล่าวมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3) การขกร่างรูปแบบและนำเสนอวัตกรรม

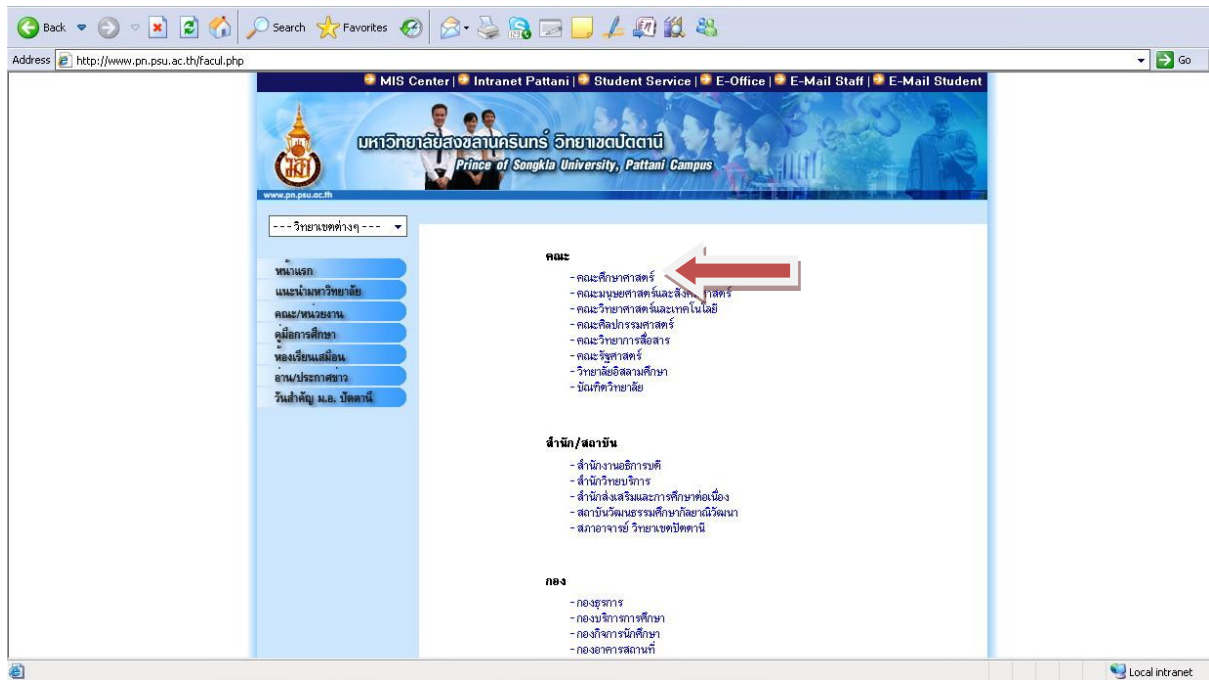
ผู้วิจัยได้ขกร่างรูปแบบนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา จากผลการระดมกำลังสมอง โดยได้กำหนดให้มีการพัฒนา เว็บไซต์ เพื่อสร้างเป็นเครือข่ายทางการศึกษาขึ้นภายใต้ชื่อ เครือข่ายการศึกษาศรีตรัง (Sritrang Educational Network) หรือ SEN ขึ้น โดยมีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นแม่ข่าย ทั้งนี้ เครือข่ายการศึกษาศรีตรังมีรายละเอียด อาทิ วิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 เว็บไซต์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เข้าสู่เมนูคณะ/หน่วยงาน

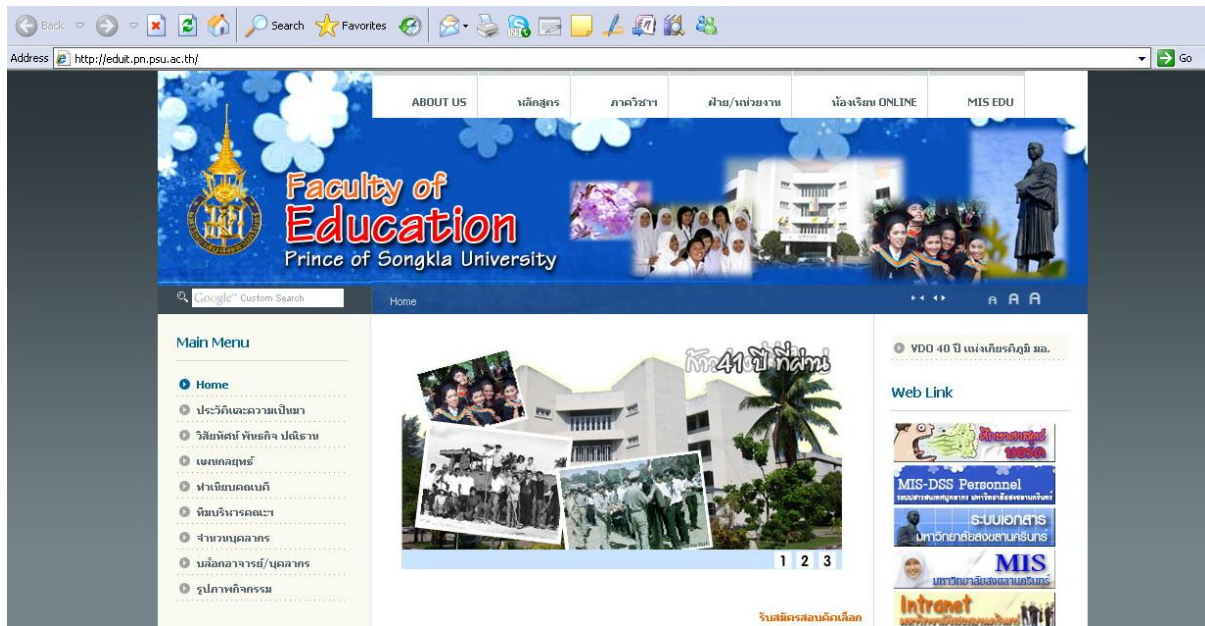
http://www.pn.psu.ac.th/index_main.php

ภาพประกอบ 4 เมนูคณะ/หน่วยงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เข้าสู่คณะศึกษาศาสตร์

<http://www.pn.psu.ac.th/facul.php>

ภาพประกอบ 5 เว็บไซต์คณะศึกษาศาสตร์ เข้าสู่หน้าเว็บ SEN : Sritrang Educational Network

<http://eduit.pn.psu.ac.th/>

ภาพประกอบ 6 เว็บไซต์คณะศึกษาศาสตร์ เข้าสู่หน้าเว็บ SEN : Sritrang Educational Network

Login

วันนี้	216
เมื่อวาน	420
อาทิตย์นี้	3408
เดือนนี้	7707
ทั้งหมด	88033

ประกาศผลการสอบคัดเลือกพนักงานมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตำแหน่ง อาจารย์

วันที่เผยแพร่: 12 พฤศจิกายน 2009 เวลา 16:27 น.

คณะศึกษาศาสตร์ จะประกาศผลการสอบคัดเลือกพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่ง อาจารย์ สาขาวิชาเอก โด มีดังนี้หรือหา หรือหาอื่นๆ
ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏว่าไม่มีข้อมูลก่อนการคัดเลือก จึงประกาศให้ทราบ โดยชี้แจง

[ดูประกาศฉบับนี้](#)

<< เริ่มแรก < ย้อนกลับ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 ถัดไป > สู่

หน้า 1 จาก 34

ข่าวประชาสัมพันธ์

- คณะศึกษาศาสตร์ (เชิญชวนสิ่งส่งงานบทกอลนและความเรียงเข้าประกวด
- ขอเชิญชมการแสดงจากประมงอินโดนีเซีย
- เชิญชวนบุคลากรและนิสิตไปเข้าร่วมฟังการนำเสนอผลงานทางวิชาการ
- งานวันสตรีสัมพันธ์
- งานประชาสัมพันธ์จากวิทยาลัยนานาชาติ

ข่าวนักศึกษา

- รับสมัครสอบคัดเลือกเข้าเป็นนักศึกษาชมรมโครงการ สวทศ. ระดับป.ป.ป.เพื่อวิชาอักษร
- ส่วนนกลีลากรรมที่น้องคณะศึกษาศาสตร์
- แจ้งด่วน ! ส่วนบัณฑิตศึกษามีส 50xxxxxxx นคน

Icons in sidebar: หนังสือ, Email Staff, Email Student, วารสาร คณะศึกษาศาสตร์, SEN คณะศึกษาศาสตร์, SAR-MIS

Local intranet

ภาพประกอบ 7 เข้าสู่หน้าแรกเว็บ SEN : Sritrang Educational Network เพื่อเข้าสู่หน้าหลัก

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/>

ภาพประกอบ 8 เข้าสู่หน้าหลักเว็บ SEN : Sritrang Educational Network

The screenshot shows the homepage of the Sritrang Educational Network (SEN) website. The page is organized into several sections:

- Header:** Displays the university name 'มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี' and the network name 'Sritrang Educational Network' with a logo featuring the acronym 'SEN' and an illustration of children.
- Navigation Menu (Left):** Includes links for 'เกี่ยวกับ SEN', 'ภาพโครงการกิจกรรมต่างๆ', 'การดำเนินงาน SEN', and 'เว็บไซต์ต่างๆ'. Below these are sections for 'โรงเรียน/เครือข่าย SEN/สมาชิก', 'สมาชิกโรงเรียน SEN', and 'มหาวิทยาลัยที่ร่วมวิจัย'.
- Main Content Area:** Contains several news items and announcements, such as 'ภาพโครงการกิจกรรมต่างๆ' and 'ภาพการประชุมโรงเรียนเครือข่าย'. Each item includes a date and a brief description of the event.
- Right Sidebar:** Features a 'Go to Network' section with a phone number '0001974', a 'SEN' logo with the number '12821', and a 'VCD การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ' section. Below these are links to various educational resources like 'BBL', 'PBL', 'Active Learning', 'Transformative Learning', and 'Gotoknow.org'.
- Footer:** Includes a 'ShoutMix' chat window with messages from users like 'ลายุติก' and 'yahjank'.

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/sen.html>

ภาพประกอบ 9 SEN เข้าสู่ หน้าประวัติความเป็นมา

ภาพประกอบ 10 SEN เข้าสู่ ประวัติความเป็นมา

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/history.html>

ภาพประกอบ 11 SEN เข้าสู่เกี่ยวกับ SEN

The screenshot shows a web browser window displaying the SEN website. The address bar shows <http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/vision.html>. The page content includes the SEN logo, the title "SEN : Sritrang Educational Network คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี", and the subtitle "วิสัยทัศน์และพันธกิจ". The main text describes the program's goal to improve the quality of learning for teachers and staff. A large number "0000142" is displayed, along with the date "20 / 07 / 52" and the text "กลับมาที่หลัก". Below this, there are sections for "ปรัชญา" (Philosophy) and "วิสัยทัศน์" (Vision). The vision statement is: "SEN : Sritrang Educational Network เป็นเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนคุณภาพผู้เรียน". The mission statement is: "พันธกิจ 1. พัฒนเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา 2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน". The page also includes contact information for the webmaster: tanusak@bunoa.pn.psu.ac.th and the address: "มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถนนจารุภิมงคล ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000".

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/vision.html>

ภาพประกอบ 12 SEN เข้าสู่บุคลากร

SEN : Sritang Educational Network คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บุคลากรผู้รับผิดชอบโครงการ
โครงการวิจัยและพัฒนาระบบส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา
SEN : Sritang Educational Network คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

0000156
20 / 07 / 52
ฉบับนี้หาลัก

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

 รองศาสตราจารย์ ดร. นนทศักดิ์ อินทร์รักษา
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ หัวหน้าโครงการวิจัย
E-mail : ichoontra@bunqa.pn.psu.ac.th
เบอร์โทรศัพท์ : 073-313095
ภาระงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ คลิก

รองคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์สหวิชาชีพและการบริการวิชาการแก่ชุมชน

 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีอรุณี วิเศษสุวรรณภูมิ
รองคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์สหวิชาชีพและการบริการวิชาการแก่ชุมชน
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและเลขานุการโครงการ
E-mail : phueang@bunqa.pn.psu.ac.th
เบอร์โทรศัพท์ : 073-313095, 089-7336311
ภาระงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ คลิก

อาจารย์

 นายอนุศักดิ์ สิงปนิธานวัฒน์
ผู้ร่วมวิจัย
E-mail : tanusak@bunqa.pn.psu.ac.th
เบอร์โทรศัพท์ : 073-313928 ต่อ 1661, 084-1945444
ภาระงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ คลิก

เจ้าหน้าที่ประจำโครงการ

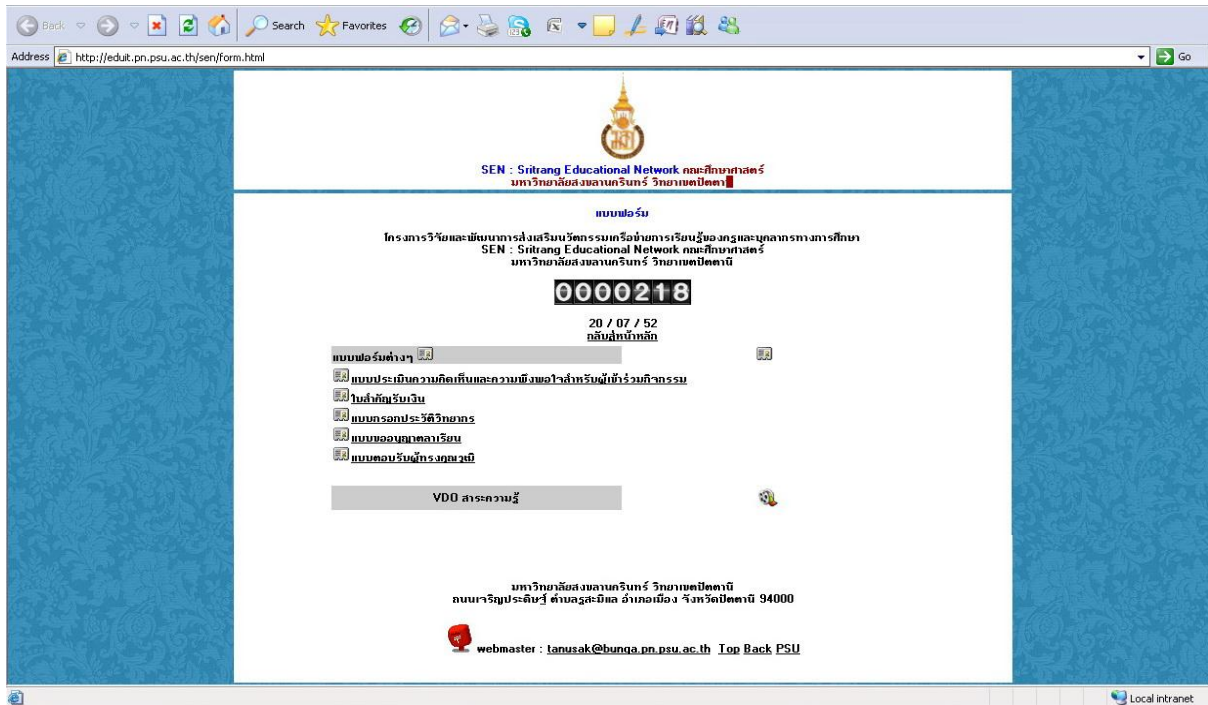
 นางปณิดา ดำรงสุสุลา
นักวิชาการครูช่าง
E-mail : panida-d@bunqa.pn.psu.ac.th
เบอร์โทรศัพท์ : 073-313095 ต่อ 1604 , 081-0932236
ภาระงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ คลิก

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ถนนราชมงคล ตำบลระแงง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

webmaster : tanusak@bunqa.pn.psu.ac.th Top Back PSU

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/staffer.html>

ภาพประกอบ 13 SEN เข้าสู่แบบฟอร์มต่างๆ

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/form.html>

ภาพประกอบ 14 SEN เข้าสู่ตราสัญลักษณ์

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/pic.html>

ภาพประกอบ 15 SEN เข้าสู่ภาพแสดงผังเครือข่ายการเรียนรู้

SEN : Sritrang Educational Network คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผังเครือข่ายการเรียนรู้ SEN
โครงการวิจัยและพัฒนาระบบส่งเสริมวินัยการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา
SEN : Sritrang Educational Network คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

0000163
20 / 07 / 52
ฉบับนำหลัก

ภาพแสดงผังเครือข่ายการเรียนรู้ SEN : Sritrang Educational Network [Icons](#) [Word](#) [PDF](#)

Diagram illustrating the SEN (Sritrang Educational Network) structure, centered around Knowledge Banks (คลังความรู้) and connected to various educational institutions and groups:

- Top: สบ. (Sritrang Educational Network)
- Left: ครูวิทย์, กลุ่มวิทยาศาสตร์, นศ. ปัสสอวทษ, ครูโธ, ครูภาชาโธ, นศ. ปัสสอนภาชาโธ
- Right: กลุ่มวิทยาศาสตร์, ครูวิทย์, นศ. ปัสสอนทษ, ครูภาชาโธ, ครูโธ, นศ. ปัสสอนภาชาโธ
- Center: ศึกษาศาสตร์ มอ.ปัตตานี Knowledge Banks
- Bottom: ผู้ช่วยเขตพื้นที่ การศึกษา
- Other nodes: โรงเรียนเทศบาล, โรงเรียนเทศบาล 1, โรงเรียนเทศบาล 2, โรงเรียนเทศบาล 3, โรงเรียนเทศบาล 4, โรงเรียนเทศบาล 5, โรงเรียนเทศบาล 6, โรงเรียนเทศบาล 7, โรงเรียนเทศบาล 8, โรงเรียนเทศบาล 9, โรงเรียนเทศบาล 10, โรงเรียนเทศบาล 11, โรงเรียนเทศบาล 12, โรงเรียนเทศบาล 13, โรงเรียนเทศบาล 14, โรงเรียนเทศบาล 15, โรงเรียนเทศบาล 16, โรงเรียนเทศบาล 17, โรงเรียนเทศบาล 18, โรงเรียนเทศบาล 19, โรงเรียนเทศบาล 20, โรงเรียนเทศบาล 21, โรงเรียนเทศบาล 22, โรงเรียนเทศบาล 23, โรงเรียนเทศบาล 24, โรงเรียนเทศบาล 25, โรงเรียนเทศบาล 26, โรงเรียนเทศบาล 27, โรงเรียนเทศบาล 28, โรงเรียนเทศบาล 29, โรงเรียนเทศบาล 30, โรงเรียนเทศบาล 31, โรงเรียนเทศบาล 32, โรงเรียนเทศบาล 33, โรงเรียนเทศบาล 34, โรงเรียนเทศบาล 35, โรงเรียนเทศบาล 36, โรงเรียนเทศบาล 37, โรงเรียนเทศบาล 38, โรงเรียนเทศบาล 39, โรงเรียนเทศบาล 40, โรงเรียนเทศบาล 41, โรงเรียนเทศบาล 42, โรงเรียนเทศบาล 43, โรงเรียนเทศบาล 44, โรงเรียนเทศบาล 45, โรงเรียนเทศบาล 46, โรงเรียนเทศบาล 47, โรงเรียนเทศบาล 48, โรงเรียนเทศบาล 49, โรงเรียนเทศบาล 50, โรงเรียนเทศบาล 51, โรงเรียนเทศบาล 52, โรงเรียนเทศบาล 53, โรงเรียนเทศบาล 54, โรงเรียนเทศบาล 55, โรงเรียนเทศบาล 56, โรงเรียนเทศบาล 57, โรงเรียนเทศบาล 58, โรงเรียนเทศบาล 59, โรงเรียนเทศบาล 60, โรงเรียนเทศบาล 61, โรงเรียนเทศบาล 62, โรงเรียนเทศบาล 63, โรงเรียนเทศบาล 64, โรงเรียนเทศบาล 65, โรงเรียนเทศบาล 66, โรงเรียนเทศบาล 67, โรงเรียนเทศบาล 68, โรงเรียนเทศบาล 69, โรงเรียนเทศบาล 70, โรงเรียนเทศบาล 71, โรงเรียนเทศบาล 72, โรงเรียนเทศบาล 73, โรงเรียนเทศบาล 74, โรงเรียนเทศบาล 75, โรงเรียนเทศบาล 76, โรงเรียนเทศบาล 77, โรงเรียนเทศบาล 78, โรงเรียนเทศบาล 79, โรงเรียนเทศบาล 80, โรงเรียนเทศบาล 81, โรงเรียนเทศบาล 82, โรงเรียนเทศบาล 83, โรงเรียนเทศบาล 84, โรงเรียนเทศบาล 85, โรงเรียนเทศบาล 86, โรงเรียนเทศบาล 87, โรงเรียนเทศบาล 88, โรงเรียนเทศบาล 89, โรงเรียนเทศบาล 90, โรงเรียนเทศบาล 91, โรงเรียนเทศบาล 92, โรงเรียนเทศบาล 93, โรงเรียนเทศบาล 94, โรงเรียนเทศบาล 95, โรงเรียนเทศบาล 96, โรงเรียนเทศบาล 97, โรงเรียนเทศบาล 98, โรงเรียนเทศบาล 99, โรงเรียนเทศบาล 100

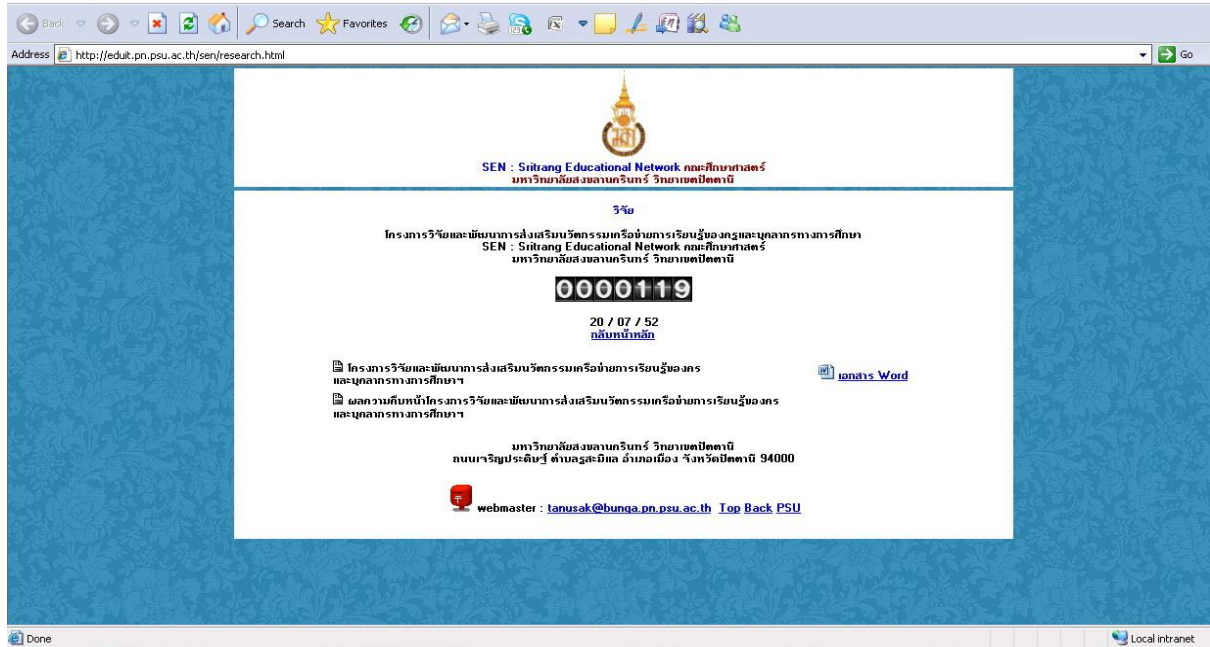
ภาพเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ถนนราชมุขประสิทธิ์ ตำบลกระดังงะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

webmaster : tanusak@bunga.pn.psu.ac.th [Top](#) [Back](#) [PSU](#)

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/network.html>

ภาพประกอบ 16 SEN เข้าสู่วิจัย

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/research.html>

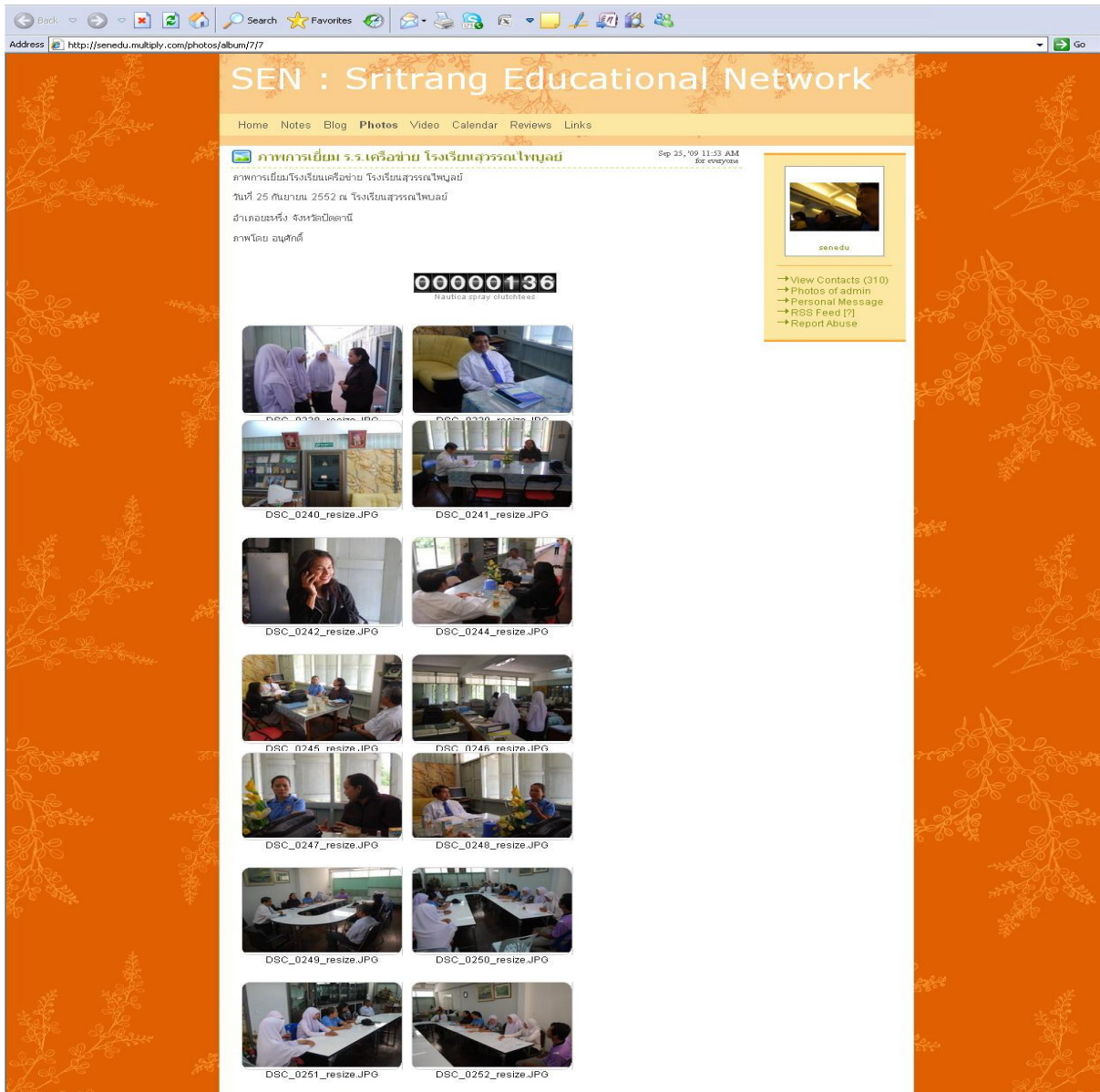
ภาพประกอบ 17 เมนูภาพโครงการและกิจกรรมต่างๆ

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/sen.html>

ภาพประกอบ 18 เมนูภาพโครงการกิจกรรมต่างๆตัวอย่างภาพการเยี่ยมโรงเรียนเครือข่าย

โรงเรียนสุวรรณไพลย์

<http://senedu.multiply.com/photos/album/7/7>

ภาพประกอบ 19 เมนูการดำเนินงาน SEN

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/sen.html>

ภาพประกอบ 20 เมนูการดำเนินงาน SEN เข้าสู่แผนการดำเนินงานวิจัย

แผนการดำเนินงานโครงการวิจัย
โครงการวิจัยและพัฒนาระบบส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ระยะเวลา 1 ปี

ในการจัดทำแผนงานการดำเนินงานโครงการวิจัย ตั้งแต่เดือน มิถุนายน – เดือน กันยายน 2552 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีรายละเอียดของแผนการดำเนินงานวิจัย ดังตารางด้านล่าง

ตาราง แสดงแผนการดำเนินงานโครงการวิจัย

กิจกรรม	กิจกรรมย่อย	ช่วงเวลา			
		มิ.ย.	กค.	กค.	กย.
1. เตรียมงาน	คณะผู้วิจัยประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน	←→			
	คณะผู้วิจัยประชุมเพื่อกำหนดกรอบวิจัยและวางแผนงาน	←→			
2. คัดเลือกโรงเรียนเครือข่าย	จัดประชุมนักวิจัยและศึกษารุ่นพี่เพื่อคัดเลือกโรงเรียนเครือข่าย	←→			
	ศึกษาปัญหา ความต้องการ ในการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของครู และบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษา	←→			

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/sen.html>

ภาพประกอบ 21 เมนูเว็บไซต์ที่น่าสนใจต่างๆ

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/sen.html>

ภาพประกอบ 22 เมนูเว็บไซต์ที่น่าสนใจต่างๆ ตัวอย่างในหลวงกับการศึกษาไทย

<http://www.onec.go.th/cms/categoryview.php?categoryID=CAT0000654>

ภาพประกอบ 23 ช่องทางการสมัครเป็นสมาชิก

<http://eduit.pn.psu.ac.th/sen/sen.html>

ภาพประกอบ 24 เข้าเว็บเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1

🔍 ค้นหาความรู้

- ฝากข้อความ ลัดต่อสมาชิกเครือข่าย สโมสรสมาชิกก่อนครบ ดูรายละเอียดตาม URL นี้เลยครับ
<http://senedun.multiply.com/journal/item/3/3>

[+ Add Note](#) [View All](#)

📄 เอกสารแนบ Sep 26, 2009

ปัจจุบัน IT ทางการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ ท่านคิดว่าเราควรส่งเสริมโดยใช้วิธีใดบ้าง
 ปัจจุบัน IT ทางการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ ท่านคิดว่าเราควรส่งเสริมโดยใช้วิธีใดบ้าง

อนุศักดิ์

My favorite blog entries:
 Sep 26 - ปัจจุบัน IT ทางการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ ท่านคิดว่าเราควรส่งเสริมโดยใช้วิธีใดบ้าง
 Aug 28 - การตอบรับคนที่เราเชิญครับ
 Aug 27 - การแก้ไขการเข้าไปแก้ไขหน้าเว็บไม่ได้ Done, but with errors on page.
 Aug 27 - การติดตาม หรือทราบการ Post ในทุกช่องทางของสมาชิก
 Aug 25 - การแก้ไขหน้าเว็บของแอดมินแล้วครับ
 Aug 20 - การสมัครเข้าใช้
 Aug 19 - ผู้มีผล
 Aug 15 - รายชื่อเครือข่ายวิชนวัตกรรมการเรียนรู้

[+ Add to Blog](#) [View All](#)

📺 VDO กิจกรรม Nov 7, 2009

SEN.wmv
VDO_SEN

My favorite videos:
 Nov 7 - SEN.wmv
 Aug 28 - ผลงานวิจัย ชุด แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญ
 Aug 15 - VDO กิจกรรมโครงการทำนามาตรครั้งที่ 1

[+ Add Video](#) [View All](#)

📅 ปฏิทินการปฏิบัติงาน Aug 2, 2009

นำเสนอโครงการวิจัย

Start: Aug 5, '09 12:00a
End: Aug 8, '09 10:00p
Location: กรุงเทพมหานคร

นำเสนอโครงการวิจัยและพัฒนาระบบส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา วันที่ 5-9 สิงหาคม 2552 ณ กรุงเทพมหานคร

[+ Add Event](#) [View All](#)

🔗 สิ่งดีต่างๆ ครับ

- เข้าสู่หน้าเครือข่าย SEN คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

[+ Add Link](#) [View All](#)

👤 สมาชิกครับ

 Anusak T.p	 Anusak Tar	 Arihan bung	 chammen pi	 dee dee	 enre chalet	 jaruek pe
 Kialkajon Pe	 pornrip chai	 sakarta sen	 Tuwae Kujj	 visetsuvarr		

ภาพประกอบ 25 เว็บบอร์ดเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2

The screenshot shows a forum thread with 25 comments. The comments are as follows:

- mysee185 wrote on Oct 18: สวัสดิ์ครับ สมาชิก เครือข่ายSEN ทุกท่าน
- 48na wrote on Oct 16, edited on Oct 16: สวัสดิ์ครับทุกคน
- earhday4815024 wrote on Oct 16: สวัสดิ์ใจค่ะ
- rusee1676 wrote on Oct 15: สวัสดิ์ครับ ผมสมาชิกใหม่ ขอฝากเนื้อ ฝากตัว และหวังใจ (แต่สมาชิกใหม่ผมรับฝาก) ครับ ขอขอบคุณครับ
- satunart wrote on Oct 14: สวัสดิ์ครับฉะฉาน
- neenor wrote on Oct 13: สมาชิกใหม่ สวัสดิ์เพื่อน sen ทุกท่าน
- bibah2501 wrote on Oct 13: แนะนำการใช้งานด้วยละ มีอใหม่
- psomkiat wrote on Oct 12: ได้เข้ามาชม SEN แล้วประทับใจ มีเนื้อหาสาระ ช่างสวยที่เป็นประโยชน์ และคุณค่าทางการศึกษามาก ขอให้นักตั้งใจ อาจารย์ และคณะทีมงาน ที่คิด และทำในสิ่งดีอย่างนี้นะ อ. สมเกียรติ
- noton99 wrote on Oct 11: แนะนำททททททททททท
- senedu wrote on Oct 10: ปัญหาการสอนพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา <http://onzone.multiply.com/reviews/item/21> เพื่อคุณครูพิเศษครับ
อ.สมเกียรติ
- senedu wrote on Sep 25: อืมดีอ่ะในทุกท่านครับ
อ.สมเกียรติ
- 5120117041 wrote on Sep 25: อืมดีที่ได้รู้จักชาว SEN ทุกท่านละ
- palm wrote on Sep 25: สวัสดิ์ชาว sen ทุกคนละ
- senedu wrote on Sep 25, edited on Sep 25: คุณได้ทำสำรวจรวมข้อมูลการสอนแบบต่างๆ ครับ มีนักศึกษาสามารถเข้ามาใช้ข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ ได้
อ.สมเกียรติ

View All 87 Comments

Viewing History
Viewed 377 times by 162 people, latest on Nov 11, 09

Viewing History
View This Page as Another User

201117101 20photo panjong38 omesa 20115094

ภาพประกอบ 26 เว็บบล็อกเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3

ยินดีต้อนรับโรงเรียนเครือข่ายทางการศึกษาศึกษาธิการ สุพรรณบุรี สภานิติบัญญัติ

00002620

admin Tangpanithawat
"Pro"
<http://senedu.multiply.com/>
sen2552@windowslive.com
Mobile: 073-313095 / 1604

MULTIPLY

[View Profile](#)

ภาพกิจกรรมการดำเนินงาน SEN Nov 8, 2009

ภาพการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ห้องประชุม

ภาพการประชุมโรงเรียนเสนาะเดชะ

ภาพการประชุม รร. เดชะอภัย โรงเรียนสหประชา โพนม

ภาพการประชุมที่โรงเรียนเดชะอภัยโรงเรียนอนุบาลราชบุรี 41 Photos

ภาพและทำงานของเสนาะ เดชะ มงคล สหชา 11 Photos, 3 comments

ภาพการประชุมผู้บริหาร SEN 36 Photos, 1 comment

ภาพการประชุมงานแผนงานโรงเรียนเดชะอภัย 8 Photos, 2 comments

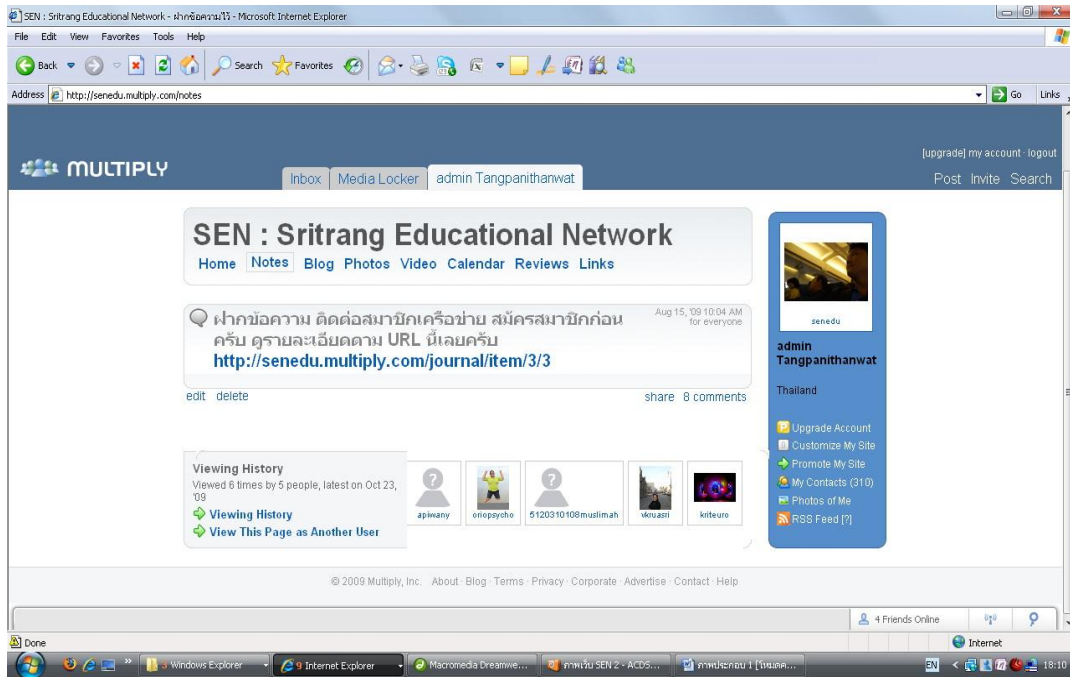
ภาพการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ 1 82 Photos, 2 comments

ภาพประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 15 Photos, 1 comment

[Add Photos](#) [View All](#)

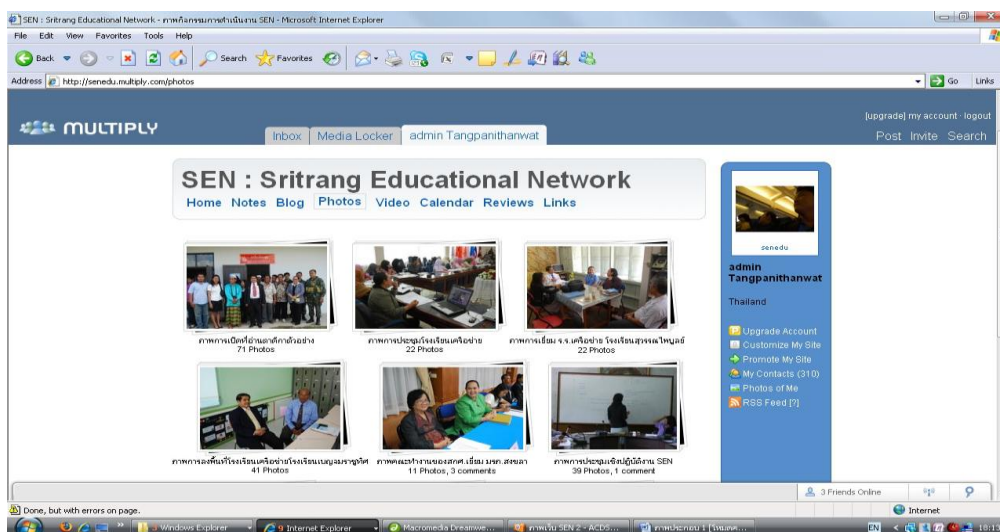
<http://senedu.multiply.com/>

ภาพประกอบ 27 เว็บไซต์เครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4

<http://senedu.multiply.com/notes>

ภาพประกอบ 28 เว็บไซต์เครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5

<http://senedu.multiply.com/photos>

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบผลลัพธ์ (Check)

ในการตรวจสอบผลลัพธ์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) จัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อนำเสนอผลการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับบุคคลและระดับเครือข่าย
 - 2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนแห่งความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งระดับบุคคลและระดับเครือข่าย
- ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**
- ครูและนักศึกษาปฏิบัติการสอนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการพัฒนานวัตกรรมไปใช้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ครูดรชนี สวัสดิ์ประสิทธิ์ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนเบญจมาชุกทิส จังหวัดปัตตานี สอนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครูดรชนี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาจิตวิทยาการแนะแนว และระดับปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษา จัดได้ว่าเป็นครูไม่ตรงวุฒิในการสอนรายวิชาภาษาไทย แต่ด้วยความขาดแคลนครูในพื้นที่ ครูดรชนีต้องพัฒนาตนเองในการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ทั้งหาความรู้เพิ่มเติม เข้าร่วมประชุมสัมมนาอยู่เสมอ ที่สำคัญได้ฝึกฝนตนเองสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งครูดรชนีทำได้ดีมาก ครูดรชนีมีประวัติการทำงานที่น่าสนใจ หนักเอา เบาสู้ และไม่ว่าสถานการณ์ในพื้นที่จะเลวร้ายเพียงไร ครูดรชนีไม่เคยคิดที่จะย้ายออกนอกพื้นที่จังหวัดปัตตานี ประสบการณ์ที่ครูดรชนีนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้คือ การนำใบงานในรายวิชาภาษาไทยไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ทำให้ได้พบข้อจำกัดในการใช้ใบงาน เพราะในใบงานทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเขียนประโยคยาวๆ ได้ ด้วยที่ว่างในใบงานที่เว้นไว้ไม่เพียงพอ ครูดรชนีจึงได้กำหนดให้ผู้เรียนแต่ละคนมีสมุดในการเรียนวิชาภาษาไทยคนละ 1 เล่ม เพื่อฝึกฝนทักษะการเขียน ซึ่งมีที่ว่างและทำให้ผู้เขียนเขียน เขียนประโยคยาวๆ ได้ดี และเมื่อเขียนเสร็จแล้ว ยังสามารถฝึกอ่านประโยคที่เขียนได้ด้วย ทั้งนี้การเขียนประโยคยาวๆเป็นการฝึกฝนลายมือ และสามารถผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และด้วยโรงเรียนอยู่ในตัวเมือง ครูดรชนีจึงไม่ต้องรีบร้อนเดินทางกลับ และสามารถใช้เวลาว่างหลังเลิกเรียนในการสอนเสริมให้ผู้เรียนด้วย

ครูปราณี ปางวิภาค ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสาขานบุรีแจ้งประชาคาร จังหวัดปัตตานี สอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครูปราณีมีบ้านพักในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี แต่ทุกวันต้องเดินทางไปทำงานที่โรงเรียนซึ่งอยู่ในอำเภอสาขานบุรี ระยะเวลาในการเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง และเส้นทางเต็มไปด้วยอันตรายจากสถานการณ์ ดังนั้นครูปราณีจึงต้องเดินทางไปกลับตามเวลาที่ทางทหารชุดคุ้มกันกำหนด เวลาที่ครูปราณีอยู่ในโรงเรียน และได้สัมผัสกับผู้เรียนจึงมีจำกัด และต้องทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประสบการณ์ที่ครูปราณีนำมาแลกเปลี่ยน คือ ครูปราณีมีความตระหนกอย่างยิ่งว่า ภาษา

เป็นเรื่องมือในการเรียนรู้ ครูปราณีเริ่มต้นด้วยการแยกประเภทผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากห้องที่ครูปราณีสอนมีผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) อยู่ด้วย ซึ่งใช้เวลาในการเรียนรู้ไม่เท่ากัน จากนั้นก็ลำดับการพัฒนาให้ชัดเจน โดยเริ่มจาก ทักษะการอ่าน ตามด้วยการเขียน และให้งานตามพื้นฐานผู้เรียนที่มี ผู้เรียนที่มีพื้นฐานอ่อน ครูปราณีจะเลือกใช้แบบฝึกหัดระดับประถมศึกษามาใช้ก่อน เพื่อทบทวนและปูพื้นฐานที่ดี ที่สำคัญครูปราณีให้ความสำคัญกับการฝึกฝน ครูจึงนำข่าวห่อมาทานที่โรงเรียนเพื่อจะได้ใช้เวลาในช่วงเที่ยงฝึกฝนทักษะทางภาษาไทยให้กับผู้เรียน ไปพร้อมกับหาวิธีการทำให้ผู้เรียนมีความเพลิดเพลินกับบทเรียน เทคนิคที่ครูปราณีใช้คือ เล่นนิทานประกอบบทเรียน ซึ่งได้ผลดีมาก และให้ผู้เรียนได้ตอบคำถามจากนิทาน อาทิ ชื่อตัวละครประกอบด้วยสระใดบ้าง เป็นต้น นอกจากนี้ ครูปราณียังใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน อันต่อเนื่องจากการแยกประเภทผู้เรียนไว้แต่ต้น โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีความบกพร่องที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีความสามารถมากกว่าเป็นอย่างดี ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง

ครูทัศนีย์ จุลเอียด ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สอนรายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครูทัศนีย์เล่าว่า ผู้เรียนของครู มีปัญหาในการอ่าน และเขียนภาษาไทยมาก เขียนชื่อตัวเอง ชื่อพ่อแม่ไม่ได้ และส่วนใหญ่มีการเรียนรู้ช้าและไม่ใฝ่เรียน ครูจึงต้องใช้ความอดทนมาก และทำงานด้วยอุดมการณ์ ทำงานด้วยความภาคภูมิใจและใส่ใจในงาน ครูทัศนีย์ให้ความสำคัญกับการทำซ้ำ จึงมักมีแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนทำอยู่เสมอ โดยเฉพาะ การเขียนตามคำบอก การฝึกเขียนในเรื่องต่างๆ นอกจากนี้ยังนำเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนมาใช้ด้วย และได้ผลดีอย่างยิ่งกับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ครูภทรรษ จันแสงทอง ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครูภทรรษ ได้นำเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือ PBL ไปใช้ ในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ด้วยความเชื่อมั่นว่า ไม่ว่าผู้เรียนจะมีสติปัญญาสูงหรือต่ำ ก็สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ PBL ได้ เริ่มต้นด้วยการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ครูภทรรษเรียกบรรยากาศแบบนี้ว่า **บรรยากาศแบบ เรารักกัน รักกัน** โดยการให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ทั้งนี้ผู้สอนต้องปล่อยให้ผู้เรียนพูดและเขียนมากๆ โดยครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ (Coaching) ให้ผู้เรียนตั้งปัญหา ซึ่งจากการตั้งปัญหาของผู้เรียนพบว่า บางปัญหา น่าสนใจกว่าที่กำหนดในผลการเรียนรู้ที่คาดหวังซะอีก ที่สำคัญครูต้องอดทนที่จะไม่บอกระบบมาแต่จะปล่อยให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะต้องใจเย็นกับกลุ่มที่ไม่ทำกิจกรรม แต่ต้องบอกให้เข้าใจว่า

หากไม่ทำกิจกรรมก็จะไม่มีข้อมูลในการแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ ครูภทรรยรัชเล่าว่า การสอนกิจกรรม PBL ต้องทำอย่างต่อเนื่อง และทำวิจัยควบคู่กันไปด้วย เพื่อเป็นหลักฐานที่แสดงว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทางทักษะการคิดอย่างไร ทั้งนี้ กลยุทธ์ที่ทำให้ประสบความสำเร็จ คือ ครูต้องสอนตลอดเวลา อีกทั้งยังต้องทำตนเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ไม่มีอะไรติดขัด เพราะมีครูผู้สอนเป็นเพื่อนคู่คิดตลอดเวลา การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองจึงมีความสำคัญมากสำหรับการจัดกิจกรรมแบบ PBL

ครูพิชญา เหล่าเจริญสุข ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียนเบญจมราชูทิศ สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครูพิชญาเล่าว่า ไม่เคยสอนแบบ PBL มาก่อน แต่เห็นว่า มีประโยชน์และน่าจะแก้ปัญหาผู้เรียนได้ จึงได้ทดลองสอน ซึ่งพบว่า ผู้เรียนทำได้ไม่ด้นัก และต้องทำซ้ำหลายๆครั้ง ที่สำคัญครูต้องสร้างกำลังใจและเป็นเพื่อนเรียนกับผู้เรียนตลอดเวลา อีกทั้งยังต้องคอยประคับประคองให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด โดยการตั้งคำถามเป็นการกระตุ้นความคิดเป็นระยะ นอกจากนี้ยังต้องจัดให้มีการทบทวนโดยการแผนภูมิความคิดด้วย (Mind mapping)

ครูปาอียะห์ หะยีมะแซ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์ สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครูปาอียะห์เล่าว่า ตนเองสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาฟิสิกส์ แต่ในสถานะที่โรงเรียนขาดครู เมื่อต้องสอนรายวิชาชีววิทยา ครูก็ต้องทำให้ได้ และต้องทำให้ดีที่สุด ครูจึงสอนในรายวิชานี้ในศกวิทยาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข โดยบริบทโรงเรียนสุวรรณไพบูลย์ แวดล้อมด้วยสังคมพหุวัฒนธรรม ผู้เรียนใช้ภาษามลายู เป็นส่วนใหญ่ และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ครูนำวิธีการเรียนแบบ PBL มาใช้ โดยให้ผู้เรียนได้ทำโครงงานวิทยาศาสตร์ไปด้วย และสิ่งที่ครูปาอียะห์ภูมิใจมากคือ สามารถทำให้ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สามารถทำโครงงานวิทยาศาสตร์ได้ ด้วยคำถามง่ายๆ และสามารถอธิบายได้อย่างละเอียด ครูปอกว่า กำลังใจจาก ผู้สอน จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน และครูทุกคนต้องสอนผู้เรียนทุกคนให้ประสบความสำเร็จ ไม่ว่า ผู้เรียนเหล่านั้นจะอยู่ในสภาพใด ที่สำคัญ ครูต้องไม่เกียจงาน หากต้องพัฒนาตนเองให้เหมาะกับงานทุกอย่างที่ต้องทำ และทำอย่างดีที่สุด

นายมูอัมมัดตามีชี เมาะมูลา นักศึกษาปฏิบัติการสอน วิชาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสาขบุรี แจ็งประชาคาร จังหวัดปัตตานี ได้แสดงความรู้สึกที่ว่า ครู เป็นอาชีพที่ภาคภูมิใจในสังคมไทย เป็นวิชาชีพที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์ และศิลป์ ศาสตร์ คือ ความรู้ คนเป็นครูต้องใฝ่รู้อยู่เสมอ และความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับสาระต่างๆจำเป็นต้องอยู่เหนือผู้เรียน ในขณะที่ศาสตร์ คือ เทคนิค วิธีการถ่ายทอดความรู้จาก

ครูไปยังผู้เรียน ตลอดจน ความเป็นครู รู้สึกดีใจมากที่ได้มีโอกาสเข้าร่วมเครือข่าย เพราะทำให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ของรุ่นพี่ ทำให้ดูเหมือนว่า ปัญหาที่ตัวเองประสบอยู่เป็นปัญหาที่เล็กมาก เมื่อเทียบกับปัญหาที่รุ่นพี่ ได้ประสบ รู้สึกมีกำลังใจและภาคภูมิใจที่จะประกอบอาชีพครู

นางสาวฟารีดา ยะโตะ นักศึกษาปฏิบัติการสอน วิชาภาษาไทย โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์ ได้สะท้อนคิดการเข้าร่วมเครือข่ายว่า ได้รับความรู้มากมาย ทั้งจากท่านอาจารย์ชาติรี สำราญ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญวิชาภาษาไทย ประจำเครือข่าย และจากการได้ร่วมรับฟังการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของรุ่นพี่ ทำให้รู้สึกว่า วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพที่สร้างคน หากครูเปรียบเสมือนเรือ ความเป็นครูก็เปรียบได้กับสายน้ำ ไม่มีสายน้ำ เรือก็จะไม่มีคุณค่าเลย ตนเองจึงคิดว่า การปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนต่อจากนี้ไป จะปฏิบัติให้เต็มความสามารถ และจะพัฒนาผู้เรียนให้ดีที่สุด

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป นำไปใช้ และสร้างเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Act)

เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อยดังนี้

- 1) สรุปผลการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับบุคคลและระดับเครือข่าย
- 2) สรุปปัญหา อุปสรรค ตลอดจนปัจจัยที่นำมาซึ่งความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับบุคคลและระดับเครือข่าย
- 3) เขียนรายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 4) ร่วมกันวิพากษ์รายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 5) เผยแพร่รายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ปัญหาผู้เรียน ผลปรากฏ ดังนี้
 - 1) ผู้สอนขาดความชำนาญในเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 2) ผู้เรียนไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนรู้
 - 3) ไม่มีเวลามากพอ
 - 4) ขาดสื่อที่มีประสิทธิภาพ
 - 5) ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
 - 6) ครูต้องปฏิบัติงานอื่นที่ไม่ใช่งานสอนมากกว่างานสอน

- 7) จำนวนนักเรียนแต่ละห้องมากเกินไป
- 8) ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการผลิตสื่อ

2. ประเภทและนวัตกรรมที่ครูและนักศึกษปฏิบัติการสอนได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน ได้แก่

- 1) แบบฝึกทักษะ
- 2) การสอนแบบ GSTS (Globe Science Technology and Society)
- 3) บทเรียนแบบโปรแกรม

3. บทบาทของครู บุคลากร และองค์กรวิชาชีพต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนครูผู้สอน

- 1) อำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน
- 2) แนะนำวิธีเรียนให้กับผู้เรียน
- 3) พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 4) อุทิศเวลาในการสอนอย่างเต็มที่
- 5) มีเมตตา กรุณาต่อผู้เรียนอย่างจริงใจ
- 6) มีความเสียสละ และทุ่มเทกับงาน
- 7) เป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน

ผู้อำนวยการสถานศึกษา

- 1) ทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 2) เพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ
- 3) จัดหางบประมาณที่เพียงพอ
- 4) ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน
- 5) สร้างแรงจูงใจในการทำงานที่ดีโดยเฉพาะด้านจิตใจ
- 6) พัฒนาวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัย
- 7) ไม่ทำลายความคิดของครู

ศึกษานิเทศก์

- 1) ประเมินผล ติดตามครูผู้สอน
- 2) จัดอบรมให้ความรู้แก่ครู
- 3) เป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่ครู
- 4) ทดลองปฏิบัติก่อนแนะนำครู
- 5) เป็นปากเป็นเสียงแทนครู

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

- 1) ส่งเสริมการเรียนการสอนของครู
- 2) ยกย่อง ส่งเสริมครูที่พัฒนาผู้เรียนได้ดี
- 3) ส่งศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ไปแนะนำโรงเรียน
- 4) พัฒนาวิทยุทัศน์ให้ทันสมัย
- 5) บรรจุครูให้เร็วที่สุดเมื่อมีการขาดแคลน
- 6) ส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือทุกโรงเรียนอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะ โรงเรียนใน

ทูลกระหม่อม

- 7) จัดเวทีวิชาการ ให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้

คณะศึกษาศาสตร์

- 1) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยให้กับชุมชน
- 2) จัดอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3) ผลิตครูรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพ
- 4) เป็นสื่อกลางในการนำเทคนิคและสิ่งใหม่ๆ มาแนะนำต่อชุมชน
- 5) เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 6) เป็นสื่อกลางทางความคิด
- 7) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี และทันสมัย
- 8) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกรูปแบบ

4. ปัจจัยที่ทำให้เครือข่ายเข้มแข็ง

- 1) ทุกฝ่ายเสียสละ
- 2) มีความจริงใจในการร่วมเครือข่าย
- 3) ส่งเสริมงานวิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง
- 4) ไม่หวงความรู้ แลกเปลี่ยนด้วยความจริงใจ
- 5) สมาชิกเครือข่ายมีทัศนคติที่ดีต่อกัน

5. เครือข่าย SEN ควรพัฒนาไปในรูปแบบใดบ้าง

- 1) เปิดโอกาสให้ทุกโรงเรียนเข้ามาใช้เครือข่าย
- 2) พัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 3) พบปัญหาต้องแก้ไขให้ตรงจุด
- 4) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
- 5) พัฒนาข้อมูลให้มีความทันสมัย

- 6) เป็นผู้นำในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ระดับประเทศ
 - 7) จัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่าย
 - 8) ผลิตสื่อการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเผยแพร่
 - 9) จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
 - 10) จัดทำคู่มือประกอบการสอนเพื่อช่วยเหลือครูผู้สอน
 - 11) นำเสนอเทคนิคการสอนที่ทันสมัยอยู่เสมอและต่อเนื่อง
6. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้เครือข่ายการศึกษาศรีตรัง (SEN)
- 1) ระยะเวลาสั้น
 - 2) ครูผู้สอนไม่มีความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์
 - 3) ไม่มีความมั่นใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
7. ควรมีหน่วยงานอื่นใดบ้างที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในเครือข่าย SEN
- 1) โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
 - 2) ศูนย์บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอบต.)
 - 3) สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง
 - 4) ประชาชนท้องถิ่น

บทที่ 5 สรุปผลและขอเสนอแนะ

การวิจัยและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
มีวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของสถาบันผลิตครูในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
2. เพื่อวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 และ 3 และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่เทศบาลเมืองปัตตานี จำนวน 44 คน

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาหลัก 3 ประการ คือ การศึกษาเอกสาร (Documentary research) ประชุมระดมสมอง (Brainstorming) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยประเด็นและข้อคำถามที่ใช้ในการประชุมระดมสมอง ตลอดจนได้ใช้วิธีการพูดคุย สอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 3 ลักษณะ คือการเก็บข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารวิชาการ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมระดมสมองและการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ได้ดำเนินไปตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative data) อันได้แก่ การพรรณนาข้อมูลตามปรากฏการณ์และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อที่จะแสวงหาข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยอันเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และทำการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยทางเอกสารการสัมภาษณ์เจาะลึกและการประชุมระดมสมอง เพื่อสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิจัยดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ด้วย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของสถาบันผลิตครูในการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ผลการวิจัยพบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย มีความคาดหวังในบทบาทของคณะศึกษาศาสตร์ในฐานะสถาบันผลิตครู ดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยให้กับชุมชน

- 2) ทำหน้าที่จัดอบรม สัมมนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3) ผลิตครูรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพ
- 4) เป็นสื่อกลางในการนำเทคนิคและสิ่งใหม่ๆมาแนะนำต่อชุมชน
- 5) เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 6) เป็นสื่อกลางทางความคิด โดยอาศัยการวิจัย
- 7) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี และทันสมัย
- 8) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกรูปแบบ

2. เพื่อวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ผลการวิจัยพบว่า

ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นด้วยกับการพัฒนานวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ศรีตรัง หรือ เครือข่าย SEN บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพราะสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ที่ประสบกับสถานการณ์ความไม่สงบ การเดินทางอยู่ในสถานะเสี่ยง ดังนั้นการหลีกเลี่ยงการเดินทางที่ไม่จำเป็นจะทำให้ครูมีความปลอดภัยมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การพัฒนานวัตกรรมระดับบุคคล พบมากในรูปของแบบฝึกและบทเรียนแบบโปรแกรม และครูไม่สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมได้ เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษาวิจัยน้อย ไม่สามารถเตรียมการได้ทัน ทำให้ผู้วิจัย ต้องเปลี่ยนรูปแบบการบริหารเครือข่าย จาก R2R เป็น D2R แทน ทั้งนี้พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษายังมีปัญหาในการใช้เครือข่าย SEN ครูประจำการมีปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์ แม้ว่าจะมีประสบการณ์มาก มีความรู้เพียงพอที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่ไม่สามารถทำได้ สำหรับนักศึกษาปฏิบัติการสอน แม้ว่าจะมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ แต่เนื่องจากมีประสบการณ์ในการสอนน้อย จึงไม่มั่นใจที่จะแลกเปลี่ยนเนื่องจากกลัวความผิดพลาด อย่างไรก็ตาม ทั้ง 2 กลุ่ม มีปัญหาในการใช้เครือข่าย SEN ร่วมกัน คือ ไม่มีเวลามากพอที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้บนเครือข่าย เนื่องจากได้รับภาระงานอื่นๆนอกเหนืองานสอน

ต่อความคาดหวังที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายมีต่อ เครือข่ายการศึกษา SEN พบว่า มีความคาดหวังสูง โดยเฉพาะ คาดหวังจะให้ SEN เป็นเครือข่ายที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบมีการผลิตสื่อ IT เผยแพร่ รวมทั้ง คาดหวังให้ SEN เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการศึกษา และขอให้ทุกองค์กรทางการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมกับ SEN โดยเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม ผู้ปกครอง และผู้เรียนทุกระดับ นอกจากนี้ ยังต้องการให้ SEN จัดกิจกรรมสม่ำเสมอ มีปฏิทินกิจกรรมที่แน่นอน

3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และ

บุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

จากผลการวิจัยที่ได้ทั้งหมด เห็นได้ว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย มีความตระหนักในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และเห็นเป็นความสำคัญเร่งด่วน ดังนั้น จากผลการวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถเสนอแนะเป็นนโยบายเพื่อส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ ดังนี้

- 1) ควรส่งเสริมให้โรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย และเพียงพอ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนานวัตกรรมต่างๆในการพัฒนาผู้เรียน และใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ร่วมวิชาชีพอื่นๆ
- 2) เพิ่มบุคลากรสายสนับสนุน เพื่อให้ครู ไม่ต้องทำหน้าที่อื่นๆที่ไม่ใช่การสอน อาทิ งานธุรการเป็นต้น อันจะทำให้มีเวลามากพอในการเตรียมการสอน และการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่
- 3) สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้มากขึ้น เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายผู้เรียน และเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น
- 4) เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น
- 5) ส่งเสริมให้มีการนิเทศติดตามครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยทั้งหมด สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย มีความคาดหวังให้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางการศึกษา ที่จะเป็นที่พึ่งของสถานศึกษา องค์กรวิชาชีพ ตลอดจนครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นศูนย์พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นสถาบันผลิตครูพันธุ์ใหม่ที่มีคุณภาพ

ในขณะที่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่าย เห็นด้วยกับการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ศรีตรัง หรือ SEN เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้สนใจโดยทั่วไป

การสร้างเครือข่ายการศึกษาศรีตรัง หรือ SEN แม้ว่าจะระบุว่าเริ่มต้นกับสถานศึกษาจำนวน 4 โรงเรียน แต่ในสภาพจริง มีครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากได้เข้ามาสมัครเป็นสมาชิก และร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขอความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะการซึมซับความรู้สึกในการอดทนต่อสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดปัตตานีมีความใกล้ชิดกัน

มากขึ้น ที่สำคัญ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ทุกคน ได้รับการแนะนำให้สมัครเป็นสมาชิกเครือข่าย SEN เพื่อจะได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์จากครูประจำการซึ่งมีประสบการณ์สูง ทำให้เกิดประสบการณ์วิชาชีพครูที่ดีก่อนที่จะปฏิบัติการสอนในปีที่ 5

อย่างไรก็ตาม จากการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ผ่านมา เห็นได้ว่า การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาปฏิบัติการสอน เกิดผลโดยตรงต่อ นักศึกษาปฏิบัติการสอน ซึ่งได้สัมผัสกับวิถีชีวิตและอุดมการณ์ของครูรุ่นพี่ผู้ร่วมวิชาชีพ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเกิดกำลังใจในการเข้าสู่อาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง

จากการบริหารเครือข่าย SEN ที่ใช้หลักการมีส่วนร่วม การบริหารแบบแนวราบที่ไม่มีการสั่งการ หากทุกคนปฏิบัติด้วยใจ และที่สำคัญส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความเป็นกันเองของผู้จัดการเครือข่าย และนักวิจัย ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประทับใจ และมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเครือข่ายได้จัดขึ้น พร้อมไปกับความรู้สึกเป็นเจ้าของเครือข่าย SEN ร่วมกัน ที่ทุกคนในเครือข่ายต้องช่วยกันสร้างให้เครือข่าย SEN ให้เข้มแข็งและคงอยู่ตลอดไป เปรียบเสมือนมรดกทางปัญญาที่ถูกถ่ายทอดไปยังคนรุ่นแล้วรุ่นเล่าตลอดไป ซึ่งทั้งหมดนี้ สอดคล้องกับพิชิต ฤทธิจรูญและศุภวรรณ เล็กวิไล(2544)ที่ได้วิจัยเรื่อง การปฏิรูปทั้งโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และพบว่าการสร้างเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ต้องอาศัยรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ การใช้ประชาธิปไตยในการปฏิบัติงาน รวมทั้งภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้เครือข่ายเกิดความเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับชนัญญา กาญจนรังสินนท์ ซึ่งกล่าวไว้ว่า“การจัดการเป็นหัวใจของเครือข่าย เป็นหัวใจให้เกิดการจัดการร่วมกัน การเริ่มต้นของเครือข่ายนั้น ไม่ได้เริ่มอย่างที่คิด และมันไม่ได้โตอย่างที่คิด บางคนคิดไกล ไปถึงขั้นที่ว่าจะเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศชนะเข้าด้วยกัน ซึ่งไม่รู้จะเข้ากันได้หรือไม่ เพราะสภาพจริง ๆ ของการเกิดขึ้นของเครือข่าย เกิดจากองค์กรเล็กองค์กรหนึ่ง แล้วขยายผลการเรียนรู้ของตัวเองไปสู่องค์กรอื่น กลายเป็นเครือข่ายขององค์กรที่อยู่ใน แวดวงเดียวกัน” และสอดคล้องกับสมาน อัสวภูมิ(2549) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาดั้งแบบ รุ่นที่ 1และพบว่า การบริหาร โรงเรียนสมัยใหม่ต้องใช้เครือข่ายซึ่งเป็นเพื่อน โรงเรียนด้วยกัน ครูผู้สอนในสาขาเดียวกัน ทำให้มีคูคิด เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน ทำให้เกิดความมั่นใจ ในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายยังต้องเริ่มต้นด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความเสียสละ และความ เป็นครู อย่างแท้จริง ถักดี รัชตวิภาสนันท์ (2548) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะครูเครือข่าย วิทยาศาสตร์กายภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า ครูมีภาระงานมากทั้งงานด้านการเรียนการสอนและงานกิจกรรมอื่นๆของโรงเรียนที่ผู้บริหารมอบหมาย ทำให้ครูมีเวลาน้อยที่จะพัฒนาตนเองและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูงสุด ทำให้ครูขาดการ

กระตือรือร้น ขาดขวัญและกำลังใจที่จะพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า พื้นที่ห่างไกล ก้นดงและไม่มี
ความปลอดภัย ทำให้การนิเทศ ไม่ต่อเนื่อง ครูจึงมีความกระตือรือร้นน้อย

การสะท้อนคิดและความเป็นไปได้ในการขยายผล

จากการดำเนินการวิจัย การเขียนเขียน นิเทศติดตามและการจัดกิจกรรมให้กับครูและบุคลากร
ทางการศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย เห็นได้ชัดเจนว่า วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็น
โรงเรียนเครือข่ายมีความสำคัญยิ่ง ที่จะคอยชี้แนะให้ครูเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมเครือข่าย และการเข้า
ร่วมกิจกรรม ตลอดจนการพัฒนาวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ในการริเริ่มก่อตั้งเครือข่ายใดๆก็ตาม มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแสวงหานักคิดเครือข่ายที่มี
อุดมการณ์ มีวิสัยทัศน์ มีความเสียสละ และมีความจริงใจที่จะพัฒนาผู้เรียนและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้
ร่วมวิชาชีพ

จากการดำเนินการวิจัยที่ผ่านมา เกิดความแตกต่างชัดเจนระหว่างครูจากโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การศึกษาขั้นพื้นฐานกับโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งพบว่า ครูในสังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับ นาย ซึ่งเป็นนักการเมืองมากกว่าที่จะทุ่มเทและอุทิศเวลาให้กับการพัฒนา
ผู้เรียน ทำให้ไม่มีผลงานมาแลกเปลี่ยนกับเครือข่ายเท่าที่ควร ที่สำคัญหากกำหนดการในการจัดกิจกรรม
ของเครือข่ายซ้ำซ้อนกับกิจกรรมของ นาย ครูต้องเลือกปฏิบัติงานให้กับนาย ก่อน จึงเป็นปรากฏการณ์ที่
น่าเป็นกังวล เพราะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในอนาคต

อนึ่ง ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเครือข่ายส่วนใหญ่ มีความยินดีและเต็มใจที่จะเข้าร่วม
กิจกรรมทุกรูปแบบ แต่อุปสรรคที่สำคัญคือ มีองค์กรมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์
พัฒนาต่างๆ ที่ร่วมกันจัดกิจกรรมมากมาย ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อน จนครูให้ความเห็นว่า ในแต่ละปีใช้
เวลาในการประชุม อบรม และสัมมนา มากกว่าสอนนักเรียน จึงมีความเห็นว่าทำอย่างไรจึงจะให้องค์กร
ต่างๆได้บูรณาการกิจกรรมร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อน เพื่อครูจะได้มีเวลาในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น

การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูเครือข่าย เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ เพราะก่อให้เกิดความ
ตื่นตัวของครู อีกทั้งเป็นการให้กำลังใจที่สำคัญท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบ

ต่อความคาดหวังของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อเครือข่าย SEN ซึ่งอยากเห็นความ
เข้มแข็งของ SEN และอยากให้มีการขยายผลให้มากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ขานรับ และประชาสัมพันธ์เครือข่าย
SEN ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ที่สำคัญ มีการรังสรรค์กิจกรรมจัดอบรมให้ความรู้ในการใช้คอมพิวเตอร์ให้กับ
ครูเพื่อจะได้มีความมั่นใจในการเข้าร่วมเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยและ
ผู้จัดการเครือข่าย ยังได้มีนโยบายที่จะทำให้ SEN เป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นธนาคารความรู้และประสบการณ์

(Knowledge Bank) ของครูและบุคลากรทางการศึกษา อีกทั้งจะต้องปรับปรุงให้มีความทันสมัย มีความเคลื่อนไหวอยู่เสมอ โดยการจัดตั้งทีมงานวิชาการเพื่อร่วมกันสร้างสรรค์กิจกรรมบนเครือข่าย SEN เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เก็บเกี่ยวไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1.1 ควรมีระยะเวลาในการวิจัยมากกว่านี้
- 1.2 มีปฏิทินกิจกรรมที่แน่นอน และปฏิบัติได้ตามแผน
- 1.3 เพิ่มจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรคำนึงความต้องการที่แท้จริงของครูและบุคลากรทางการศึกษากลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนความสามารถในการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การสร้างค่านิยมใหม่ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน รวมทั้ง ความเหมาะสมทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กฤษฎา กรุดทอง. (2550). การสังเคราะห์ผลการวิจัยในชุดโครงการวิจัยและพัฒนาวิชาชีพครู เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏ กรณีศึกษากลุ่มภูมิภาคกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2544). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา. วันจันทร์ ที่ 29 ธันวาคม 2551.
- เทพเวที, พระ. (2533). วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ปัญญา.
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). การสังเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียน. ในเอกสารประชุมวิชาการการวิจัยในชั้นเรียน : กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- ประไพ สิริพิไลและคณะ. (2548). โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ชุดวิชา EDUC101 พื้นฐานทางการศึกษาและการศึกษาแบบเรียนรวม
- ปัญญา ชีระวิทย์และคณะ. (2548). การวิจัยและติดตามการใช้หลักสูตรการผลิตครู 5 ปีของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ปัญญา ชีระวิทย์และคณะ. (2548). การพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ครูและโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู โรงเรียนสาธิตอนุบาลจันทรเกษม. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

พิมพา สุวรรณฤทธิ์ และศุภลักษณ์ สัตย์เพชรพราย. (2544). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการปฏิรูปโรงเรียน
ทั้งโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กาญจนบุรี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรี.

มณี เหมทานนท์และคณะ. (2548). การวิจัยและพัฒนาครูและโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อเป็น
โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. กรุงเทพมหานคร :
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

มัย สุขเอี่ยมและคณะ. (2548). การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการคุณภาพการผลิตครู 5 ปี
ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2543). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

รสสุคนธ์ มกรมณีและคณะ. (2548). การวิจัยและติดตามการใช้หลักสูตรการผลิตครู 5 ปีของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
สุนันทา.

รววิทย์ จินดาพล และคณะ. (2548). การวิจัยและพัฒนาครูและโรงเรียนเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

วิไล ตั้งจิตสมคิดและคณะ. (2548). การวิจัยและพัฒนาครูและโรงเรียนเป็นโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ศุภาวดี บุญวงศ์. (2541). ศึกษาวิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์. ภาควิชาจิตวิทยาและการสอนแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2551).

4 ปีที่นำพาการศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข จังหวัดชายแดนภาคใต้ (สรุปผลการดำเนินงานปี 2548-2551 ของศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้). ยะลา : เอสพรีนท์.

สมาน อิศวภูมิ.(2549). การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาคณะกรรมการ การสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ รุ่นที่ 1.

กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2544). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาด

ได้อย่างไร. กรุงเทพมหานคร: เซเว่น พรินติ้ง กรุ๊ป.

----- (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

----- (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพ มหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

----- (2544). รายงานการวิจัย เรื่อง ภาวะวิกฤตและยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะครุศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์ เพื่อปฏิรูปการศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 9-10 (พ.ศ. 2545-2554). กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). “การศึกษาเพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข” แผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษ จังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปี 2551-2554 ของ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดน ภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). แผนยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างสันติสุข. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับชาติ. (2544). **ชุดประสบการณ์การเรียนรู้ : ฉบับผู้สอนชุดที่ 8 :ครูกับการพัฒนา
หลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 12. (2552). **แผนพัฒนาการศึกษากลุ่มจังหวัดภาคใต้
ชายแดน (จังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลาและสตูล) พ.ศ.2553-2556. “การศึกษาเพื่อความ
อยู่เย็นเป็นสุข”**.

สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**, กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.

สมจิต สวชนไพบูลย์และคณะ. (2545). **รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณาจารย์และชุด
เรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครู โดยใช้ชุดวิจัยเป็นฐาน**.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สายพิน ธรรมบำรุง และลัดดา เสนาวงษ์. (2548). **การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วน
ร่วมและฉลาดรู้ ชุดวิชา EDUC105 การพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพ**. กรุงเทพมหานคร.

สมกุล ถาวรกิจและคณะ. (2548). **การวิจัยและติดตามการใช้หลักสูตรการผลิตครู 5 ปีของมหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สุวิมล ว่องวานิช. (2546). **การสังเคราะห์ผลงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ในตำราการวิจัยปฏิบัติการ
ในชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2547). **วิธีสังเคราะห์งานวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร :
พินนิพับบลิชชิง

Abraham Maslow. (2002 – 7 – 2). **Understanding Human Motivation**.

Ausubel, D.P. **Educational Psychology : A Cognitive View**. New York : Holt, Rinehart &
Winston. 1968.

Boissevain, Jeremy and J. Clyde Mitchell. **Network Analysis : Studies in Human Interaction.**

Netherlands : Mouton & Co. 1973.

Burke, Adam. **Communications & Development : a practical guide.** London : Social Development

Division Department for International Development. 1999.

Doyle, Robert. **Community Development in an Age of Globalization : the Partnership Option.**

Prepare for the presentation to the 1st International Conference on Community Development in the Asia - Pacific at Sukhothai Thammathirat University. 1998.

Eckhard Deutscher and Gudrun Kochend Orfer - Lucius. "Towards the Global Knowledge and

Information Society". **Development and Cooperation (D+C).** No.4/1999, July/August 1999
20 - 22.

Gardner, Howard. **Multiple intelligences : the theory in practice.** New York : Basic Book. 1993.

Guilford, J.P. The nature of Human Intelligence. New York : Mc Graw-Hill. 1967.

<http://WWW.utoledo.edu/~ddavis/maslow.htm>

Maslow, A.H. Motivation and Personality, (3rd Ed.), New York. Harper and Row. 1987.

Mathews, David. **Elements of a Strong Civil Society and Health Public Life.** Kettering Foundation.

April 1996. Memio.

Novak, Joseph D. and Gowin D. Bob. **Learning How to learn. London :** Cambridge University. 1984.

Putnam, Robert D., **Making Democracy Work; Civic traditions in Modern Italy.** Princeton, N.J. :

Princeton University Press, 1993.

Starkey, Paul. **Networking for Development,** IFRTD (The International Forum for Rural Transport and

Development), 1997.

Taschereau Suzanne and Jose Edgardo L. Campos. **Building Government - Citizen -Business**

Partnerships. Canada : Institution on Governance, 1997.

ภาคผนวก

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

ตำแหน่ง คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

งานวิจัย

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, สมเกียรติ พ่วงรอด, สุพล ทองคลองไทร และอำภา บุญช่วย. (2537).

“เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 2 และ 3” . งานวิจัยอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2536 ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2538). “การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ตอนล่าง”. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (งบประมาณสำนักวิจัยและพัฒนา วิทยาเขตปัตตานี ปี 2537)

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2539). “การศึกษาความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนที่ส่งเสริมการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนรอบอ่าวปัตตานี” . งานวิจัยโครงการวิจัยสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และสมเกียรติ พ่วงรอด. (2540). “ปัญหาการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” . (งบประมาณคณะศึกษาศาสตร์ ปี 2538)

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2541). “รูปแบบการบริหารการศึกษาในระดับพื้นที่”. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (งบประมาณทบวงมหาวิทยาลัย ปี 2539)

Forest w. Parkay, Wirat Thummarpon, Hansa Nilvichien, Chumsak Intarak, Kingfa Sintoivongse, Wirot Sanrattana and Merrill M. Oako. Educational Reform in Thailand : The Relationship Between Thai Cultural Identity and Teacher-Administration Interactions, Paper Presented at the Annual Meeting of The American Educational Research Association. April 26, 2000 . New Orleans.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ. (2544). “การพัฒนาฝีมือแรงงานในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสามฝ่าย (IMT-GT)” งานวิจัยทุนอุดหนุนจาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ. (2544). “การศึกษาความเป็นไปได้การจัดตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาเขตสารสนเทศ จังหวัดนราธิวาส”, งานวิจัยทุนอุดหนุนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (ผู้ร่วมวิจัย). (2545). รูปแบบการบริหารงานวิชาการในเขตพื้นที่การศึกษาในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้” งานวิจัยทุนอุดหนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ. (2545). “ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมสมบูรณ์แบบกรณีศึกษาหมู่บ้าน ปิยมิตร และหมู่บ้านจุฬารัตน์พัฒนาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”. งานวิจัยทุนอุดหนุนจาก ทบวงมหาวิทยาลัย ปีงบประมาณ 2545. สถาบันสมุทรรัฐเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ. (2547). “การพัฒนาทักษะวิชาชีพของวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย (IMT-GT)”. งานวิจัยทุนอุดหนุนจาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีงบประมาณ 2546. ปัตตานี : สถาบันสมุทรรัฐเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (ผู้ร่วมวิจัย). 2547. รายงานการวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตตามวิถีชาวพุทธในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. งานวิจัยทุนอุดหนุนมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีงบประมาณ 2547. ปัตตานี : ศูนย์เทคโนโลยี สำนักวิทยบริการ.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (ผู้ร่วมวิจัย). 2547. รายงานการวิจัย เรื่อง จริยธรรมในการดำรงชีวิตของชาวพุทธโดยภูมิปัญญาท้องถิ่น...กรณีศึกษาจากวรรณกรรมหนังตะลุง. งานวิจัยทุนอุดหนุน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีงบประมาณ 2547. ปัตตานี : ศูนย์เทคโนโลยีสำนักวิทยบริการ.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ. (2547). “ประสิทธิผลของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดปัตตานี”. งานวิจัยทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีงบประมาณ 2547-2548. ปัตตานี : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ. (2548). “เปรียบเทียบการบริหารการศึกษาในประเทศไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์”. งานวิจัยทุนอุดหนุนจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีงบประมาณ 2548. ปัตตานี : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ. (2549). “บทบาทสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาวัฒนธรรมและค่านิยมแก่เยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”. งานวิจัยทุนอุดหนุนจาก ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ. (2550). “การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามวิถีอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อบูรณาภาพสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้”. งานวิจัยทุนอุดหนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ปีตทานี : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เครือศรี วิเศษสุวรรณภูมิ
ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพและการบริการวิชาการแก่ชุมชน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

งานวิจัย

เครือศรี วิเศษสุวรรณภูมิ.(2552). รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยด้านพลังที่ส่งผลต่อ
ภาวะผู้นำทรงพลังทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้. ปัตตานี :คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุเทพ สันติวรานนท์,ดลมนรร์จ บากา,เครือศรี วิเศษสุวรรณภูมิ, นพปฎล วิเศษสุวรรณภูมิ.(2548). ความ
คิดเห็นของประชาชนและข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อข้อปฏิบัติที่สอดคล้องกับ
หลักศาสนาอิสลาม ตามคำวินิจฉัยของจุฬาราชมนตรี กรณีศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี,
ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

เครือศรี วิเศษสุวรรณภูมิ.(2541). รายงานการวิจัย การศึกษาประสิทธิภาพของวิธีสอนชีวิวิทยาด้วยเทคนิค
การอ่านแบบ DRTA. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

สุเทพ สันติวรานนท์,ดลมนรร์จ บากา,เครือศรี วิเศษสุวรรณภูมิ, นพปฎล วิเศษสุวรรณภูมิ.(2540).
ความคิดเห็นของประชาชนและข้าราชการในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีต่อข้อปฏิบัติที่สอดคล้อง
กับหลักศาสนาอิสลาม ตามคำวินิจฉัยของจุฬาราชมนตรี กรณีศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัด
ปัตตานี, ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต.

บรรจง ฟารุ่งสาาง, เครือศรี วิเศษสุวรรณภูมิ,นพปฎล วิเศษสุวรรณภูมิ.(2536). รายงานการวิจัยผลของ
นันทนาการต่อบุคลิกภาพของนักเรียนไทยมุสลิม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อยู่ใน
สภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย และสภาพสังคมเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกัน, ปัตตานี :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ชื่อ นายอนุศักดิ์ ตั้งปณิธานวัฒน์

ตำแหน่ง อาจารย์

งานวิจัย

อนุศักดิ์ ตั้งปณิธานวัฒน์ . (2549). ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาของผู้นำ

กิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ปัตตานี : ศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อนุศักดิ์ ตั้งปณิธานวัฒน์. (2549). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้นำกิจกรรม

นักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. ปัตตานี : ศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อนุศักดิ์ ตั้งปณิธานวัฒน์. (2550). การพัฒนาและความพึงพอใจต่อเว็บเพจโครงการจัดตั้งกองกิจการ

นักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.ปัตตานี : ศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อนุศักดิ์ ตั้งปณิธานวัฒน์. (2551). การสร้างแบบทดสอบทักษะกีฬาเปตอง: กรณีศึกษารายวิชา 281-220

เปตอง. ปัตตานี : ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนา
คุณภาพผู้เรียน

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับนวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนรู้
2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถาม ด้วยตัวเองทุกตอน
3. ข้อมูลทั้งหมดเป็นความลับและไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายใดๆแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม
และสถานศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนา
คุณภาพผู้เรียน

.....

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับนวัตกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดของท่านและตอบคำถามใน
ช่องว่างที่เว้นไว้ให้

1. เขตพื้นที่การศึกษาของท่านประสบปัญหาคุณภาพผู้เรียนมากน้อยเพียงไร

- 1.1 () มากที่สุด 1.2 () มาก 1.3 () ปานกลาง
1.4 () น้อย 1.5 () น้อยที่สุด

2. ระบุปัญหาคุณภาพผู้เรียนที่เขตพื้นที่การศึกษาของท่านประสบ

- 2.1.....
2.2.....
2.3.....
2.4.....
2.5.....
2.6.....
2.7.....
2.8.....
2.9.....
2.10.....

3. ระบุปัญหาและอุปสรรคในการแก้ปัญหาผู้เรียน

- 3.1.....
3.2.....
3.3.....

4. ระบุประเภทนวัตกรรมที่เขตพื้นที่การศึกษาของท่านพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

- 4.1.....
- 4.2.....
- 4.3.....
- 4.4.....
- 4.5.....

5. เขตพื้นที่การศึกษาของท่านประสบความสำเร็จในการใช้นวัตกรรมที่ได้พัฒนาขึ้นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพียงใด

- 5.1 () มากที่สุด 5.2 () มาก 5.3 () ปานกลาง
- 5.4 () น้อย 5.5 () น้อยที่สุด 5.6 () อื่นๆ
- (ระบุ).....

6. การได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใต้เครือข่ายการเรียนรู้ช่วยให้บุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษาของท่านนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้หรือไม่

- 6.1 () มากที่สุด 6.2 () มาก 6.3 () ปานกลาง
- 6.4 () น้อย 6.5 () น้อยที่สุด 6.6 () อื่นๆ
- (ระบุ).....

7. ระบุปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

- 7.1.....
- 7.2.....
- 7.3.....
- 7.4.....
- 7.5.....

8. ระบุความช่วยเหลือที่เขตพื้นที่การศึกษาของท่านต้องการในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

- 8.1.....
- 8.2.....
- 8.3.....
- 8.4.....
- 8.5.....

9. ท่านคิดว่าครูผู้สอนควรมีบทบาทอย่างไรต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

- 9.1.....
- 9.2.....
- 9.3.....
- 9.4.....
- 9.5.....

10. ท่านคิดว่าสถานศึกษาควรมีบทบาทอย่างไรต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

- 10.1.....
- 10.2.....
- 10.3.....
- 10.4.....
- 10.5.....

11. ท่านคิดว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีบทบาทอย่างไรต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

- 11.1.....
- 11.2.....
- 11.3.....
- 11.4.....
- 11.5.....

12. ท่านคิดว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีบทบาทอย่างไรต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

12.1.....

12.2.....

12.3.....

12.4.....

12.5.....

13. ท่านคิดว่าคณะศึกษาศาสตร์ในฐานะสถาบันผลิตครู ควรมีบทบาทอย่างไรต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

13.1.....

13.2.....

13.3.....

13.4.....

13.5.....

6. ท่านคิดว่า วินัยกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น (เครือข่าย SEN) มีความเหมาะสมต่อบริบทพื้นที่มากน้อยเพียงใด

6.1 () มากที่สุด 6.2 () มาก 6.3 () ปานกลาง

6.4 () น้อย 6.5 () น้อยที่สุด 6.6 อื่นๆ

(ระบุ).....

7. ท่านมีปัญหาในการใช้วินัยกรรม(เครือข่าย SEN) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นหรือไม่ อย่างไร

7.1 () ไม่มี 7.2 () มี โปรดระบุ

.....
.....
.....

8. ผู้วิจัยควรมีการพัฒนาวินัยกรรม(เครือข่าย SEN) อย่างไรบ้างอย่างไร

8.1.....

8.2.....

8.3.....

8.4.....

8.5.....

9. ท่านคิดว่ารูปแบบการบริหารเครือข่าย (SEN)มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

9.1 () มี 9.2 () ไม่มี

(ระบุ).....

10. ท่านคิดว่า ควรมีการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่าย (SEN)อย่างไรบ้าง

10.1.....

10.2.....

10.3.....

10.4.....

10.5.....

11. ท่านคิดว่า สถาบันการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และคณะศึกษาศาสตร์ควรมีความร่วมมือกัน
ในรูปแบบบ้างที่จะพัฒนาให้เครือข่ายการเรียนรู้เกิดความเข้มแข็ง

- 11.1.....
- 11.2.....
- 11.3.....
- 11.4.....
- 11.5.....

12. ท่านคิดว่าควรมีหน่วยงานอื่นๆใดอีกหรือไม่ในการเข้ามามีบทบาทการพัฒนาให้เครือข่ายการเรียนรู้
เกิดความเข้มแข็ง

- 12.1.....
- 12.2.....
- 12.3.....
- 12.4.....
- 12.5.....

13. ในอนาคตท่านอยากเห็นเครือข่าย SEN พัฒนาไปในรูปแบบใด

- 13.1.....
- 13.2.....
- 13.3.....
- 13.4.....
- 13.5.....

รายชื่อโรงเรียนเครือข่าย

1. โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี

สังกัด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1
ผู้อำนวยการโรงเรียน	นายวิลาพ อุทัยรัตน์
ที่ตั้งโรงเรียน	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี ตำบลสะบารัง อำเภอเมือง จังหวัด ปัตตานี 94000

2. โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์

สังกัดสังกัด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1
ผู้อำนวยการโรงเรียน	นายสมคิด บุตรทองแก้ว
ที่ตั้งโรงเรียน	โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์ 170 หมู่ที่ 2 ถนนเพชรเกษม ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี 94150

3. โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ

สังกัดสังกัด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1
ผู้อำนวยการโรงเรียน	นายสมบูรณ์ ไชยจรัส
ที่ตั้งโรงเรียน	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ 44 ถนนหน้าวัง ซอย 2 ตำบลจะบังติกอ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

4. โรงเรียนสายบุรี “แจ้งประชาคาร”

สังกัดสังกัด	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 3
ผู้อำนวยการโรงเรียน	นายเชษฐา หะยีมะสาและ
ที่ตั้งโรงเรียน	โรงเรียนสายบุรี “แจ้งประชาคาร” 14 ถนนสายบุรี ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 94110

รายชื่อสมาชิกเครือข่าย

รายชื่อผู้เข้าร่วมเครือข่ายวิจัยนวัตกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา
เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด
1	นายจำเริญ พรหมมาศ	รองผู้อำนวยการ	สพท.ปน.เขต 1
2	นางมะลิ ทิพย์คนตรี	หัวหน้ากลุ่มนิเทศติดตาม	สพท.ปน.เขต 1
3	นายสม พุ่มแก้ว	รองผู้อำนวยการ	สพท.ปน.เขต 3
4	นายสุพิฬลี ลือรี	ศึกษานิเทศ	สพท.ปน.เขต 3
5	นายสุวิทย์ หวดแทน	ศึกษานิเทศ	สพท.ปน.เขต 3
6	นายสมบุรณ์ ไชยจรัส	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
7	นางสุนทรียลักษณ์ วิมุตตา	รองผู้อำนวยการ	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
8	นางชัลลวานา ราชมุกมา	รองผู้อำนวยการ	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
9	นายวิลาพ อุทัยรัตน์	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
10	นายสมคิด บุตรทองแก้ว	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์
11	นายเชษฐา หะยิมะสาและ	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนสายบุรี “แจ้งประชาคาร”
12	นางเขavnภรณ์ สกนชวุฒิ	ครู	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
13	นางสาวอรชร บุตรรัตน์	ครู	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
14	นางสาวฮาซิบน ขวัญทอง	ครู	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
15	นางผกามาศ บุญคงวัฒน์	ครู	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
16	นางสุกัญญา ศรีนพจันทร์	ครู	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
17	นางสาวพานี พงศ์ไพบูลย์	ครู	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
18	นางคัทธนี สวัสดิ์ประเสริฐ	ครู	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
19	นางสาวชอฝิยะ บิสลีมีน	ครู	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
20	นายศิริ ศิริรักษ์	ครู	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
21	นางสาวภทรรรช จันแสงทอง	ครู	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
22	นางอารีรัตน์ หนูปล้อง	ครู	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด
23	นางพิชชา เหล่าเจริญสุข	ครู	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ
24	นางนารี สังขรัตน์	ครู	โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์
25	นางสาวทัศนีย์ จุลเอียด	ครู	โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์
26	นายราชัน มุการี	ครู	โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์
27	นางปอียะห์ หะยีมะแซ	ครู	โรงเรียนสุวรรณไพบูลย์
28	นางกาญจนา อินทะโพะ	ครู	โรงเรียนสายบุรี “แจ้งประชาคาร”
29	นางปราณี ปางวิภาค	ครู	โรงเรียนสายบุรี “แจ้งประชาคาร”
30	นางสุนิสา ะโกะ	ครู	โรงเรียนสายบุรี “แจ้งประชาคาร”
32	นางพายียะ วามะ	ครู	โรงเรียนสายบุรี “แจ้งประชาคาร”
33	นางสาวชลธิชา สาแม็ง	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
34	นางสาวนิภาวรรณ กอฮิง	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
35	นางสาวนุรฮาชาติ มะดาโอะ	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
36	นางสาวนิฟาตีมะห์ หะยีนิแม	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
37	นางสาวอัจฉรา เปรมปรีดา	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
38	นางสาวตอยียะห์ มะเซ็ง	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
39	นางสาวยารอ๊ะ ซิการาเสาะ	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
40	นางสาวมาเรียม กาเซะ	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
41	นางสาวรอฮีนะ กาซอ	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	โรงเรียนเทศบาล 1 บ้านจะบังติกอ
42	นางสาวเวสาลีเราะห์ แม	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	เบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี
43	นางสาวรอฮานี อาแว	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	เบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี
44	นางสาวยาลิละห์ สุหลง	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	เบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี
45	นางสาวหารูวานี มะหะคีรี	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	เบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี
46	นางสาวอิษานี อาแว	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	เบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี
47	นางสาวอมาณี หลง	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	เบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี
48	นายอดิโนน มิง	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	เบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี
49	นางสาวมาดีฮัด ยานยา	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สุวรรณไพบูลย์
50	นางสาวตูแหวอซีคะห์ กาแม	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สุวรรณไพบูลย์
51	นางสาวฟารีดา ะโกะ	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สุวรรณไพบูลย์

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	สังกัด
52	นางสาวนิภาวรรณ วอซัง	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สุวรรณไพบูลย์
53	นางสาวลาติพะห์ นิยม	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สุวรรณไพบูลย์
54	นางสาวฮานาดีห์ คูมีแด	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สุวรรณไพบูลย์
55	นางสาวนารีมาธ อาลี	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สาขบุรี “แจ้งประชาคาร”
56	นางสาวรุไชนิ มะหะยอ	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สาขบุรี “แจ้งประชาคาร”
57	นางสาวชูวัยดา เลอะจिनอ	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สาขบุรี “แจ้งประชาคาร”
59	นายมุฮัมมัดตามิชี เมาะมุลา	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สาขบุรี “แจ้งประชาคาร”
59	นางสาวสาริพะห์ เจะเงาะ	นักศึกษาปฏิบัติการสอน	สาขบุรี “แจ้งประชาคาร”

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร.อุสมาน สารี ผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งสถาบันสมุทรรัฐเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
เจียงใต้ศึกษา
2. ดร.ชวลิต เกิดทิพย์ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ดร.ศักรินทร์ ชนประชา อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์